

سیرت حوزہ اصفہان

دفتر چہارم

مجدد اور نور محمد

مرکز تحقیقات و پایاہ ای حوزہ علمیہ اصفہان

سرشناسه	نورمحمدی، محمد جواد، ۱۳۴۷ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدار	میراث حوزه اصفهان / به اهتمام محمد جواد نورمحمدی؛ [برای] مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان.
مشخصات نشر	اصفهان - مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان، ۱۳۸۶
فروست	(مجموعه منشورات: ۲)
شابک	۳۰۰۰۰ ریال: ج ۱-۹-۹۲۹۷۴-۹۶۴؛ ج ۲-۴-۰-۹۶۰۸-۹۶۴؛ ۳۰۰۰۰ ریال: ج ۳-۳۹۶۴-۹۶۱۰۸۶؛ ۳۰۰۰۰ ریال: ج ۴-۸-۲-۹۶۵۶۷-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	جلد سوم گردآوری محمد جواد نورمحمدی است.
یادداشت	جلد چهارم گردآوری محمد جواد نورمحمدی است.
یادداشت	ج ۳ و ۴ (چاپ اول: ۱۳۸۶) (فیپا)
موضوع	اسلام - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
موضوع	ادب فارسی - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
موضوع	اصول فقه - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
موضوع	فقه جعفری - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
شناسه افزوده	حوزه علمیه اصفهان. مرکز تحقیقات رایانه‌ای.
رده بندی کنگره	۹ م ۳ / ۱۱ BP
رده بندی دیربی	۲۹۷ / ۰۳
شماره کتابشناسی ملی	۳۵۱۷۲-۸۳

■ میراث حوزه اصفهان / ج ۴

- به اهتمام : محمدجواد نورمحمدی
- پژوهش : بخش احیاء نراث مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه اصفهان
- ناشر : انتشارات مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان
- چاپ و لیتوگرافی : اعتماد
- صحافی : یاس
- نوبت چاپ : اول / زمستان ۱۳۸۶
- شمارگان : ۱۰۰۰
- بها : ۵۰۰۰۰ ریال

مرکز بخش: اصفهان - خیابان شهید مطهری - ابتدای خیابان اردیبهشت

مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان

E-mail: info@hozeh.org

تلفن: ۰۳۱۱-۲۳۲۳۶۱۰-۵

WWW.hozeh.org

دورنگار: ۰۳۱۱-۲۳۲۳۶۱۰

اجازات خاندان روضاتیان (۲)

اجازات فقیه بارع آیت الله میرزا محمد هاشم

چهارسوقی (۱۲۳۵-۱۳۱۸)

تدوین: سید جعفر حسینی اشکوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

در آمد:

در دفتر دوم مجموعه گران قدر «میراث حوزه اصفهان» به نشر پاره‌ای از اجازات مرحوم صاحب روضات علامه سید محمد باقر بن زین العابدین موسوی خوانساری اصفهانی پرداختم. در دفتر حاضر برخی از اجازات مرحوم میرزا محمد هاشم چهارسوقی اصفهانی پیش روست که به همان ترتیب گذشته بر طبق سالهای تاریخ صدور اجازات تنظیم شده است.

علامه سید محمد هاشم بن زین العابدین موسوی خوانساری اصفهانی مشهور به چهارسوقی (متولد ۱۲۳۵ و متوفای ۱۳۱۸) از جمله شخصیت‌هایی است که مستغنی از تعریف است و در کتب بسیاری به شرح حال وی پرداخته‌اند (رک به: زندگانی چهارسوقی، نگاشته علامه محقق سید محمد علی روضاتی: ۱۱۲ - ۱۲۲).

مکارم‌الآثار ۳/۹۸۹ - ۹۹۲؛ رجال ایران، مهدی بامداد ۶/۲۵۳ - ۲۵۴؛ المآثر والآثار ۱/۱۹۶ و ۲/۷۵۱؛ ضیاء الأبصار ۲/۵۸۱ - ۶۲۵؛ اعیان الشیعة ۱۰/۸۳).

در آغاز سخن تذکر این نکته بایسته است که: در پی انتشار برخی از اجازات توسط این حقیر، بین برخی از دوستان و محافل علمی این نکته مورد بحث بود که پس از چاپ کتابهای حدیثی و آثار گذشتگان، فائده این گونه اجازات چیست؟ و چاپ آنها آیا تضييع وقت و مال و سیاه کردن برخی از اوراق با هزینه‌های گزاف چاپ چیز دیگری در بر دارد؟ ناچار به برخی از نکات مهم در این راستا به گونه‌ای فهرستوار اشاره می‌رود.

از زمانی که روایت احادیث معصومین علیهم‌السلام به عنوان نقلی در کنار قرآن کریم به ظهور پیوست و شاگردان به نقل روایات از اسانید خود پرداختند، احتیاج شدیدی به حفظ سلسله اسناد و تألیف کتابهایی در رجال احساس شد، لذا عالمان به نگارش کتابهایی در این فن پرداخته و آثار ارزشمندی همچون رجال برقی، رجال شیخ طوسی، رجال ابن غضائری، رجال نجاشی و... به رشته تحریر در آمد^۱.

پس از تألیف کتاب «خلاصة الأقوال» علامه حلی و «رجال ابن داود» در آغازین سالهای سده هشتم هجری تا اواخر سده دهم و آغاز سده یازدهم هجری و ظهور کتابهای رجالی مرحوم استرآبادی^۲، حلقه مفقوده‌ای در شرح حال نگاری عالمان

۱- البته نگارش رجال از زمان ائمه علیهم‌السلام آغاز شده است چنانچه محمد بن ابی عمیر - که به امام معصوم را درک کرده - به نگارش صد تن از رجال امام صادق علیه‌السلام پرداخته است [رک: الفهرست، ص ۲۱۸، شماره ۳۲].

۲- توضیح المقال معروف به رجال صغیر که در سال ۱۰۱۶ در مکه تألیف شده است، تلخیص المقال مشهور به رجال الوسیط که در ۱۰ جمادی الثانی ۹۸۸ تألیف آن به پایان رسیده است، و منهج المقال مشهور به رجال کبیر که به سال ۹۸۶ در نجف اشرف نگارش یافته است.

شیعی وجود دارد که در خلال حدود ۲۵۰ سال کمتر کتابی در رجال و تراجم نگاشته شده است.^۱

برای نگارش شرح حال عالمان و دانشمندانی که در این سالها زیسته‌اند، رجوع به کتابهای تاریخی که در بخشی از کتاب خود اشاره‌ای گذرا به شرح حال برخی از عالمان زمان خود نموده‌اند، راهگشاست.^۲ ولی یقیناً کافی نیست و تنها راه مطمئن برای دستیابی به قسمتی از زندگی آنان رجوع به اجازات است به چند دلیل:

الف: شیخ اجازه غالباً در اجازات خود به گونه‌ای مفصل یا مختصر به اساتید خود و طرق روانی‌اش اشاره نموده است که این مطلب جهت تنظیم طبقات رجالی بسیار مهم است.^۳

ب: دستیابی به نام شاگردان صاحب اجازه و گردآوری اسامی آنان.^۴

۱- البته در سده دهم متفرقاتی در رجال به رشته تحریر درآمده است نظیر: تذکره مشایخ قم (یا رجال قم) از علی بن حیدر علی منعل قمی که چنانچه از نامش پیداست فقط به رجال قم پرداخته، یا جامع الاقوال یوسف بن محمد حسین عاملی که به ترتیب رجال کشی و نجاشی و طوسی و فهرست شیخ و خلاصه الاقوال و ایضاح الاشتباه علامه حلی نظر داشته است، و نیز مشایخ الشیعة یحیی بن حسین یزدی که بسیار مختصر برگزار نموده است، و یا کتاب الرواة محمد بن علی شریف بغدادی که به ترتیب رجال خلاصه الاقوال علامه حلی پرداخته است.

۲- نظیر کتاب تاریخی ارزشمند روضة الصفا فی سيرة الانبياء والملوك والخلفاء از میر خواند محمد بن خواند شاه بن محمود خوارزمشاهی (متوفای ۹۰۳) که در جلد هفتم - که نگاشته خواند میر مؤلف حبیب السیر است - به شرح حال سلطان حسین میرزا بایقرا و فرزندان او تا ۹۲۹ و آنگاه به سرگذشت وزیران و سادات و نقیبان و دانشمندان و سرایندگان پرداخته است.

۳- در برخی از اجازات، مجیز مفصلاً به شرح حال اساتید و تاریخ تولد یا وفات آنان و برخی از تألیفاتشان اشاره نموده است که برای نمونه بنگرید به: اجازه میرزا محمد هاشم چهارسوقی به ابن داود همدانی در مجموعه اجازات حاضر.

۴- نظیر شاگردان محقق کرکی در مجموعه آثار وی، شاگردان علامه مجلسی در تلامذه.

ج: به دست آوردن تألیفات مجیز که در اجازات خود به نام آنها اشاره یا به شاگردانش اجازه روایت آنها را داده است.^۱

د: گردآوری سیر تاریخی مسافرت‌های مجیز و تاریخ صدور اجازات در اماکن مختلف.^۲

ه: اطلاع یافتن از کتابهایی که در دوره‌های مختلف حوزه‌های علمیه مورد بحث و بررسی عالمان دینی بوده است.

و: ردیابی برخی از نسخه‌های مفقوده که تا چه زمانی وجود داشته‌اند.

البته در این بخش می‌توان پاسخ به کسانی داد که می‌گویند کتاب شریف کافی دست ساخته عالمان صفوی و ماقبل این دوره اثری از این کتاب نبوده است، و حال آنکه با بررسی اجازات به وضوح می‌توان به پی‌اساس بودن این کلام از ریشه پی برد.^۳

پس از قرن یازدهم نگارش کتابهای رجالی و شرح حال نگاری عالمان، جان تازه‌ای گرفت و کتابهای بسیاری در این فن به رشته تحریر در آمد که بحمدالله این راه

ح-العلامة المجلسي، شاگردان شیخ صالح بحرانی در مجموعه اجازات وی، چاپ شده در میراث حدیث شیعه دفتر ششم و دهم.

۱- بنگرید به: اجازه کبیره علامه حلی به ابن زهره در بحارالانوار.

۲- برای نمونه بنگرید به: مجموعه اجازات علامه حلی در میراث حدیث شیعه دفتر نهم.

۳- بنگرید به: اجازه علامه حلی به ابن زهره و اجازات شهید اول.

۴- در سده یازدهم شاید به دلیل فقر شدیدی که نسبت به کمبود کتابهای رجالی احساس می‌شد، عالمان بسیاری به نگارش کتابهای رجالی پرداختند که از آن میان می‌توان به کتب ذیل اشاره نمود: ایجاز المقال فی معرفة الرجال از فرج الله بن محمد بن درویش جزائری، التحریر الطاوسی از حسن بن زین الدین عاملی، جامع الاقوال فی علم الرجال محمد بن علی تبینی عاملی، حاوی الاقوال فی معرفة الرجال عبدالنبی بن سعد جزائری، رجال ابراهیم بن خلیفه مشهور به ابن عذاقه، زبدة الرجال خداوردی بن قاسم افشار، فائق المقال فی علم الحدیث -

تا زمان حاضر همچنان پابرجاست، اما در همین دوران نیز به اجازاتی بر می‌خوریم که گاهی نه نام مُجیز و نه نام مُجاز یا یکی از آنها در هیچ یک از کتابهای رجال یا تراجم مذکور نیستند، پس همتی فراتر می‌طلبید تا برای تنظیم تاریخ دقیق زندگانی عالمان، ابتدا به احیاء اجازات آنان بپردازیم و از فوائد بی‌شمار آنها بهره‌بریم.

در مورد اجازات حاضر ذکر این نکته ضروری است که برخی از این اجازات را در سفرهایم به شهرهای ایران به دست آورده‌ام که در حاشیه به مکان آنها اشاره رفته است، و اگر اجازه در ضمن کتاب یا بر روی نسخه‌ای بوده، به نام نسخه و مکان وجود آن و شماره کتاب در کتابخانه اشاره شده است. والحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

سید جعفر حسینی اشکوری

قم مقدسه - ۱۰ جمادی الاولی ۱۴۲۸

عن ابن عباس عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال من أحب الله وأهله أحب الله وأهل الجنة

کہ اس وقت وہ ملک ویت نام پر قابو کر رہے تھے۔

اگر چه دانیال شخص مبارک و پاک است و صفت غیور و درگاه نشین است و اینست

و ان شاء تعالیٰ

حضرت سید محمد اسلم اعظم اندلس در کتاب الحیات فی الجیش نام

ان الله اعلم بما في قلوبكم واني انزل اليكم الكتاب بالبينات واني انزل اليكم الكتاب بالبينات واني انزل اليكم الكتاب بالبينات

الحمد لله الذي جعل في هذه الدنيا ما لا يحصى من النعمان
فما هي إلا نعمة الله علينا بما كنا في غيره غافلون
فما هي إلا نعمة الله علينا بما كنا في غيره غافلون
فما هي إلا نعمة الله علينا بما كنا في غيره غافلون

[illegible]

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to the quality of the scan and the angle of the handwriting.

صُحِّحَ اجازته شهادة الفضل النافذ الشهير الفضائل والمنافذ من شوق
العلم من لقائه وبستقنوا ربح الفضل من لقائه ومن مضانيفه في الفنون
صنوفه في اليفع في سامع الدهر افراط شوقه الا بهزاهاته الموحية
الاصيها الخوضا في ام علاه بسم الله الرحمن الرحيم حمداً وافراً
لمن ينتهي اليه سلسلة الوجود وشكر امتوازا لمن انعم بجموده على كل موجود
فبحانه من حيندهو غابة كل مقصود وجل وعز ونعالي فليس سواه معبود
وصلوقه غالية نامية زكية على من وصل حبله بحبله فهو حبل الله المتين
الممدود ومن اجاز عمو الاناس واللاهوت فحل بالمقام المحمود بحمد المؤيد
ورسوله المسدد نبينا محمداً المجداً السعيد السعود وعترته الاطهار الأبرار
الاخيار مطالع ثمن من الحكم والاثار ونجاراً لنا والكلابا شفعاء يوم الورد

اجازه به میرزا محمد بن عبدالوهاب همدانی^۱

بسم الله الرحمن الرحيم

حمداً و اقراً لمن ينتهي إليه سلسلة الوجود، و شكراً متواتراً لمن أنعم بمجوده على كل موجود، فسبحانه من حميد هو غاية كل مقصود، و جلّ و عزّ و تعالی فليس سواء معبود. و صلاة عالية نامية زاكية على من وصل حبله بحبله فهو حبل الله المتين الممدود، و من أجاز عوالم الناسوت و اللاهوت فحلّ بالمقام المحمود، عبده المؤيد و رسوله المسدّد نبیّاً محمد المجدّد السعيد المسعود، و عترته الأطهار الأبرار الأخيار مطالع شمس الحكم والآثار و بحار أنوار الأخبار و شفعاء يوم الورد.

و بعد: فإنّ من لطف الله العمیم و كرمه الجسیم على هذا العبد الأحقر الأثیم أن ساعدته جنود توفيقه و عنايته، و عاضدته صنوف فضله و رعايته، و وافقه ماجرى به قلم القضاء على لوح القدر، و رافقه أثر المشية فيما تيسر له من فوائد السفر، فنّ الله عليّ بتهيأ الأسباب لزيارة أئمة العراق - رزقنا الله الفوز بشفاعتهم يوم التلاق - و تشرّفت في أرض الغري - على

۱- این اجازه به خط مجاز در کتاب الشجرة المورقة والمشيخة المونقة وى موجود در کتابخانه آية الله مرعشى به شماره (۵۴۴۲) آمده است.

مشرفها آلاف التحية والثناء السري - بملاقة جملة من العلماء الأعلام و مصاحبة جماعة من الفضلاء الكرام - أدام الله تعالى أيام إفاداتهم مدى الليالي والأيام - .

و كان من جملة من اشتهجت برؤيته و اغتتمت الفوز بخدمته مولانا العالم العامل والفاضل الكامل، زبدة الأفاضل و عمدة أولى الفضائل، حلال مشكلات المسائل وكشاف معضلات الدلائل، صاحب المناقب والمفاخر والخبر الأديب الماهر، جامع المعقول والمنقول حاوي الفروع والأصول، قدوة أهل المعارف والحقائق وأسوة أرباب الدقائق، المؤيد من عند الله والمجتهد في أحكام الله، المولى المفخم المعظم المسمجد الرباني الأميرزا محمد بن الحاج عبد الوهاب الهمداني - أدام الله تعالى أيام إفاداته وأفاض عليه من جميل برّه و جزيل نواله وغير بركاته - فإنّ هذا الأخ المصنّى المصطفى ممّن حاز قصب السبق في مضمار الفضل والكمال، و قد فاز بالقدح المعلى بين أولى التحقيق والافضال، و قد آتاه الله ما لم يؤته أحداً من أقرانه ونظرانه من أبناء الزمان، و جمع له بين صباحة تحرير البنان و فصاحة تقرير اللسان والبيان إلى فوائد جمّة قد أودعها مطاوي جملة من مؤلفاته الرشيقة وساقه سائق التأييد إلى عوائد مهمّة قد وضح بها بعض مصنفاته الأنيقة، ولقد حقّ في حقّ و حقّه أن أنشد في المقام بما أنشأ بعض الأعجمين الكرام:

يارم همداني و خودم هيچ نداني يا رب چه كند هيچ ندان با همداني

ولعمري أنّ مصنّفه الذي قد وقفت عليه و مؤلّفه الذي قد وجهت المخاطر إليه حقيق بأن يكتب بأقلام النور على وجنات حدود الحور، بل قرّن بأن ينقش برؤوس الأستة والخناجر على بطون الأحداق و ظهور الخناجر، فهنيئاً له ما أوتي من العلم والحكمة والسداد و ما خصّه الله تعالى به من سلوك مسالك الأصول والفروع والاجتهاد - كثر الله تعالى أمثاله في العباد وأحیی بنشر علوم أقرانه من العلماء الأعلام ميت البلاد إلى يوم التناد - .

ثمّ أنّه - أدام الله تعالى أيامه - أحسن الظن بهذا العبد القاصر، فاستجاز منّي مع ما هو عليه من المناقب والمآثر جرياً على منوال العلماء السابقين و اتباعاً لآثار فقهاؤنا الماضين -

شكر الله مساعيتهم وحشرهم يوم الورد مع مواليتهم - فاستخرت الله تعالى وأجرت لجنابه - أيده الله وأبقاه ومن كل سوء وقاه وأبقاه - أن يروي عني جميع ما يجوز لي روايته من مصنفات أصحابنا وغيرهم بجميع صنوفها من كتب التفسير والأخبار والزرير المدونة في العلوم العقلية والنقلية والآثار لاسيما الصحيفة السجادية التي يحق في حقها أن يعبر عنها بـ زبور آل محمد الأبرار، والكتب الأربعة المتقدمة التي كانت عليها المدار في سابق الأعصار: الكافي والفتاوى والتهديب والاستبصار، والكتب الثلاثة المتأخرة التي عليها يدور رحى الاسلام بأيدي فقهاءنا المتأخرين الأخيار: الوافي والوسائل وبحار الأنوار - قدس الله تعالى أرواح مؤلفيها المحمدين الستة الكبار - بطرق المتعددة المتكثرة التي منها: ما أرويه عن أشرف مشايخي وأجلهم وأعز أساتيدي وأكملهم، الامام الهمام العلامة والحبر الخبير الفهامة، عمدة العلماء الراسخين وزبدة الفضلاء البارعين، جامع مراتب المعقول والمنقول، محقق مطالب الفروع والأصول، شجرة العلم والتقوى وثمره رياض الفضل والعلو، أكمل العارفين وأزهدهم الزاهدين والمتري من ظاهر علم اليقين إلى سر حق اليقين، والذي المبرور الحاج ميرزا زين العابدين الموسوي الخوانساري - أعلى الله مقامه وأجزل بكرمه في الخلد مقامه - وقد كان - قدس الله روحه - من أزهدهم أهل زمانه واشتغل في عنفوان شبابه بالعلوم العقلية والنقلية بحيث فاق أكثر أقرانه وبرز منه في تلك العلوم كثير من المصنفات.

منها: شرح لطيف على أصول المعالم بطريق المزج، كبير جداً.

ومنها: رسالة في التداخل سهاها بسهل التناول في مسألة التداخل.

ومنها: رسالة في حكم الأوامر الواردة عن الأئمة عليهم السلام ردّاً على صاحب المعالم سهاها

بالطلع النضيد.

ومنها: شرح خلاصة الحساب إلا أنه لم يتم.

ومنها: كتاب في القواعد الكلية النحوية حسن جيد في عمله.

ومنها: مجموعة شريفة في ذكر مناقب المعصومين عليهم السلام على طريقة الصلوات المنسوبة إلى

الحواجة نصير الدين - قدس الله روحه - .

وقد كان رحمه الله في أوائل أمره في مسقط رأسه بلدتنا الخوانسار، ثم انتقل منها إلى بلدة اصبهان وتوطن فيها قريباً من خمسين سنة، وكان فيها مرجعاً للخوفاص والعوام، وكان في أواخر عمره مشغولاً بالعلوم الأدبية والتفسير والحديث، وكان أفضل أقرانه من أهل زمانه في تلك العلوم، وكان حثيثاً على الرياضات والمجاهدات والعبادات والتجَنُّب عن أهل الدنيا والاعتزال عن الناس، إلى أن توفي بالبلدة المذكورة سنة خمس وسبعين بعد المائتين والألف ودفن بها بمقبرتها المعروفة بتخت فولاد، ومرقده الشريف جنب مرقده الشيخ المحقق التقي صاحب حاشية المعالم المعروفة - أعلى الله مقامه - معروف يزوره الناس ويتبركون به، وقد تجاوز عمره الشريف الثمانين - حشره الله تعالى مع أجداده المصومين -.

وهو - قدس الله روحه - يروي عن جماعة منهم: والده السعيد السديد العالم الرباني السيد أبو القاسم الموسوي - أعلى الله مقامه - وقد كان جدِّي المذكور في أعلى درجة من الزهد والتقوى والورع والاعتزال عن أهل الدنيا، وقد كان بينه وبين سيدنا صاحب الرياض رحمه الله مودة ومؤاخاة ومكاتبات.

وقد تلمذ رحمه الله على جملة من فضلاء زمانه منهم: والده المحقق الآتي ذكره، ومنهم: الفاضل النحرير الآميرزا أبو القاسم المدرّس باصبهان. وكان أحسن فتونه الرياضي وكان ماهراً في ذاك العلم معروفاً به، وله من المصنّفات رسالة في لبس الحرير للنساء قسّوى فيها قول الصدوق رحمه الله. وقد توفي رحمه الله ببِلدة الخوانسار ودفن بها.

وهو يروي عن جملة مشايخهم منهم: والده سيد المحققين وأسوة المدققين وزبدة الفقهاء البارعين، النحرير العلامة والحبر الفهامة السيد حسين الموسوي الخوانساري - أعلى الله مقامه - وهذا السيد المحقق كان أفقه أهل زمانه بحيث يحكى عن المحقق البهبهاني رحمه الله أنه كان يقول للمستفتين الذين كانوا يرجعون إليه من بلاد العجم: أليس فيكم الآقا حسين الخوانساري؟ ارجعوا إليه واستفتوا منه.

وكان رحمه الله أستاذ صاحب القوانين وشيخ اجازاته كما سيأتي، بل كان أكثر تلمذ المحقق

المذكور عليه، و تربى ﷺ في بيته، وكان المولى حسن الجيلاني - والد المحقق المذكور - من مخلصي هذا السيد وكان يعد نفسه من جملة خدامه كما يظهر من مكاتبات ولده المحقق إلى حضرة ذاك السيد، وجاء بولده المذكور إليه فبقي عنده مدة مديدة يتلمذ عليه إلى أن بلغ حد الكمال، فأجازه و زوجه بنته، وكان عزيزاً عنده مكرماً لديه.

و للسيد المذكور جملة من المصنفات منها: حواشيه على شرح اللمعة وهي معروفة عند المحصلين. وقد توفي ﷺ ببدة الخوانسار ودفن فيها جنب سوقها المعروف و مرقد مشهور عندهم يزورونه.

و هو يروي عن العالم العامل و الفاضل الكامل المولى محمد صادق التكايني ﷺ، وكان هذا الفاضل مشهوراً في زمانه بالفضل و العلم و الصلاح، و له مصنفات في الفقه و غيره رأيت بعضها، لكنه هذا الفاضل كان في زمان طغيان الفرقة الخبيثة الأفاغنة السمرقندية و غلبتهم على بلاد العجم و ظلمهم و بأسهم و قتلهم و نهبهم بحيث كان العلماء يفرّون من شرهم من بلد إلى بلد و من صقع إلى صقع كما يظهر من إجازة هذا الفاضل للمولى زين الدين الخوانساري ﷺ.

و قد سافر ﷺ سنة خمس و عشرين بعد المائة و الألف من اصهبان إلى العتبات العاليات، فلما وصل قريبا جربادقان نزل بقرية يقال لها قودجان و نزل بدار جدّي الأعلى الفقيه النبيه الأريب المحقق المدقق السيد أبي القاسم جعفر بن السيد الفاضل العامل السيد حسين الموسوي - أعلى الله مقامهما - فاستجاز منه جدّي المذكور وولده السيد حسين المسطور، فأجاز لهما بإجازة شريفة هو عندي بخطه.

و السيد أبو القاسم المذكور جدّي الأعلى كان من تلامذة العلامة المجلسي - أعلى الله مقامه - و خاله المحقق الآقا حسين الجيلاني شارح الصحيفة السجادية.

و له مصنفات كثيرة في العلوم الأدبية و الفقه و الكلام منها: حواش على الذخيرة، ومنها: رسالة في عينية و جوب صلاة الجمعة ردّ فيها على المحقق الآقا جمال - عليه الرحمة -

ومنها: رسالة في الزكاة، ومنها: كتاب كبير في أصول الدين أحسن من حق اليقين للعلامة المجلسي، ومنها: منظومة في الفقه.

وقد كانت بينه وبين الفاضل الحكيم المحقق السيد صدر الدين الهمداني محشي الوافية مودة وإخاء و صداقة، وقد مدحه السيد الصدوق في بعض منظوماته. و مرقدته بقرية قودجان مزار معروف.

ثم إن المولى محمد صادق المذكور يروي عن أبيه المحقق المدقق العلامة مولانا محمد بن عبدالفتاح التنكابني المعروف بالسراب، صاحب التصنيفات الأنيقة والتأليفات الرشيدة التي تزيد عن ثلاثين مؤلفاً في المعقول والمنقول منها: رسالة الإجماع والأخبار، ومنها: حواشيه الشريفة على أصول المعالم وقد دونها ولده المتقدم ذكره، ومنها: رسالته الكبيرة في حكم صلاة الجمعة، ومنها: كتاب سفينة النجاة في الكلام معروف، ومنها: رسالة في حكم رؤية الهلال قبل الزوال.

وقد كان رحمه الله من أرشد تلامذة المحقق الفقيه النبيه العلامة السبزواري صاحب الذخيرة والكفاية ومفاتيح النجاة والروضة العباسية والرسالة الخلافية وغيرها.

وقد توفي رحمه الله باصبهان ودفن بها قريباً من مقبرتها المعروفة بتخت فولاد و مرقدته معروف بدرب الحاجو يزوره الناس.

وهو يروي عن جمع من المشايخ العظام ومنهم: العلامة السبزواري المذكور، عن الفقيه النبيه السيد حسين بن السيد حيدر الكركي العاملي، عن شيخ الاسلام والمسلمين شيخنا البهائي محمد بن الشيخ الامام حسين بن عبدالصمد الحارثي العاملي بطرقه المعروفة المنتهية إلى أهل بيت العصمة - عليهم الصلاة والسلام - المذكورة في أربعينه المشهورة وغيرها.

ومنهم: العلامة المشتهر في المشرق والمغرب مولانا محمد باقر بن العالم الرباني مولانا محمد تقي بن مقصود علي المعروف بالمجلسي، عن أبيه المذكور، عن شيخنا البهائي.

وعن شيخه الآخر المحقق المدقق مولانا عبدالله بن الحسين التستري بطريقهما المعروفين إلى أصحاب الأخبار والمعصومين الأطهار - عليهم الصلاة والسلام -

و للعلامة المجلسي طرق كثيرة إلى أصحاب الكتب و الأخبار و مذكورة في اجازات البحار و فاتحة كتاب الأربعين و تكفل لأكثرها رسالة مناقب الفضلاء الآتي ذكر مؤلفه .
و اشتاره و اشتهاه أبيه بالمجلسي من جهة النسبة إلى قرية باصبهان يقال لها : مجلس -
على ما ذكره بعض الفضلاء - وربما يقال : أنَّ جدّه كان شاعراً متخلصاً بالمجلسي على طريقة
تخلص الشعراء بأسامهم المشهورة المعروفة .

ثم من جملة مشايخ جدّي الأقرب السيد أبو القاسم المتقدم ذكره ، سيّدنا التحرير العلّامة
بحر العلوم الربانية و معدن المعارف الصمدانية ، أستاذ المحققين و أسوة المدققين السيد محمد
مهدي الطباطبائي صاحب المصابيح و الفوائد و شرح الوافية و الدرة المنظومة و غيرها -
أعلى الله مقامه و أجزل اكرامه - فإنّه يروي عنه ، و هو يروي عن جملة من مشايخه العظام منهم :
الحقّق المدقّق المحيي لما اندرس من آثار مذهب الإمامية الآقا باقر بن الأجل الأفضّل مولانا
محمد أكمل الاصبهاني مولداً البهبهاني مسكناً الحائري موطناً و مدفناً .

و حال هذا العالم الرباني في الظهور كالنور على علم الطور ، بل كالكوكب الدري اللائح
في الليل الديجور ، و هو الجهدّ للمذهب الحق على رأس المائة الثالثة عشر .

و لا يخفى أنَّ فوائد أكثر علمائنا المعاصرين و مشايخهم و أساتيدهم مأخوذة من أنفاس
هذا الحبر التحرير ، و ببركاته انمحت آثار الفرقة الخاطئة الأخبارية بعد طغيانهم و غلبتهم
بحيث كانوا يتناولون الكتب الأصولية بالمنديل حذراً من تأثيرها بزعمهم الفاسد .

و قد نشأ أوائل عمره باصبهان ، ثم اختار التوطن ببهبان ، و كان زمان توطنه بهذه
البلدة معتزلاً من الناس مكبّاً على الكتب مشغلاً بالتصنيف غير مظهر أمره لأحد بحيث
كان الناس يظنونونه عارياً عن العلم و الفضل و يعبرون عنه بالملأ باقر الاصبهاني ، لكن
الفضل بيد الله يؤتيه من يشاء ، فقد آتاه الله من العلم ما لم يؤته أحداً من أبنائه زمانه بحيث
فاق بعد انتقاله إلى الحائر المقدّس - على مشرقه آلاف التحية و السلام - جميع أقرانه ، و كان

المخاطبون من الأخبارية يفرون من مجلسه ولا يحبون معه المحاورة وكانهم بالنسبة إليه
(كَانَهُمْ حُمْرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ)^١

وقد برز منه مؤلفات ومصنفات تزيد على خمسين كتاباً ورسالة منها: فوائده العتيقة،
ومنها: فوائده الجديدة، ومنها: حاشية على المعالم - وهو آخر مصنفاته - ومنها: شرح
المفاتيح في الفقه كبير جداً، ومنها: حاشية الذخيرة، ومنها: حاشية المدارك، ومنها:
حاشية بجمع الفائدة، ومنها: التعليقات الرجالية التي علقها على منهج المقال للفاضل
الاسترآبادي، ومنها: رسالة الاجماع، ومنها: رسالة الاجتهاد والأخبار قد تصدى فيها
لتخريب ببيان الأخبارية، ومنها: رسالة الاستصحاب، ومنها: رسالة أصل البرائة،
ومنها: رسالة في قولهم: الجمع معها أمكن أولى من الطرح ومنها: رسالة حلية الجمع بين
الفاطميتين رد فيها على صاحب الحقائق فإنه كتب رسالتين في تحريم الجمع، ومنها: رسالة
فارسية في أحكام المتاجر جيد جداً؛ إلى غير ذلك من الكتب والرسائل وأجوبة المسائل.
ومن جملة أجوبة مسائله التي يناسب ذكرها في المقام أنه بعد أن سنل عن سبب ترقيه
وتفوقه على المحققين الأعلام وصورته علماً من العلم يقصده الخواص والعوام قال في
الجواب: إن العبد لا يشاهد في نفسه شيئاً يوجب ذلك إلا أنني راعيت مدة عمري ثلاثة
أشياء ولم أتركها بقدر الاستطاعة: أحدها: أنني لم أتكلم في شيء من أموري على أحد سوى
الله تعالى، وثانيها: أنني لم أقصّر في أمر أحد من العلماء الماضين والأساتيد اللاحقين، بل
عظمتهم وجللتهم وأعليت أمرهم بقدر الوسع والطاقة، وثالثها: أنني قهرت نفسي
واشتغلت بتحصيل العلوم والتصنيف والتأليف والتدريس أكثر عمري ولم أرافق البطالين
والمعطلين والمهملين من طلبة العلوم، فإن أعطاني الله شيئاً فإنما هو من بركة هذه الأمور.
ولعمري إن هذه الأمور الثلاثة التي ذكرها هذا العالم النحرير من أجل الأمور التي ينبغي
مراعاتها لطلبة العلوم، وقل أن يصل أحد من العلماء إلى مقام رفيع من الدين والدنيا بغير

أحد هذه الأمور أو جميعها، و هل التقوى التي تكفل الله تعالى لأمر صاحبها إلا ذلك؟! رزقنا الله تعالى اتباع آثارهم والاستضاءة من أشعة أنوارهم.

ثم أنه - أعلى الله مقامه - يروي عن والده الجليل المتقدم صهر المولى الأجلّ الأفضّل مولانا محمد صالح المازندراني رحمته الله صاحب الشرح الكبير المعلق على الكافي، و شرح الزبدة، و حاشية المعالم و غيرها، بل بواسطة المولى المذكور كان صهرًا للمولى التقي المجلسي - أعلى الله مقامه - أيضاً، لأنّ البنت المولى المجلسي كانت في بيت مولانا محمد صالح و بنتها منه كانت في بيت مولانا محمد أكمل، و لذا يعبر المحقق البهبهاني عن المولى الصالح بالجدّ و عن المجلسيين بالجد و الخال.

و والده المذكور يروي عن جماعة منهم: المولى العلامة المجلسي بطرقة المقرّرة، و منهم: المحقّق المدقّق بل أفضل المحقّقين جمال الملة و الحق و الدين الآقا جمال الخوانساري - أعلى الله مقامه - صاحب التصنيفات الرائقة و التأليفات الفائقة منها: تعليقه الكبير على شرح العضدي للمختصر يزيد عن سبعين ألف بيت، و هو حاوٍ لأكثر الفوائد التي نشأت من المولى المحقّق البهبهاني و من بعده من العلماء الأعلام، و ظنّي أنّ المولى المحقّق المذكور قد تلمذ عند أبيه المسطور، و عند الفاضل السيد صدرالدين شارح الوافية كما يظهر من بعض مصنفاته.

و هذان الفاضلان كانا من تلاميذ المحقّق الآقا جمال و قد أخذنا نفايس مطالبه و بيّناها لهذا المحقّق، و هو رحمته الله قد تعرض لآظهار تلك المطالب مع بعض تصرفاته الشريفة التي منها ما أسّسه من حجية الظن المطلق الذي قد أعلنه و أشاعه المحقّق صاحب المعالم في فصله الرابع الذي استدل به على حجية أخبار الآحاد، فإن القول المذكور كان مهجوراً عند المتأخرين بحيث ادعى صاحب الوافية الإجماع على خلافه، و إنّما ظهر القول به بعد اختلافه و هجره من المحقّق المذكور، ثم سرى الوهم إلى جملة من تلامذته المحقّقين كسيدنا صاحب الرياض و مولانا صاحب القوانين على الوجه الذي يشاهد منها.

و لا يبعد أن يؤل أمر القول بحجية الظن المطلق إلى القول بحجية مطلق الظن و ينقلب أمره بمضي الدهور و مرور الاعصار؛ وأنت خير بأن هذا القول - وإن كان مفاد ظاهر كلام العلامة أعلى الله مقامه في النهاية الأصولية و تهذيب الاصول في مسألة حجية الإجماع المنقول و الإستصحاب، إلا أن كلامه يحتمل وجوهاً قد قرّرناها في مباحث الأصولية. و كيفما كان فنشأ تحقيقات هذا المحقق إنما هو شرح المحقق الآقا جمال و يحق في حقها أن ينشد ما أنشأ بعض الأعجمين:

برگ گل بلبل بیرد و شهرتش را باد برد

بيستون را عشق کند و شهرتش فرهاد برد

ثم إن مولانا جمال المحققين يروي عن والده الأفضل الأفخم أعلم علماء العالم أستاذ الكل في الكل الآقا حسين بن الفاضل الكامل الآقا جمال الدين الخوانساري - قدس الله روحه - عن الشيخ الأجل الأكمل الأتق القدسي مولانا محمد تقي بن مقصود علي العاملي النطنزي الاصبهاني المعروف بالمجلسي - أعلى الله مقامه - بطرقه المقررة المعلومة. ثم من جملة مشايخ مولانا محمد أكل الذين يروي عنهم: المحقق المدقق الشيخ جعفر الشهير بالقاضي صاحب الحواشي المعروفة المعلقة على شرح اللمعة، عن مشايخه المعروفين.

ومنهم: الفاضل الكامل أفضل المدققين وأكمل المحققين مولانا الأمير زاهد الشيرازي - أعلى الله مقامه - صاحب المصنفات الكثيرة التي منها: شرحه على المعالم شرحه العربي و شرحه الفارسي، ومنها: رسالته الشريفة المصنفة في أحكام خلل الصلاة، عن مشايخه المعروفين.

و من جملة مشايخ العلامة الطباطبائي - رفّع قدره - الشيخ الفاضل الكامل الفقيه النبيه المحدث شيخنا الجليل يوسف بن أحمد بن إبراهيم البحراني - قدس الله روحه - صاحب الحدائق و الدرر النجفية و كثير من المصنفات الرائقة التي تزيد عن عشرين مؤلفاً، بطرقه

المقررة في اجازته المبسوطه الموسومة بلؤلؤة البحرين، فإنه بسط الكلام في تحقيق بيان أحوالهم و أطال الكلام في تحقيق حال مشايخه البحرينيين بما لا مزيد عليه.

و هذا الشيخ كان معاصراً للمحقق البهبهاني و قد جرى بينها مشاجرات و منازعات في الأمور العلمية، فإنه وان عدّ نفسه في مقدمات الحدائق من المتوسطين بين الأخباريين والمجتهدين كالمجلسيين - على ما زعمه هنالك - إلا أنّ طريقته في كتبه المعروفة عين طريقة الأخباريين؛ بل صورة اخباري صرف، غير أنّ كتابه الحدائق كتاب مليح شريف كثير النفع لم يكتب مثله في زير المتأخرين و صار مقبولاً عند المحققين بحيث كان سيّدنا صاحب الرياض - أعلى الله مقامه - مع ما كان عليه من الفقه والفضل والتحقيق يكتبه بيده و يروّجه، وكان ﷺ يأتي عند صاحبه الشيخ المذكور في جوف الليالي لاستفادة مطالبه على وجه الاختفاء والاستتار خوفاً من منع خاله المحقّق البهبهاني.

و أنت خبير بأنّ أكثر فوائد الرياض مأخوذة منه و من كشف اللثام، بل لو تأملتته وجدته مختصراً منها في كثير من المقامات، و هذا أمر واضح على من جاس خلال تلك الديار.

ثمّ من جملة مشايخ بحر العلوم - أعلى الله مقامه - جدّي الأعلى قدوة المحققين الآقا سيد حسين الخوانساري - قدس الله روحه - بطريقة السابق ذكره.

و منهم: السيّد السند الفقيه النبيه السيّد حسين بن المحقّق المدقّق السيّد ابراهيم القزويني - أعلى الله مقامهما - بطريقة المعروف.

و قد كان السيّد حسين المذكور من أجلاء علماء عصره، و له مصنفات كثيرة منها: شرحه المبسوط على الشرايع، و قد شاهدت جملة من مجلّداته و هو شرح حسن إلا أنّه خال عن القواعد الأصولية المتقنة، و قد كتبه على طريقة بحار الأنوار للمولى العلامة المجلسي في الإقتصار على ذكر الأقوال والأخبار و بيان وجوه الجمع والترجيح بين الروايات، ومنها: رسالته المبسوطه في حكم صلاة الجمعة و هي - على ما رأيت - من أحسن ما كتب

في هذه المسألة من الرسائل المفردة، وقد تصدّى في مقدمتها لبيان حال الإجماع وذكر الأقوال فيه ما لا مزيد عليه، ومنها: كتابه في أجوبة المسائل من أول الفقه إلى آخره. وكان والده السيد الرحيم من أعظم تلامذة الحق الآقا جمال الخوانساري، وقد شاهدت مجلداً مبسوطاً من كتابه الذي صنّفه في الفقه وكان في أحكام الطهارة، فوجده مملوئاً من التحقيقات الرشيقة والتصرفات المليحة، وظنّي أنّه أحسن من كتاب جواهر الكلام الفائق على أكثر كتب المتأخرين بكثير، ولعلّه مأخوذ من فوائد أستاذه جمال المحققين كالذي أشرنا إليه من فوائد الحقّ البهبهاني رحمته الله.

ثمّ من جملة مشايخ والدي المبرور الذين يروي عنهم: سيّدنا الأجلّ الأفخم الأفقه، قدوة العلماء البارعين وأسوة الفقهاء المحققين، حجة الإسلام والمسلمين السيد محمد باقر بن السيد محمد تقي الرشتي - أعلى الله تعالى مقامه وأجزل في الخلد إكرامه - فإنّ أوّل إجازة صدرت عن السيد المذكور على ما أفاده رحمته الله إجازته التي كتبها لوالدي المبرور، وهي إجازة مبسطة متكفّلة لأكثر طرقه - قدس الله روحه -.

وله رحمته الله طرق كثيرة إلى أصحاب الأخبار وفقهائنا الأخيار، وقد كان رحمته الله من أجلّ أهل زمانه وأعبدهم وأحرصهم على إقامة حدود الله وأشجعهم قلباً وأعظمهم حليماً وأكثرهم علماً وأشدّهم عبادة وأسماهم كفاً وأقدمهم في أكثر مكارم الأخلاق ومحاسن الآداب، وقد رأيته رحمته الله في أواخر عمره الشريف واستفدت من بركات أنفاسه في مجالس عديدة.

وله من المصنّفات كتاب مطالع الأنوار شرح شرائع الإسلام خرج منه كثير من ابواب أحكام الصلاة تبلغ ست مجلّدات ضخمة لكنّها ليست مقتصرة على خصوص أحكام الصلاة، بل متكفّلة ببيان كثير من الفوائد الأصولية والرجالية والكلامية وغيرها، بل تكفّلت بذكر كثير من مباحث العبادات والمعاملات، ومنها: كتاب الزهرة البارقة في الجاهز والحقيقة، ومنها: كتاب تحفة الأبرار في أحكام الصلاة، ومنها: كتاب نفيس في النحو على السيوطي شرح الألفية، ومنها: كتاب أجوبة المسائل تتضمّن أكثر مسائل الفقه بترتيبه

المألف تقرب من سبعين ألف بيت وفيها فوائد كثيرة ورسائل نفيسة، ومنها: رسالة له في تقديم اليد على الإستصحاب كتبها ردّاً على صاحب القوانين تقرب من أربعة آلاف بيت، ومنها: رسالته القدريّة في طهارة الدم الذي يلقي في القدر فيغلي حتّى يستحيل كما ورد في بعض الصحاح، ولعلّها لا تخلو عن قوّة، إلّا أنّ ظاهر أكثر الأصحاب الاعراض عنها واعراضهم من أقوى الموهنات، لكن السيّد المبرور كان كثير الإعتدال على الأخبار ولم يكن يعتقد كثيراً من القواعد الأصولية بين المتأخرين والمعاصرين، مع أنّه كان من أعظم المجتهدين القائلين بالظنون الخاصّة، فهو لم يكن يحسن الظن بأفكار المشايخ كما هو دأب أكثر أبناء الزمان، وكان كثير التصرّف في القواعد والأحكام، والتحقيق عندي في هذا الأمر إنّما هو الطريقة الوسطى لتكون خروجاً عن حدّي التفريط والإفراط وهي أقرب إلى السداد والإحتياط.

ثمّ من كتبه ﷺ رسالة في أحكام الغسالة، ومنها: رسالة في اشتراط القبض في الوقف، ومنها: رسالة في حكم اقامة الحدود في زمان الفبيّة، ومنها: رسالة في حكم الصلاة عن الميّت، ومنها: رسائله الرجالية التي تزيد عن عشرين رسالة منها: في أحوال أبي بصير، ومنها: في اسحاق بن عمار، ومنها: في سهل بن زياد، ومنها: في عدّة الكافي، ومنها: في أصحاب الإجماع، إلى غير ذلك. وقد كان ﷺ من ناقدتي علم الرجال وقد تحقّق مشكلات هذا العلم بما لا مزيد عليه.

وقد توفّي إلى [كذا] سنة السّتين بعد المائتين والأثف ببلدة اصبهان بعد أن صار مسلماً عند الخواص والعوام ودفن بها في مسجد العظيم الذي بناء بها، وقد تجاوز عمره الشريف الثمانين - حشره الله تعالى مع المعصومين ﷺ -.

وهو - قدس الله روحه - يروي عن جماعة منهم: الشيخ الأجل الأفقه الشيخ جعفر بن المرحوم الشيخ خضر الفروي - قدس الله روحه - صاحب كشف الغطاء في الفقه والحق المبين في ردّ الأخبارية، وبغية الطالب في رؤوس مسائل الطهارة والصلاة، وشرح متاجر قواعد

العلامة و غيرها. وهذا الشيخ الجليل يشبهه كليم الله موسى بن عمران عليه السلام في محاسن الصفات و اعلاء كلمة الحق.

و هو يروي عن بحر العلوم - أعلى الله مقامه - و عن المحقق البهبائي بالأسانيد المقررة. و منهم: السيد السند الفقيه النبيه المحقق التحرير الأمير السيد علي الطباطبائي - أعلى الله مقامه - صاحب الرياض و الشرح الصغير و شرح المفاتيح و حاشية المعالم و رسالة الشهرة و غيرها، عن خاله المحقق البهبائي بطرقه المقررة.

و منهم: المحقق التحرير و المدقق الفقيه الخبير مولانا الأميرزا أبو القاسم بن المولى حسن الجليلاني - قدس الله روحه - صاحب القوانين، و الفناهم، و المناهج، و شرح تهذيب الأصول، و معين الخواص في رؤوس المسائل، و مرشد العوام فيها أيضاً، و أجوبة المسائل التي لم يكتب مثلها في نظائرها و هي كبيرة جداً محتوية على الكتب الفقهية بترتيبها المؤلف مشتملة على أمور طريفة من سائر العلوم أيضاً تقرب من ثمانين ألف بيت. و منها: رسائله الشريفة في الأصول و الفقه و غيرها.

و هو يروي عن جماعة منهم: المحقق البهبائي بطرقه المعروفة. و منهم: جذي الأعلى سيد المحققين السيد حسين الموسوي الخوانساري - قدس الله روحه - بطريقه السابق ذكره.

ثم من مشايخ والدي الذين يروي عنهم: السيد السند الفقيه النبيه السيد محمد بن الأمير محمد معصوم الرضوي المشهدي المعروف بالقصير - رفع الله قدره - عن شيخه الأجل الأكبر الشيخ جعفر - قدس الله روحه - بطرقه المعروفة.

و منهم: السيد السند الجليل و الفاضل الكامل النبيل سليل الأطائب و الأماجد سيدنا الأمير محمد حسين بن العالم الفاضل الأمير عبد الباقي بن العلامة الفهامة الناقد البصير جامع المعقول و المنقول الأمير محمد حسين الكبير بن الفقيه النبيه العلامة الأمير محمد صالح بن الأمير عبد الواسع الحسيني الخاتون آبادي الاصفهاني - قدس الله أرواحهم -.

وقد كان الأمير محمد صالح المذكور صهراً للعلامة المجلسي عليه السلام على ابنته، وكان من مشاهير فضلاء عصره، وقد تلمذ على أستاذ الكل في الكل الآقا حسين الخوانساري قريباً من عشرين سنة على ما ذكره في بعض رسائله، وقد أدرك صعبة العلامة المجلسي عليه السلام في سفر الحج وعمره حينئذ كان قريباً من سبع وعشرين سنة، فأجازه العلامة المذكور باجازه نفيسة، ثم لم يترك مصاحبته إلى أن أدركه الأجل المحتوم، وقد أوصى إليه العلامة المذكور عند وفاته بأن يكون قائماً مقامه في التدريس وإقامة الجمعة والجماعة وتتميم كتبه التي لم يتم تصنيفها أو تأليفها، وقد تعهد له جميع ذلك وفي به كما ذكر نفسه في بعض رسائله، وبقي في نسله أمر الجمعة والجماعة ببلدة اصبهان.

وله مصنفات شريفة منها: حواشيه المبسوطة على شرح اللمعة، ومنها: كتاب روادع النفوس عملها في تفصيل أمر المعاصي، ومنها: كتاب الذريعة في أعمال السنة، ومنها: كتاب في أحكام الماليك، ومنها: كتاب في أحوال الملائكة وقد تعرض في آخره لأحوال جملة من العلماء المتأخرين والمعاصرين له، ومنها: رسالة في تفصيل مصنفات العلامة المجلسي.

ثم إن ولده العلامة الأمير محمد حسين الكبير سبط العلامة المجلسي عليه السلام أيضاً مصنفات رائعة منها: حواشيه على شرح اللمعة، ومنها: رسالة مناقب الفضلاء كتبها بطريق الإجازة للشيخ زين الدين الخوانساري، لكن فيها جملة وافرة من أحوال العلماء، وقد تعرض فيها لطرق الإجازات بما لا مزيد عليه. وعندي نسخة الأصل منها بخطه عليه السلام، ومنها: رسالة حسنة في أمور متعلنة بساعات الليالي والأيام وفيها أدعيه شريفة.

ولده الأمير عبد الباقي لم يكن له كثير فضل إلا أنه كان في درجة عالية من الزهد والتقوى.

وأما والده الأمير محمد حسين الثاني شيخ والدي، فهو كان له فضل عظيم، وقد تلمذ على المحقق البهبهاني عليه السلام وله تصنيفات حسنة رأيت بعضها منها: رسالة في منجزات المريض، ومنها: رسالة كبيرة في أحكام الطهارة والصلاة، وهو يروي عن أبيه المذكور، عن

جده المصور، عن العلامة المجلسي بطريقة المقدرة. وعن جمع آخر أيضاً ذكرهم في مناقب الفضلاء.

ثم من مشايخ والدي المبرور الذين يروي عنهم: السيد السند، الأديب الحسيب النسيب، قدوة الفقهاء المحققين و عمدة العلماء الراشدين، العلامة التحرير سيدنا السيد صدرالدين محمد بن السيد صالح العاملي البغدادي - قدس الله روحه - وقد كان هذا السيد من أبصر أهل زمانه بالعلوم الأدبية و أفصحهم في المنظومات الشريفة و أحفظهم لأشعار العرب و الدواوين المعروفة و التواريخ و الآثار المألوفة. و كان ماهراً في أكثر العلوم العقلية و النقلية، و قد أدرك مجلس بحر العلوم و تلمذ على السيد العلامة المتقن السيد محسن البغدادي - رفع الله قدره - شارح الوافية بالشرح المعروف الذي لم يصنع مثله في تحقيق الأصول، و على أبي زوجته الشيخ الأكبر المتقدم ذكره.

و هو رحمه الله يروي عن الشيخ المذكور بطريقه المتقدم.

و له رحمه الله مصنفات حسنة منها: كتاب القسطاس المستقيم في الأصول، و منها: كتاب المستطرفات، و منها: كتاب قرة العين في النحو، و منها: رسالة في حجية الظن رجح فيها القول بالظنون الخاصة، و ذكر فيها أنّ القول بالظن المطلق من محدثات المحقق البهبهاني و لم يكن قبله منه أثر، لكنك قد عرفت ما سبق منّا من حكاية القول به من العلامة و غيره، و منها: رسالته الرضاعية و هي متن و شرح و منها منظوم قد نظمه بطبعه السليم على وجه لا يدانيه شيء من المنظومات المعمولة في الفقه حتى منظومة بحر العلوم، و منها: رسالة في رؤوس المسائل موسومة بـ «قوت لايموت»، و منها: رسالة شريفة في شرح مقبولة عمر بن حنظلة.

و قد كان رحمه الله رؤوفاً بي و قد استفدت من عالي مجلسه كثيراً و هو أول من كتب لي ما يظهر منه تصديقه لاستباطي و هو ما كتبه على ظهر رسالتي التي كتبها في حكم ذبائح أهل الكتاب، و قد استحسناها كثيراً و هي أول مصنف عملته في الفقه قريباً من أوان حلمي، وأنّ لي نسبة مصاهرة مع السيد المذكور بواسطة بنته من بنت الشيخ الأكبر الشيخ جعفر.

وقد كان مدة مديدة متوطناً بالغري السري، ثم انتقل إلى اصهبان و بقي فيها برهة من الزمان، ثم انتقل إلى الغري ثانياً وقد أدركه فيها أجله المحتوم و دفن بتلك التربة الشريفة - أعلى الله تعالى مقامه و أنجز في الغلد إكرامه وإنعامه -.

ثم من مشايخي الذين أروي عنهم أستاذي الأفاضل السيد السند المفخم فخر المحققين و قدوة المدققين، عمدة الفقهاء و المجتهدين الأمير السيد حسن بن الأمير السيد علي الحسيني الاصهباني - قدس الله روحه - و قد كان ﷺ أعلم أهل زمانه في تحقيق مباحث أصول الفقه، و قد تلمذت عليه قريباً من خمس عشر سنة، و له مصنفات حسنة منها: جوامع الأصول، و منها: شرحه على النافع خرج منه مجلد ضخيم في الطهارة و بعض أحكام المتاجر، و منها: رسالته في أصالة البراءة و الاشتغال، و منها: رسالته في حكم الشرط في ضمن العقد، و منها: رسالته في قاعدة الضرر و الضرار، و منها: رسالته الكبيرة في رؤوس مسائل الطهارة و الصلاة و فيها كتاب أجوبة المسائل قد تعرض فيها لكثير من مهمات مسائل الفقه. و هو ﷺ يروي عن والدي العلامة - أعلى الله مقامه - بطرقه المتقدمة.

و من جملة مشايخي الذين أروي عنهم الشيخ الإمام مقتدى الأنام مرجع الخواص و العوام، أعلم أهل زمانه و أكمل فضلاء أوانه، عَلم التحقيق و ميزان التدقيق، العلامة التحرير و الحبر الخبير شيخنا الشيخ المرتضى الأنصاري - أعلى الله مقامه و أنجز إكرامه - و هذا الشيخ الجليل كان في العلم و الزهد و محاسن الصفات و مكارم الأخلاق و قوّي العلم و العمل بحيث ملا ذكره الأسماع و الاصقاع.

و له مصنفات مهذبة رائقة منها: أصوله المشتعلة على المطالب الأربعة: حجية الظن و الإستصحاب و أصالة البرائة و التعادل و الترجيح، و هو - رفع الله قدره - يروي عن المولى الاولي المحقق فعل الفحول و أفضل العلماء في المعقول و المتقول مولانا أحمد بن الفقيه النبيه العلامة مهدي النراقي الكاشاني - أعلى الله مقامه - صاحب شرح تجريد الأصول و المناهج

وعيون الاصول و أساس الأحكام و العوائد و المستند الذي هو كتاب كبير في الفقه و معراج السعادة و سيف الأمة و غيرها من المصنّفات الفائقة.

و لأبيه ﷺ أيضاً مؤلفات حسنة منها: أنيس المجتهدين في الأصول، و منها: جامعة الأصول، و منها: تجريد الأصول، و منها: اللوامع في الفقه، و منها: محرق القلوب في المراتي، و منها: أنيس الموحّدين في الكلام، و منها: أنيس التجار في رؤوس مسائل التجارة. و مولانا أحمد المذكور يروي عن السيّد العلامة بحر العلوم - أعلى الله مقامه - بطرقه المتقدّمة.

و أنّ لي مشايخ آخرين يطول بذكرهم الكلام و فيما ذكرناه الغنية و الكفاية، و المسئول من حضرة المستجيز - أدام الله تعالى أيامه - أن لا ينساني في مظان استجابة الدعوات و يشركني في خالص الأعمال و مندوب العبادات - وفقه الله تعالى و أيّده و أدام عمره و شيّده -.

و كتب العبد المحتاج إلى عفو ربّه القويّ الباري محمّد هاشم بن المرحوم المبرور الأمير زين العابدين الموسوي الخوانساري بأرض النجف الأشرف الغري في اليوم الثامن من ذي القعدة الحرام من عام احدى و ثمانين و مأتين بعد الألف، و الحمد لله أولاً و آخرأ و ظاهراً و باطناً و صلى الله على محمّد و آله الطاهرين.

(٢)

اجازه به ميرزا علي اكبر يزدي^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي رفع منازل الرجال بكثرة رواياتهم عن أهل بيت العصمة و الطهارة و العلم و الكمال، و نصب أوليائه المقرّبين لارشاد العباد إلى منهج الاستقامة و الاعتدال، و خفض أجنحة أهل البدعة و الضلال بسعي المجتهدين في احكام الدين المبين من اولي الفضل و الإفضال.

١- مجموعة شخصي شيخ محمود علومي - يزدي.

وأكمل الصلوات الناميات وأفضل التحيات الساميات على نبيّه الأكمل الأفخم
الأفضل معدن أسرار القفر والجلال ومظهر أنوار العز والجمال أبي القاسم محمّد، وعترته
الطيبين الطاهرين الأقدسين الأكملين أمناء الله تعالى على الحرام والحلال.

و بعد: فإنّ من نعم الله تعالى على هذا العبد الفقير أن وفقني الله سبحانه لادراك صحبة
جناب المولى الاوّل العالم العامل الفاضل الكامل، المحقّق المدقّق، المجتهد في أحكام الدين،
الأخ الموافق الصفيّ الوفيّ، الأجدد الأرشد الأكرم، المستنبط لدقائق الشرع المبين، صاحب
المقام الرفيع والحظ الأوفر البهي مولانا الميرزا علي أكبر اليزدي - أدام الله حراسته - وقد
تشرّفت بافاداته الشريفة وافاضاته اللطيفة، ولاحظت جملة من مصنفاته الرشيدة
ومؤلّقاته الرفيعة، فسررت بمصاحبة جنابه غاية السرور، ولما كان من حسن ظنّه
- دام مجده - بهذا العبد الضعيف طالباً لأن أجيز جنابه على الوجه الذي أنعم الله تعالى عليّ
من مشايخي العظام وأساتيدي الفخام.

فاستخرت الله سبحانه وأجزت لجنابه - دام علاه - أن يروي عنيّ جميع كتب الأخبار
لاسيماً الكتب الأربعة المتقدّمة التي عليها كان المدار في سابق الأعصار: الكافي والفتاوى
والتهذيب والإستبصار، والكتب الثلاثة المتأخّرة المشهورة اشتهاً الشمس في رابعة
النهار: الوافي والوسائل وبحار الأنوار، وسائر مصنّفات أصحابنا الأخيار عن مشايخي
وأسلافي بأسانيدي التي منها: مأرويه عن والدي المبرور العلّامة وحيد عصره وفريد
دهره في الفضل والزهد والتقوى الحاج الأمير زين العابدين الموسوي الخوانساري - قدس
الله روحه - عن والده العالم العامل الزاهد العابد الأميرزا أبي القاسم بن السيد السند الفقيه
النبیه المحقّق المدقّق أستاذ أفاضل عصره الآقا سيد حسين بن العلّامة الجامع للمعقول
والمنقول الأمير أبي القاسم الموسوي - طيّب الله مضاجعهم - عن والده المذكور جدّي الأعلى
صاحب الحواشي المعروفة على شرح اللمعة، عن المولى الأوّل الفاضل الكامل المولى محمّد
صادق بن العلامة التحرير المولى محمّد التنكابني الشهير بالسراب، عن والده المذكور، عن

شيخه الأجل الأفخم الأفقه مولانا محمد باقر بن محمد مؤمن الخراساني صاحب الذخيرة والكفاية، عن السيد الفقيه النبيه السيد حسين بن السيد حيدر الكركي العاملي، عن شيخ الاسلام والمسلمين شيخنا البهائي - روح الله روحه - عن شيخ علماء الاسلام والده الشيخ حسين بن عبد الصمد الحارثي، عن أفضل المتأخرين شيخنا الشيخ زين الدين المعروف بالشهيد الثاني - قدس الله روحه - بأسانيده المعروفة المتصلة إلى أصحاب العصمة والطهارة - عليهم الصلاة والسلام - على التفصيل المذكور في أوائل المعالم والمجلد الأخير من بحار الأنوار وفتحة الأربعين لشيخنا البهائي.

ثم من جملة أساندي ماأرويه عن والدي العلامة، عن والده المبرور المتقدم، عن سيدنا بحر العلوم السيد محمد مهدي النجفي، عن جدّي السيد حسين الموسوي بسنده المتقدم، وعن مروج المذهب أستاذ الأساتيد المحقق البهائي - طيب الله مرقد - عن والده الفاضل الكامل المولى محمد أكمل، عن العلامة المجلسي - أعلى الله مقامه - بأسانيده المعروفة.

ومن جملة أساندي ماأرويه عن أستاذي الأعظم الأفخم سيّد المحققين الأمير السيّد حسن بن السيّد علي الحسيني الاصفهاني المدرّس - طاب نراه - عن والدي المبرور العلامة بسنده المتقدم.

ومنها: ماأرويه عن شيخني الأعظم وأستاذي الأفخم قدوة المحققين الأعلام الشيخ مرتضى الأنصاري - قدس الله تربته - عن شيخه أفضل أهل التحقيق مولانا أحمد بن العلامة مولانا محمد مهدي التراقي، عن بحر العلوم بسنده المتقدم.

ومنها: ماأرويه عن شيخنا الفقيه النبيه الشيخ مهدي بن الشيخ علي بن أفقه الفقهاء الشيخ جعفر النجفي - قدس الله أرواحهم - عن عمّه الفقيه الأعظم الشيخ حسن، عن والده الأجل الأفقه، عن بحر العلوم بسنده المتقدم.

فله - أدام الله تأييده - أن يروي عني بجميع هذه الأسانيد عن الأساتيد، ووصيتي لحضرته أن يأخذ بمجامع الاحتياط في جميع أمور الدين والدنيا، فإنّه ساحل النجاة.

و يجوز لجنابه أن يعمل برأيه الشريف و يفتي بين الناس و يقضي بينهم بالحق، و يجوز للعوام تقليده فيما يفتي به باجتهاده، فقد وجدته مجتهداً مطلقاً.

و أسأل الله أن يجعله قدوة للعلماء العاملين و أسوة للفضلاء الكاملين، و أتمس من جنابه أن يجعلني نصب عينيه في مظان استجابة الدعوات و عقيب الصلوات في الخلوات، و الحمد لله على ما آتاه الله من العلم و الحكمة.

و قد كتب بيده الخاسرة الجانية العبد المحتاج إلى عفوره الغني القويّ الباري محمد هاشم بن المبرور المغفور الأمير زين العابدين الموسوي الخوانساري - رفع الله عنهما عتيمهما و غيثهما - في الرابع و العشرين من شعبان المعظم من عام تسعين و مأتين بعد ألف و الحمد لله.

(٣)

اجازه به سيد فخرالدين بن جمال الدين موسوى خوانسارى^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي فضّل مداد العلماء على دماء الشهداء و الصلاة و السلام على سيد الأنبياء و أشرف أهل الأرض و السماء سيّدنا محمد و عترته النقباء النجباء الأصفياء.

و بعد: فقد استجاز مّي السيد السند الموفق المؤيد العالم العامل الجليل النبيل الذكي الزكي التقي النقي جناب الميرزا فخرالدين بن المرحوم المبرور الأجل الأفخم المحقق المدقق الفقيه النبيه الآقا جمال الدين الموسوي الخوانساري - وفقه الله تعالى لمراضيه - بعد أن صرف برهة من عمره في تحصيل العلوم الشرعية و القواعد الأصولية المرعية و الأحكام المتقنة الفرعية، و حضر مجلسي و تلمذ على العبد في كثير من تلك المطالب، فاستخرت الله تعالى و أجزت لجنابه بعد أن وجدت فيه ملكة استنباط الأحكام اللازمة الشرعية، و وقفت على بعض ماصنّفه في تحقيق جملة من المسائل المهمة على وجه الاجتهاد الصحيح،

١- مجموعة شخصي مرحوم حاج محمد حسن فاضلي خوانساري.

أن يروي عني جميع مصنفاتي و ما يجوز لي روايته من كتب الأخبار و مصنفات العلماء الأبرار لاسيما الكتب الأربعة المتقدمة التي كانت عليها المدار: الكافي و الفقيه و التهذيب و الاستبصار، و الكتب الثلاثة المتأخرة التي اشتهرت اشتهار الشمس في رابعة النهار: الوافي و الوسائل و بحار الأنوار، عن غير واحد من مشايخي و أساتيدي:

منهم: والدي المبرور العلامة، عن والده العالم الكامل الجليل الميرزا أبي القاسم بن المحقق التحرير سيد الفقهاء و المجتهدين الآقا السيد حسين بن العلامة الفقيه النبيه الأديب الأمير أبي القاسم الموسوي - قدس الله أرواحهم - عن والده المحقق المذكور، عن الفاضل الكامل المولى محمد صادق بن العلامة التحرير مولانا محمد التنكابني المعروف بالسراب، عن والده المذكور، عن العلامة الفقيه التحرير المولى محمد باقر الخراساني صاحب انذخيرة، عن السيد السند الفقيه السيد حسين بن السيد حيدر الكركي العاملي، عن شيخ الاسلام و المسلمين الشيخ بهاء الدين محمد بن الفقيه النبيه الشيخ حسين بن عبدالصمد العاملي، عن والده المذكور، عن أعظم فقهاء الاسلام الشيخ زين الدين العاملي الشهيد الثاني - قدس الله روحه - بطريقه المعروف المذكور في أوائل معالم الأصول المستصلة إلى أهل البيت عليهم الصلاة و السلام.

و من جملة مشايخي الأجل الأعظم الأعلام و أستاذي الأكمل الأفخم الشيخ مرتضى الأنصاري التستري - طيب الله مضجعه - عن شيخه المحقق العلامة المولى أحمد النراقي، عن شيخه أكمل علماء الفرقة الناجية السيد محمد مهدي المعروف ببحر العلوم، عن المحقق الحمي للطريقة المحقة الآقا محمد باقر البهبهاني، عن والده العالم الكامل المولى محمد أكمل، عن العلامة المجلسي، - رفع الله قدره - بجميع طرقه المعروفة المقررة في إجازات البحار.

و من جملة مشايخي السيد السند المحقق المدقق الأستاذ الاستناد الأمير السيد حسن بن السيد علي الحسيني الاصفهاني - قدس الله ترتيبه - عن والدي المبرور بطريقه المتقدم.

و من جملة مشايخي الشيخ الفقيه النبيه الشيخ مهدي بن الشيخ الفقيه الكامل الشيخ

علي بن الشيخ الأفقه الأكمل الشيخ جعفر النجفي، عن عمّه الفقيه الأوحدي الشيخ حسن، عن والده الشيخ جعفر، عن سيدنا بحر العلوم بطريقه المذكورة.

ثم وصيتي إلى جنابه - وفقه الله تعالى - أن يأخذ بمجامع الاحتياط في أمر دينه ودينه وأن يواظب على مراجعة قواعد الأحكام وأن يمين على العبد بصلاح الدعاء.

وكتبه الفقير إلى الله الباري محمد هاشم بن زين العابدين الموسوي الخوانساري - عفى الله عنهما - في الخامس من جمادى الاولى لعام أربع و تسعين بعد مائتين وألف والحمد لله أولاً وآخراً.

(٤)

اجازه به ميرزا محمود خوانساري^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ولي النعم، والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله اولى المحبة والكرم.

وبعد: فقد وقعت على طرائف هذه الرسالة الشريفة، وامعنت النظر في لطائف تلك المقالة المنيفة، فوجدتها مملوءة من التحقيقات الأنيقة الرفيعة العلية، والتدقيقات الرشيدة السامية السنية، وهي كاشفة عن غاية استعداد مصنفها العالم العامل الفاضل الكامل البارع المجتهد المحقق المدقق عمدة الفضلاء الكاملين وزبدة العلماء العاملين السيد المكرم المسعود جناب الأخ الشفيق الميرزا محمود الخوانساري - أدام الله تعالى أيام افاضته وأنعم على العباد من بركاته - فإن رموز العبارات تشيد بلطف قريحة صاحبها، وتحقيق المطالب المهمة يؤمى إلى علو ادراك المتصدي لكشف مراتبها، فالحمد لله على ما آتاه الله تعالى من العلم والحكمة والسعادة الأبدية ورزقه من دقائق المعارف الحققة واستنباط الأحكام الشرعية اللابدية، وقد ثبت عندي وتحقق لدي بعد المباحثات العلمية والمذاكرات الأصولية والفقهية في

بجالس عديدة أنّه - دام مجده وعلاه - قابل للافتاء بين الناس والحكم والقضاء والتصدي لاقامة ما يعتبر فيه النسيابة العامة، ووصيتى إلى جنابه أن يأخذ بمجامع الاحتياط والاجتناب عن طرفي التفريط والافراط في مقام الاستنباط بل في جميع أمور المعاش والمعاد، وأن يجعل العبد مبرئاً ومنظر عنه في الدعوات الصالحات.

وقد كتب العبد الفقير الى الله الغنيّ القويّ البارئ محمد هاشم بن زين العابدين الموسوي الخوانساري - غني عنهما وعنهما - في الحادي وعشرين من جمادى الاولى سنة خامس وتسعين ومأتين بعد الألف.

(٥)

اجازه به محمد حسن بن محمد باقر يزدي^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي نور عالم الامكان بأنوار علوم العلماء الأعلام، وزين عرصة الوجود بأشعة شمس معارف اولى الحقائق والأحلام، وأبان فضل أصحاب الفواضل والفضائل بمساعي التقادين من أبواب العقول والافهام، وشيّد أركان الأديان بارسال الرسل وانزال الكتب وتشريع الأحكام.

والصلاة والسلام الأثميان الأكملان على خير من أرسله بالهدى ودين الحق لرفع غياهب الظلام ونشر شرائع الإسلام، البدر التمام والنبي القمعقام والبحر الطمطم وسيّد الأنام سيّدنا ونبيّنا وسيلة نجوتنا وشفيع ذنوبنا محمد وعترته الطيّبين الطاهرين الأكرمين الأقدسين المعصومين الكرام، أولياء النعم واصول المجد والكرم ومعادن الوحي والتنزيل والمهادين إلى سواء السبيل والداعين إلى وسائل دارالسلام، ثمّ رحمة الله ورضوانه وبركاته التاميات الزاكيات على أصحابنا الماضين وأسلافنا الصالحين وفقهائنا البارعين وعلماؤنا العاملين إلى قيام الساعة ويوم القيام.

١- مجموعة شخصی شیخ محمود علومى يزى.

وبعد: فلما لا يخفى على اولى النهى، ولا يريب فيه أحد من أصحاب الحبى، ان الشرف الأعلى والمزية الكبرى في التحلى بحلية العلم والعرفان، والتخلى عن موارد الجهل والغفلة والنسيان، والتجلى بأنوار أسرار أولى الحقيقة والايقان، وقد أقام الله في كل عصر من الأعصار جمعاً من عباد الفائزين بطي مراحل العلم والحكمة لنشر هذه المعارف والعلوم اكبالاً لدينه القويم واتماماً للنعمة فلم يألوا جهداً في ارشاد الخلق و اظهار الحق وانقاذ ضعفاء العباد عن ورطة المهلكة، وهؤلاء هم العالمون العاملون المخلصون المذكورون في نصوص أهل الخصوص المدوحوون فيها بأنهم في كل خلف عدول ينفون عن هذا الدين انتحال المنتحلين وتأويل الجاهلين وتحريف الغالين وابطال المبطلين وجحد الجاحدين. ثم من أطاف الله العظيمة ومنتته الجسيمة على هذه الأمة المرحومة أن نصب لهم في كل زمان علماء يهدون إلى سواء السبيل وجعلهم ورثة الأنبياء وأشباه أنبياء بنى اسرائيل، فانتشرت في الآفاق احكامهم الحققة الرفيعة وانطمست بمساعيهم الجميلة آثار البدع الشنيعة، فاستراح حجة الزمان - فداء أرواحنا - عن صدمة حوادث أيام الظهور واحتجب عن الخلق تشخصه وأضاء لهم بوجوده كالنور اللامع على شاطئ الطور.

ومن آتاه الله في هذا الزمان علماً وافراً كثيراً، وقد جعله الله تعالى باحكام الايمان خبيراً بصيراً، ففاق أقرانه في قوتي العلم والعمل واجتنب موارد العثرة والزلل والخطل، جناب المولى الوفي الصفي الذكي الزكي النقي اللوذعي الألمي العالم العامل الكامل النقاد صاحب الرأي الصائب والفكر الناقب والذهن الوقاد، المترقى من حضيض التقليد إلى أوج الاجتهاد، سليل عمدة علماء الزمان وزبدة فقهاء الأوان وأكمل المجتهدين الفخام وملجأ الخواص والعوام من أهل الايمان مولانا الحاج المولى محمد باقر اليزدي - دام مجده وعلاه - صديقنا وشفيقنا الشاب الموفق المسدد المؤيد المؤتمن المستحسن المولى محمد حسن - أحسن الله إليه في الدارين وأذاقه حلاوة النشاطين وآتاه من رحمته كفلين ووفقه لادراك الحُسنيين - فإنه قد صرف برهة من شريف عمره في تحصيل العلوم الشرعية، وقد تمهر في

استنباط القواعد المهمة المرعية، وتلمذ على العبد زماناً مديداً، وحضر عندي لاتقان المطالب، وبذل جهده في إحكام الأحكام بذلاً شديداً حتى بلغ أشده في استحکال مدارك الحلال والحرام وظهر منه من المصنفات الرشيقة ما ينبئ عن سلوكه مسالك الفقهاء الاعلام، فوجدته بحمد الله من أهل الاستنباط والاجتهاد على وجه الاطلاق، وألفيته مستحقاً للعمل بما يقتضيه نظره غاية الاستحقاق، فليشكر الله سبحانه على ما أتاه الله من القوة القدسية الملكية الملكويتية وما حباه الله به وحيّاه من العلم بالأحكام الشرعية الفرعية.

ولما أراد الدخول في سلسلة رواة أخبار أهل بيت الطهارة والعصمة، والفوز بأسانيد الأساتيد ومشايخنا المحاكين عن المعصومين الأئمة استجازني وأراد الإتصال بمشايخي وأسلافي الماضين - رضوان الله عليهم أبد الأبد - فلما رأيته أهلاً للإجازة استخرت الله سبحانه وأجزت لجنته - سلمه الله تعالى - أن يروي عني جميع كتب الأخبار وسانر مصنّفات أصحابنا الأخيار لاسيما الصحيفة السجادية الملقبة بزيور آل محمد - عليهم الصلاة والسلام - ونهج البلاغة الذي هو دون كلام الخالق وفوق كلام المخلوق، وقام الكتب الأربعة المتقدمة التي كان عليها المدار في سالف الأعصار: الكافي والفتاوى والتهديب والاستبصار، والكتب الثلاثة المتأخرة التي اشتهرت اشتهاش الشمس في رابعة النهار: الوافي والوسائل وبحار الأنوار، بجميع أسانيد عن مشايخي وأسائدي وهي كثيرة لا يفي بها هذا الوجيز إلا أني أذكر منها هنا ما هو مهم عزيز:

فمنها: مأرويه عن والدي المبرور العلامة قدوة العلماء العاملين وزبدة العباد والزهاد الكاملين الحاج الأمير زين العابدين بن العالم العامل الكامل التقي النقي الأميرزا أبي القاسم بن السيد السند علامة علماء الزمان وأستاذ الفقهاء الفخام فخر المحققين وعمدة المجتهدين الآقا السيد حسين بن الفقيه النبيه العلامة جامع المعقول والمنقول حاوي الفروع والأصول الأمير أبي القاسم الموسوي الخوانساري - تسدهم الله برحمته وأفاض عليهم من جليل بركاته - عن

والده المبرور جدّي المذكور، عن والده المزبور جدّي الأعلى، عن المولى الفاضل الكامل المولى محمد صادق بن العلامة الفهامة الجامع للعلوم العقلية و النقلية المولى محمد بن عبدالفتاح التنكابني الشهير بالسراب، عن والده المذكور، عن أستاذه أفقه فقهاء زمانه وأعلم علماء وأوانه مولانا محمد باقر بن محمد مؤمن الشريف السبزواري الخراساني صاحب الذخيرة والكفاية وغيرهما، عن السيد السند الفقيه النبيه السيد حسين بن السيد حيدر الكركي العاملي سبط المحقق الثاني من قبل أمّه، عن شيخ الاسلام والمسلمين الشيخ بهاء الدين محمد بن الفقيه العلامة الشيخ حسين بن عبدالصمد العاملي، عن أبيه المذكور، عن الامام الكامل في العلوم فقيه أهل البيت الشيخ زين الدين بن علي العاملي الشهير بالشهيد الثاني - أعلى الله مقامه - عن مشايخه المعروفين المذكورين في كتب الأربعينيات والإجازات على التفصيل المذكور في أول المعالم لولده المحقق الشيخ حسن و في اللؤلؤة وغيرهما.

ثمّ من أسانيد و طرق مآزويه عن والدي العلامة المبرور، عن شيخه أفقه فقهاء الزمان حجة الاسلام الحاج السيد محمد باقر بن محمد تقي الرشتي - رفع الله درجته - عن شيخه الجليلين صاحبي القوانين والرياض، عن شيخهما المحقق المدقق المحيي لما انطمس من أحكام الدين الآقا محمد باقر بن العالم الكامل المولى محمد أكمل البهبهاني - قدس الله روحه - عن والده المذكور، عن جماعة من مشايخه الكرام منهم: العلامة المجلسي - جزاء الله من الاسلام خير الجزاء - عن والده الفقيه التقي المحدث العارف الكامل مولانا محمد تقي بن مقصود علي النطنزي الاصفهاني العاملي، عن شيخنا البهائي بسنده المتقدم.

ومنهم: أفضل أهل التحقيق والتدقيق جمال الدين محمد بن العلامة المشتهر في المشارق والمغرب أستاذ الكل في الكل الآقا حسين الخوانساري، عن أبيه، عن المولى التقي المجلسي بسنده المتقدم.

ومنهم: المدقق الأكمل مولانا ميرزا محمد الشيرواني، عن العلامة الآقا حسين بسنده المذكور.

ثم من أساندي و طريقي مأرويه عن والدي المبرور، عن العالم العامل الكامل السيد السند الأمير محمد حسين بن العالم التي النقي البارع الأمير عبد الباقي بن العلامة الأكمل الأمير محمد حسين بن الفقيه النبيه البارع الأمير محمد صالح أئمة الجمعة والجماعة باصفهان، عن والده المذكور، عن والده المسطور، عن جدّه من قبل أمّه العلامة المجلسي بسنده المتقدم. ومن جملة أساندي مأرويه عن أسنادي و شيخي قدوة أهل التحقيق والعلم والكمال فخر المحققين و أستاذ الفقهاء و المجتهدين الأمير السيد حسن بن الأمير السيد علي الحسيني الاصفهاني المدرّس - قدس الله روحه و أكثر من فضله و كرمه فتوحه - عن والدي المبرور بسنده المتقدم.

و من جملة أساندي مأرويه عن الشيخ الأجل الأفخم الأكمل أعلم علماء الزمان و أكمل فقهاء الأوان أستاذ الأساتيد الأعيان شيخي و أستاذي و من به استنادي الشيخ مرتضى الأنصاري التسري - قدس الله روحه - عن العلامة التحرير مولانا أحمد بن الفقيه النبيه العلامة المولى محمد مهدي التراقي الكاشاني، عن شيخه العلامة المعروف ببحرالعلوم السيد محمد مهدي النجفي صاحب الدرة المنظومة، عن المحقق البهبهاني بسنده المتقدم، و عن جدّي المحقق العلامة الآقا السيد حسين بسنده المزبور.

و من جملة أساندي مأرويه عن شيخي الفقيه النبيه الشيخ مهدي بن الفقيه الكامل الشيخ علي بن الأفقه الأكمل الأورع الشيخ جعفر النجفي - قدس الله أرواحهم - عن عمّه الفقيه النبيه الشيخ حسن، عن جدّه الشيخ جعفر المذكور، عن المحقق البهبهاني و بحرالعلوم بسنديهما المتقدمين.

فهذه بعض ما اقتضى المقام ذكره من أساندي و اجازاتي و قد ذكرت الجميع في جملة من مصنفاتي و مؤلفاتي منها: كتاب اصول آل الرسول، ومنها: كتاب الفوائد الرجالية، و منها:

كتاب الأربعين، وقد أجزت لجنابه - دام فضله - أن يروي عني بجميع طرق بالشروط المقررة في الرواية على النحو المذكور في كتب الدراية.

ثم وصيتني إليه أن يواظب على مباحثة العلوم الشرعية مدة عمره وأن لا يقنع بما حصل له في زمان التحصيل، فإن ملكة العلم تحصل بالمواظبة وتذهب بالاهمال والتعطيل، فكم من مجتهد صار عامياً بتركه للأشتغال بالتعليم والتعلم واشتغاله بالأمر الدينيوية الدينية. ثم وصيتني إليه أن يأخذ بمجامع الاحتياط في أمور دينه و دنياه وأن تجتنب من الرياضات الباطلة المعطلة المغوية المهلكة، فكم من عالم زاهد بارع سقط محلّه عن القلوب باشتغاله بالرياضات الدينيوية و جمع الأموال و الوقوع في الشهوات، بل سلبت عنه ملكة العدالة بالاقتحام في هذه الأمور، بل خرج من الدين بخذلان الله له من جهة الحالة الشنيعة، وأهم الأمور الدافعة لهذه المهالك التجنب عن مجالسة البطالين و الاشتغال بالمجاهدات والرياضات و العبادات و التفصّي عن المرافعات الرديّة و مجالسة العوام و المغرورين من أهل الحديث.

و الملتمس منه - سلمه الله تعالى - أن لا ينساني في مظان اجابة الدعوات و عقيب الصلوات فإنّ من حقوق الاخوان رعايتهم بالدعاء لهم في ظهر الغيب فقد حكي عن علي بن مهزيار من أجلاء أصحاب الامام أبي محمد العسكري - عليه الصلاة والسلام - أنّه كان يسجد كل يوم بعد صلاة الغداة و لا يرفع رأسه من السجود حتى يدعو لألف من اخوانه المؤمنين بأسمائهم، رزقنا الله التوفيق لهذه الأعمال الصالحات.

و كتب بيمنه الخاطئة العبد الفقير إلى عفو ربه القويّ الباريّ محمد هاشم بن المبرور الأمير زين العابدين الموسوي الخوانساري - عفى الله عنهما عنيما و غنيهما - في السادس عشر من شعبان لسنة ١٢٩٨ ثمان و تسعين ومأتين بعد الألف، والحمد لله.

(٦)

اجازة به سيد محمد باقر بن محمد علي حسيني أبطحي سدهي اصفهاني^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي فضل مداد العلماء على دماء الشهداء وجعلهم بفضلهم وكرمه العليم وريثة الأنبياء، والصلاة والسلام على أشرف أهل الأرض والسماء، نبينا محمد وعترته الأئمة النقباء النجباء.

وبعد: فقد أجلت النظر في مطاوي هذه الرسالة الشريفة^٢ التي ألفها جناب العالم العامل، الفاضل الكامل، التقي النقي، الصفي اللودعي الألمي، صاحب التحقيق الرشيق، والتدقيق العميق، ذي الملكة القدسية الاجتهادية، والفقاهة المبتنية على القواعد الشرعية، تلميذنا المعظم، السيد السند المفخم، الآقا السيد محمد باقر بن السيد محمد علي الحسيني - دام مجده وعلا - وقد وجدت هذه المقالة قابلة لأن يكتب بالنور على وجنات خدود المحور، فله درّه فيما أتى فيها من المطالب الشريفة الكاشفة عن خروج جناب صاحبها عن حضيض التقليد إلى أوج الاجتهاد وصح لي أن أقول في حقّه - دام مجده - إنه مجتهد يحرم عليه التقليد ويصح له العمل باجتهاده.

وقد استجاز منّي رواية كتب الأخبار ومصنّفات العلماء الأخيار، فأجزت لجنابه بعد الإستخارة من الله تعالى أن يروي عني جميعها بطرقي الجمّة الكثيرة التي أودعتها في مقدمات كتابي أصول آل الرسول، ومنها: ماأرويه عن شيخي الأعلّم وأستاذي الأقدم،

١- مجموعه اجازات به خط سيد مصلح الدين مهدي، ص ١٠٦ - ١٠٧.

٢- المراد بالرسالة المشار إليها في الاجازة هي رسالة ألفها في تعارض اليد والاستصحاب كما ذكر لي السيد المجاز شفاهاً، قال: والنسخة بقي عند السيد المجيز ولم يردّها إليّ إلى أن مات وبقيت عند ورثته وليس لي نسخة منها «محمد علي الحبيب آبادي».

علامة زمانه ورئيس الإمامية في عصره وأوانه الشيخ مرتضى الأنصاري - قدس الله روحه - بطريقه المعروف.

و وصيتي إلى جنباه أن يأخذ بجامع الإحتياط في أمر دينه و دنياه، و الملتمس منه الدعاء والحمد لله.

و كتب العبد المحتاج إلى عفوريته القوي محمد هاشم ابن المرحوم المبرور الحاج الأمير زين العابدين الموسوي - عفى الله عنهما - في ١٥ جمادى الآخرة من سنة ١٣١٥.

ثم كتب المرحوم الآقا النجفي في حاشية نسخة نقلنا منها بخطه ما صورته:

ثم أجزت لجنباه العالي كل ما صحت لي روايته عن السلف الصالحين بالطرق المتصلة إلى المعصومين - صلوات الله عليهم أجمعين - فإنه العالم العامل الكامل الصالح البار، و أرجو من الله سبحانه أن يجعله خالصاً لوجهه الكريم علماً للعباد ومروّجاً للشرعة المطهرة، من أقل الطلاب والمحصلين - عني عنه - .

(٧)

اجازه به ميرزا ابوالقاسم بن محمد باقر موسوی زنجانى^١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي فضّل مداد العلماء العالمين على دماء الشهداء الصالحين، و رفع درجاتهم فجعلهم بمنزلة الأنبياء المقربين و أثار براهينهم الساطعة و حججهم اللامعة ففاقوا بأنوار علومهم على جميع العالمين و أدركوا باجتهدهم في معارف الدين المبين أسرار معالم الشرع المتين.

و الصلاة و السلام الأتنيان الأكملان على سيّد الأنبياء و المرسلين و أشرف الأولين و الآخرين نبينا محمد خاتم النبيين و أشرف الخلق أجمعين و عترته الطيبين الطاهرين

الأقدسين ورضوان الله تعالى ورحمته على فقهائنا الماضين و علمائنا السابقين الصالحين.
 وبعد: فقد منّ الله تعالى بفضله الجسيم وكرمه العميم على كافة الأنام في كل عصر
 وزمان بنصب عدول ينفون عن دين الحق انتحال المنتحلين و جحد الجاحدين و تأويل
 الجاهلين و ابطال الغالين و اضلال المضلين و ازالة بدع المبتدعين من أعداء الدين، فأُنزل
 كتباً و أرسل رسلاً و أقام حججاً و نصب موازين العدل و أكمل دينه الحق و أتم نعمته على
 العباد و أضاء بشموس المعارف و أقار الحقائق أكناف الآفاق و أطراف البلاد، فالشكر لله
 على هذه النعمة العظمى و العطية الكبرى و الموهبة السنية التي محاسنها لاتعد و لاتحصى.
 و كان ممنّ أعطاه الله تعالى سلوك مسالك السالفين، و منّ عليه بادرارك مدارك الحق
 واليقين و خصّه الله تعالى بكرامته من بين أمثاله و أقرانه و حقيق بأن بشئى له الوسادة
 و يستقر على مسند الإرشاد و الهداية و الإفادة جناب السيّد المؤيد المسدّد الممجّد، العالم
 العامل الفاضل الكامل، عمدة العلماء البارعين و زبدة الفقهاء الكاملين، الذكي الزكي
 المصنّف الصني، اللوذعي الألمي، العارج إلى معارج الإجتهد بالقوة القدسية الملّكة
 الملكوتية، صديقنا المعظم و شقيقنا المفخّم سليل العالم العامل الكامل، الفقيه النبيه التحرير
 الآميرزا محمّد باقر الموسوي الزنجاني - قدس الله روحه - الحاج الآميرزا ابوالقاسم الاصفهاني
 - أدام الله تعالى علاه و رزقه ممّا يضمن احلاه و اعلاه - فإنّه - دام مجده - ممّن أتاه الله سبحانه من العلم
 و الحكمة قسطاً و افراً و جعل نصيبه منها نصيباً متكاثراً.

و قد استجاز من العبد رواية ما صحت لي روايته من كتب الأخبار و مصنفات العلماء
 الأخبار، فامتثلت أمر جنابه فاستخرت الله تعالى و أجزت له بعد ما تحقّق لي أنّه من
 المستنبطين للأحكام و المجتهدين في مسائل الحلال و الحرام أن يروي عنيّ جميع ما رويته
 عن مشايخي و أساتيدي و أسلافي بأسانيدي العديدة التي قد فصلّنا في جملة من مؤلّفاتي
 التي منها كتاب أصول آل الرسول و المقالات اللطيفة الكافلة للقواعد الشريعة.

فمنها: ماأرويه عن شيخي و أستادي الأعظم الأفخّم، العلامة التحرير الأقدم، البحر

الموَّاج واليمِّ العجاج، أستاذ أساتيد الزمان وحيد الدوران الشيخ مرتضى الأنصاري - قدس الله تعالى روحه الزكي - عن شيخه العلامة التحرير المحقق الخبير مولانا الحاج الملا أحمد النراقي الكاشاني - طيب الله رمسه - عن شيخه العلامة المشتهر في الآفاق السيد محمد مهدي النجفي المعروف ببحر العلوم - طيب الله مرقده - عن شيخه أستاذ الأساتيد الذي انتهت إليه رئاسة الإمامية في عصره وأوانه مولانا الآقا محمد باقر البهبهاني - رفع الله قدره - عن والده العالم العامل الكامل مولانا محمد أكمل، عن العلامة المجلسي - قدس الله تربته - بجميع طرقه المذكورة في إجازات البحار.

ومنها: ماأرويه عن والدي العلامة - قدس الله روحه - عن والده جدِّي العالم المبرور الأميرزا أبي القاسم الموسوي الخوانساري، عن جدِّي الأعلى وحيد عصره وأوانه، عمدة المحققين وقُدوة المجتهدين الآقا السيد حسين^١ بن العلامة الفقيه النبيه الأمير أبي القاسم - طيب الله تراه - عن العالم الفاضل الكامل الملا محمد صادق بن العلامة التحرير مولانا محمد بن عبدالفتاح التنكابني المعروف بالسراب، عن أبيه المذكور، عن أستاذه فخر المجتهدين والفقهاء مولانا محمد باقر الخراساني صاحب الذخيرة والكفاية، عن شيخه السيد الفقيه النبيه السيد حسين بن السيد حيدر الكركي العاملي، عن شيخ الاسلام والمسلمين بهاء الدين محمد بن الفقيه الكامل الشيخ حسين بن عبدالصمد، عن والده المبرور، عن زين الفقهاء والمجتهدين الشيخ زين الدين العاملي الشهير بالشهيد الثاني - قدس الله تعالى روحه - بسنده المعروف المذكور في أوَّل معالم ولده وغيره.

ومنها: ماأرويه عن أستاذي المحقق المدقق الأمير السيد حسن الحسيني المدرس - أعلى الله مقامه - عن والدي العلامة بالسند المتقدم.

ثم وصيَّتِي لجنابه - دام مجده - أن يأخذ بمجامع الإحتياط في أمر دينه ودينه وأن يواظب

١- كان جدِّي الأعلى أستاذ صاحب القوانين و شيخ إجازته و شيخ إجازة بحر العلوم «منه».

على العلم و العبادۃ و ارشاد العباد، و أن لا ینسانی عند دعواته الصالحة، و الحمد لله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

و کتب بیده الجانیة الفانیة العبد الفقیر إلى عفوربه الغنی الباری محمد هاشم بن المرحوم المبرور الحاج الأمير زین العابدین الموسوی الخوانساری الاصفهانی - عفی الله عنهما - فی الخامس و العشرين من ذی الحجة الحرام سنة ۱۳۱۶، و الحمد لله.

(۸)

عریضه در تأیید اجتهاد ملا محمد^۱

بسم الله الرحمن الرحيم

عرض می شود خدمت سرکار عظمت و شوکت مدار، جلالت و نبالت اقتدار، امیر الامراء العظام ادام الله اجلاله و اقباله که امید است دولت و شوکت برقرار، ظل مرحمت بر رؤوس قاطبة ضعفاء انام پایه دار بوده باشد.

اگر چه داعی اخلاص شعار ادراک سعادت محضر مبارک عالی ننموده لکن از انتشار محامد و مکارم ذات با برکات در اطراف و اکناف نهایت اخلاص و خلوص داعی را نسبت به وجود مبارک حاصل است به دعا گوئی اشتغال می باشد.

معلوم است سدّ ثغور اسلام اعظم آنها در کف با کفایت عالی می باشد بر تمام خلق این دعا لازم است، توقع آنست که گاهی به مکاتبات رفیقه و دستخط عالی داعی را مشرف فرمایند ارجاع خدمتی باشد بفرمایند که حبل مودّت به علاقه مکاتبات برقرار بماند ان شاء الله.

۱- این عریضه را مرحوم چهارسوقی ظاهراً به امیر علم حاکم بیرجند و قائنات نگاشته که در پشت عریضه مهر بیضوی وی «عبدہ محمد هاشم بن زین العابدین الموسوی» دیده می شود و اصل آن در کتابخانه سید مهدی فقیه قاننی در قانن موجود است.

ضمناً معروض رأی انور می‌دارد که چون جناب شریعت‌آب، عمدة العلماء العظام، فخر الفقهاء الفخام، زبدة المجتهدین الکرام آخوند ملا محمد - دام مجده السامی - که از علماء اختیار و ابرار آن ناحیه می‌باشند بعد از زمان مدیدی که در این ولایت اشتغال به تحصیل علوم شرعیه داشتند، بحمد الله به حد کمال و فارغ التحصیل شده‌اند و مجتهد مطلق و حاکم شرع نافذ الحکم می‌باشند، بحمد الله قابل ترویج احکام و تصدّی امور شرعیّه جمیع صفحات خراسان می‌باشند، در مباحثات اصول و فقه داعی زمانی را حاضر شده‌اند و تصنیفات رشیه از ایشان صادر شده، لهذا متوقع هستم که سرکار جلالتمآب نهایت التفات را در حق ایشان مرعی دارند و خلق را ترغیب و تحرّیص در اتباع ایشان بفرمایند که به مقتضای «الناس علی دین ملوکهم»^۱ ترویج کاملی از ایشان و در حقیقت از شریعت مطهره از برکات عالی بشود ان شاء الله.

معلوم است بعد از آنچه داعی معروض داشتم اظهار مرحمت چنانچه باید و شاید خواهد شد ان شاء الله، مترصد جواب رقیمه و ارجاع خدمتی که فرمایش شود هستم ان شاء الله، ادام الله دولتکم و شوکتکم واجلالکم و اقبالکم والسلام.

فهارس فنی:

- آیات
- روایات
- چهارده معصوم و پیامبران علیهم السلام
- اشخاص
- کتاب‌ها
- مکان‌ها
- فرق، مذاهب، سلسله‌ها

آيات

- أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَفْئَالُهَا. ١٩
أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّعْس. ٢٠٩
أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي. ٨٢
إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ. ١٩٣
إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ. ١٧٣
إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَ. ١٧٣
إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى آدَمَ وَنُوحًا. ٣٨٠
إِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالْغَدَلِ وَالْإِخْسَانِ. ٢٥٧
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْوَافِينَ. ٢٢٢
أَنْ يُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا. ٢٤٠
إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا. ٢١٧
إِنَّمَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَاسِبِ. ٢٢٢
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ. ١٥٣
إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ. ٢٨٢
إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ. ٢٦٧
إِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَمِّعُ بِهِمْ. ٨٢
إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَارْخُصْ لِي أَنْتَ لَكَ. ١٨٢
إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ. ٨٢
أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ. ٣٨٥
أَذْهَبَ بِكُنَائِي هَذَا فَاقْبَلْهُ إِلَيْهِمْ. ١٧٢
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ. ٢٥٧
بِأَنْوَافٍ وَبَارِقَاتٍ وَكَاسٍ. ١٨٠. ٢٧٠
بَوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ. ٣٨٦
تَعْلَمُونَهُنَّ وَمَا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ. ٢٩٨
تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا. ١٩٣
تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ. ٢٣٨
تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ. ٢٣٨
جَنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ. ٢٣٠
خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ. ٢٦٥
ذِكْرِي لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ. ٢٠٠
ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ. ٢٥٠
ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ. ٢٦٢
سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ. ١٥٧. ١٩٣
عَلَى شَرْبِ مَوْصُوفَةٍ مُشَكِّبِينَ عَلَيْهَا. ٢٦٢
فَاطْعَامٍ سَبْعِينَ مَسْكِينًا. ٢٨٦
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ. ٢١٣
فَانْشُوا فِي مَنَاجِبِهَا. ٣٩٥
فَلَمَّا أَنَا هَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِي. ١٦٠
فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ. ١٧٢
فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ. ٢١١
فَمَا رِبْحَتْ يَبْجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ. ٢٦٢
فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ. ٢٥٢. ٢٦٠.
٢٨٥. ٢٨٢
قِيلَ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي. ١٩٠

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، ١٦٢
 وَتَوَلَّوْا عَلَى الْبَرِّ وَ التَّقْوَى، ٢٧٥
 وَ حَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ، ٢٠٩
 وَ سَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا، ١٧٦، ١٨٠
 وَ عِنْدَهُ مَقَاتِلُ الْفَيْبِ لَا يَسْلَمُهَا إِلَّا هُوَ، ٢١٠
 وَ قَالُوا الْعَدُوُّ لِي الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا، ٢٦٥
 وَ قَالُوا الْعَدُوُّ لِي الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَهُ وَ
 أَوْرَثَنَا الْأَرْضَ، ٢٦٢
 وَ كَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا، ١٥٨
 وَ لَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ السَّنَانِ، ١٥٦
 وَ لَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَ خَاتَمَ النَّبِيِّينَ، ٣٧٨
 وَ لَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِهِ، ١٥٧
 وَ لَوْ أَنِّي فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٍ، ٣٨٠
 وَ مَا أَذْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ، ١٩٣
 وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ، ٢٠٩
 وَ مَا يَطِئُ عَنِ الْهَوَى، ١٣٦
 وَ هُمْ فِي الْفُرْقَاتِ آمِنُونَ، ٢٦٢
 هُدًى لِلنَّاسِ وَ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى، ٢٥٢
 هَلْ أَدْلَكُم عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ، ٢٦٣
 يَا أَيُّهَا قَوْمِي يَغْلِبُونَ، ١٣٨
 يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، ١٨٣
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ، ٢٦٢

كَأَمْثَالِ اللَّوْلُؤِ الْمَكْنُونِ، ٢٣٠
 كَانَهُمْ حُمُرٌ مَّشْتَبِهَةٌ، ٥٠٢
 لَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ، ١٨٣
 لَا يَأْتُونَ بِحِجَابٍ وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ، ٢٣١
 لَذِكَّرُنِي لَئِنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ، ٢٠٠
 لَمَلَكُم تَفْعَلُونَ، ١٩
 لَمَلَكُم يَتَفَكَّرُونَ، ١٩
 لِعَنِ الْمُلْكِ، ٢٢٩
 لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ، ١٩٣
 مَا لِيك يَوْمَ الَّذِينَ، ١٦١
 مَثَلُ الَّذِينَ يُبْغِقُونَ أَمْوَالَهُمْ، ٢٦٥
 مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَمِحَانِ، ٢١٩
 مِّنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، ٢٦٢
 مِّنْ ذَا الَّذِي يَفْرُضُ اللَّهُ قَرَضًا، ٢٦١، ٢٦٧
 مِّنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ، ٢٦٥
 مِّنْ كُلِّ فَيْجٍ عَمِيقٍ، ٣٨٦
 نَبَاتًا حَسَنًا، ٣٨٦
 وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَيْنِ أَدَمَ، ١٥٢
 وَ أَمَّا يَنْفَعُهُ رَبُّكَ فَحَدِّثْ، ١٥١، ٣٨٠
 وَإِنْ تَكْفُرُوا يَنْفَعَكُمُ اللَّهُ لَا تَخْصُمُوهُ، ٣٨٠
 وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ، ٨٢، ٢١٢
 وَإِنْ يَكَادُ، ٢٢٢
 وَ السَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا، ٢٥

روايات

- روايات عربى
 ابيت عند ربي يطعمنى ويسقئنى، ١٧٦
 اذا كان الماء فى الركي كزأ، ٢٨
 اذا... كنس بيتاً فدخل فى انفه وحلقه، ٨٠
 اذا نزلت بكم حادثه لاتجدون حكمها، ٢٤٠
 الدنيا مزرعة الآخرة، ٢٦٥
 الله من الماء نحو حى هذا و اشار الى حب
 من العباب، ٥٩
 الناس على دين ملوكهم، ٥٣١
 الناس على دين ملوكهم، ٥٣١
 إن الدنيا كانت بأيدى الفرس قبل هذا
 الخلق، ٣٠٩
 ان الله لا ينظر الى صوركم و لا الى اموالكم،
 ١٥٨
 ان الوصول الى الله عزوجل سفر، ١٥٤
 انما مثل اهل بيتى فى هذه الامه سفينة
 نوح، ٢٦٣
 ان ماء الحتام كماء النهر يطهر، ٥٠ ٥٢
 ان من الشعر لحكمة و ان من البيان لسحر،
 ٢٢٥
 ائى لاكنم جواهره، ١٢٦
 خلق الله آدم على صورته، ١٥٢
- خلق الله الماء طهوراً لا ينجسه، ٢٧
 سئل عن السطح يبال عليه فيصيبه... فقال: لا
 بأس به، ٥٧
 سأله عن البيت يبال على ظهره و يختل
 فيه، ٥٧
 سأله عن الصائم يتدخن بعود، ٨٠
 سأله عن الكنيف يكون فوق البيت فيصيبه
 المطر، ٥٧
 سأله عن المطر يجرى في المكان فيه
 العذرة، ٥٧
 ستفترق امسى على ثلاث و سبعين
 فرقه، ٣٧٨
 سلونى، ٣٧٩
 فى طين المطر أنه لا بأس به ان يصيب، ٥٨
 قلت: أمر فى الطريق فيسيل على... قال:
 ليس به بأس، ٥٦
 كان رسول الله لا يصلّى من النهار شيئاً حتى
 تزول، ١٢٠
 كل شيء يراه المطر فقد طهر، ٥٦
 كنت كنزاً مخفياً، ١٥٢
 كنت نبياً و آدم بين الماء و الطين، ٣٧٨
 لا يضّر الصائم ما صنع اذا اجتنب اريمة

خصال، ۷۹

ما نقول فی ماء الحمام؟ قال: هو، ۵۰

ماء الحمام لا بأس به اذا كانت له مادة، ۵۰

من یدکرکم الله رؤيته، ۳۲

و انه لیتقرب الی بالتأفلة، ۱۶۹

وانهما لن یفترقا حتی یردا علی الحوض،

۲۵۹

روایات فارسی

خداوند به من منت جداگانه گذاشت به

فاتحة الكتاب و آن را در کنار، ۱۵۶

روح آفریده‌ای است از آفریدگان خدای

تبارک و تعالی، ۱۵۸

ضرر به روزه‌دار نمی‌رساند آنچه...، ۷۹

نماز ستون خیمه دین است، ۸۳

چهارده معصوم و پیامبران ﷺ

۲۶۷، ۲۷۲، ۲۷۹، ۳۲۰، ۳۷۸، ۳۷۹	۱۳۶، ۱۲۸، ۳۹، ۳۱، ۲۹، ۱۳۶
۳۸۱، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۳	۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۷۰، ۲۱۳، ۲۲۴
۳۹۵، ۴۰۹، ۴۱۵، ۴۲۰، ۴۲۵، ۴۵۲	۲۲۵، ۲۲۶، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۴۰
۴۵۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۲، ۴۸۴، ۴۹۷	۲۴۲، ۲۵۲، ۲۵۴، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۶۵
۴۹۹، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۶، ۵۲۷	۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۶، ۲۷۷
امام علی ﷺ، ۱۲۳، ۱۲۵، ۲۴۰، ۳۵۹	۲۷۸، ۲۷۹، ۲۹۵، ۳۲۰، ۳۷۹، ۳۸۱
۳۶۰، ۳۸۵، ۳۸۹، ۴۶۸، ۴۷۲، ۴۷۳	۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۸، ۳۹۰، ۴۰۰، ۴۰۸
۴۷۲، ۴۸۵	۴۱۱، ۴۳۲، ۴۵۷، ۴۶۰، ۴۶۳، ۴۷۰
امام حسن ﷺ، ۲۶۸	۴۷۵، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۹۰، ۴۹۹، ۵۰۲
امام حسین ﷺ، ۸۴، ۱۱۲، ۳۵۹، ۴۵۹	۵۰۹، ۵۲۰، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۶، ۵۲۷
۴۶۹	اهل بیت، امان معصوم ﷺ ← ۱۳۶
امام محمد باقر ﷺ، ۵۰، ۵۱، ۷۹، ۱۲۰	اطهار ﷺ
۲۴۰، ۲۸۹	حضرت محمد ﷺ، ۸۱، ۱۲۰، ۱۲۸، ۱۲۹
امام صادق ﷺ، ۵۶، ۵۷، ۵۹، ۸۰، ۱۲۳	۱۳۷، ۱۴۳، ۱۵۰، ۱۵۲، ۱۵۶، ۱۵۸
۱۲۳، ۱۲۸، ۱۵۸، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۴۳	۱۴۶، ۱۶۴، ۱۷۰، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۹
۳۰۶، ۴۹۰	۱۸۳، ۱۸۹، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۶، ۲۱۷
امام موسی کاظم ﷺ، ۵۷، ۲۴۷، ۲۵۰	۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۴
امام رضا ﷺ، ۸۰، ۲۵۴	۲۳۶، ۲۴۲، ۲۴۴، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۶۶

امام جواد علیه السلام ، ۲۵۷	۲۷۳، ۴۶۳
امام هادی علیه السلام ، ۵۱	حضرت یعقوب علیه السلام ، ۱۷۴
امام حسن عسکری علیه السلام ، ۵۱، ۱۵۴	حضرت یوسف علیه السلام ، ۱۷۴، ۴۲۵
امام زمان علیه السلام ، ۱۳۶	***
***	جبرئیل، ۱۵۸، ۱۷۰، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۸۷،
حضرت آدم علیه السلام ، ۴۷۳، ۱۵۲، ۴۶۳	۴۷۲، ۱۸۹
حضرت ابراهیم علیه السلام ، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۷۳	حملة عرش، ۴۵۴
حضرت اسماعیل علیه السلام ، ۳۸۷، ۴۱۵	روح الامین، ۱۷۵، ۱۸۹، ۴۶۳، ۴۶۷
حضرت خضر علیه السلام ، ۴۲۵، ۴۷۳	روح القدس، ۱۸۷
حضرت سلیمان علیه السلام ، ۱۷۴، ۳۸۰، ۴۱۲	روح (ملک)، ۱۵۸، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۹۳
حضرت عیسی علیه السلام ، ۱۸۰، ۴۲۵، ۴۳۹	فرشتگان، ۴۵۶
حضرت موسی علیه السلام ، ۱۶۰، ۱۸۳، ۳۷۸	ملانکه، ۱۳۶، ۱۷۸، ۱۹۳، ۴۵۶
۴۱۵، ۴۵۹، ۴۶۲، ۴۷۳، ۵۱۰	میکائیل، ۱۵۸
حضرت نوح علیه السلام ، ۳۷۹، ۴۱۵، ۴۳۵، ۴۵۶	

اشخاص*

(الف، ب، پ، ت)

۳۳۰، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۳، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۹۲، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۹، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۱۳، ۴۲۴، ۴۳۱، ۴۳۹، ۴۴۳، ۴۵۰، ۴۶۰، ۴۷۲، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۷، ۴۷۹، ۴۸۱، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۷، ۴۸۸، ۵۰۱، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۹^(۱)

آبادهای، محمدجعفر، ۸۵، ۸۶، ۸۸
 آخوند خراسانی، محمدکاظم، ۲۶، ۲۸، ۴۰
 آخوند کاشی، ۱۳۶، ۱۴۲، ۱۴۳
 آذر بیگدلی، لطفعلی بیگ، ۳۱۱، ۴۸۶
 آقا احمد بن محمدعلی بهبهانی (صاحب
 مرآت الاحوال)، ۳۲۷
 آقا اشرف، ۳۶۳، ۴۸۱
 آقا بزرگ تهرانی، ۲۶، ۲۹، ۳۳، ۶۴، ۶۸، ۶۹، ۳۰۳، ۳۰۶، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۵۷، ۴۸۷، ۴۸۶

آقا جمال خوانساری، ۱۹۸، ۲۰۱، ۳۰۹، ۳۱۲، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۷، ۳۵۸، ۳۶۴، ۵۰۱، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۸، ۵۱۷، ۵۲۳
 آقا حسین خوانساری، ۱۹۷، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸

* تذکر دو نکته شایسته است ۱- از آوردن برخی از اشخاص که در متن همراه با ابهام بوده است خودداری شده است.

۲- نام برخی اشخاص با عناوین گوناگون آمده که همه عنوان‌ها جز یک یا دو مورد بقیه به یک نام ارجاع نشده است، اما تنها در یک گزینه آدرس داده شده است.

- ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۳
 ابن بزّاج، ۶۵، ۱۳۳، ۲۱۰، ۲۷۹، ۲۸۰،
 ۲۸۱، ۲۸۷، ۲۹۳، ۲۹۵، ۲۹۶، ۳۰۴، ۳۰۵
 ابن جنید، ۲۸۸، ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۵،
 ۲۹۹، ۲۹۶
 ابن حمزه طوسی، ۱۳۳
 ابن خلکان، ۶۹
 ابن داود، ۳۰۵، ۴۹۰
 ابن داود حلّی، ۲۱۱، ۳۰۵
 ابن داود همدانی، ۴۹۱
 ابن زکریّا، ۳۸۳
 ابن زهره، ۹۶، ۱۳۱، ۲۱۰، ۳۰۶، ۴۹۲
 ابن سینا، ۳۸۳
 ابن شهر آشوب، ۲۱۰، ۳۰۶
 ابن عبّاد، ۳۸۳
 ابن عذاقه، ابراهیم بن خلیفه، ۴۹۲
 ابن عقیل، ۳۹
 ابن عمید، ۳۸۳
 ابن قبه، ابوجعفر، محمد بن عبدالرحمن،
 ۲۱۰
 ابن قدامه، ۶۸
 ابن قولویه قمی، ۱۳۲
 ابن منظور مصری، ۶۷
- آقا رضی خوانساری، ۱۹۸، ۳۲۷
 آقازاده، آقا محمد، ۳۳، ۳۴
 آقا سید محمدباقر بن سید محمدعلی
 حسینی، ۵۲۶
 آقا محمدباقر بن محمد اکمل بهبهانی ←
 وحید بهبهانی
 آقامیرزا ابوتراب، ۴۸۴
 آقا نجفی اصفهانی، شیخ محمدتقی، ۶۶
 آل بحر العلوم، سید محمد صادق، ۳۰۵
 آیت الله خاوندی، سید علی، ۲۰، ۹۰
 آیت الله مظاهری، شیخ حسین، ۲۴
 ایان بن عثمان، ۲۴۳
 ایرخس، ۱۲۱، ۱۲۳
 ابطحی، سید محمدعلی، ۵۱، ۶۴
 ابن ابی الحدید، ۲۴۲، ۳۰۵
 ابن ابی العاص، ۲۲۳
 ابن ابی عزافر، ۲۵۰
 ابن ابی عقیل، ۳۹، ۵۸، ۵۹، ۲۸۴، ۲۹۴
 ابن ابی یضفور، ۴۹، ۵۰، ۵۴
 ابن اثیر، ۶۳، ۸۴، ۱۳۲
 ابن ادریس حلّی، ۳۹، ۶۵، ۹۶، ۱۱۱،
 ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۲۹، ۲۷۹، ۲۸۱، ۲۸۷،
 ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵

- ابن ندیم، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۳۲
 ابن یوسف شیرازی، ۴۸۸
 ابوالحسنی «منذر»، علی، ۳۲
 ابوالصلاح حلبی، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۸، ۳۰۴
 ابوالعباس نجاشی ← نجاشی
 ابویصر، ۱۵۸، ۵۰۹
 ابوبکر، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۲۳
 ابوثمامه صائدی، ۸۴
 ابوطلحه، ۲۲۱
 ابوعبیده، ۲۲۱
 ابومعشر، ۳۸۳
 ابی بن کعب، ۲۲۱
 احسانی، ابن ابی جمهور، ۱۳۱
 احسانی، شیخ احمد، ۷۸
 احسانی، شیخ سعدان، ۳۲۱، ۳۲۳
 احسانی، شیخ ناصر، ۳۲۱، ۳۲۳
 احسان‌بخش، شیخ صادق، ۱۵۴، ۱۹۴
 احسان، عباس، ۶۹
 احمد بن ادريس ← ابن ادريس
 احمد بن حنبل، ۳۰۶
 احمد بن عبدالرضا، بصری خراسانی، ۴۹۳
 احمد بن علی رازی جصاص، ۳۰۳
 احمد بن غالب، ۳۲۳
 احمد بن هلال عبرتانی، ۲۵۰
 ادیب حبیب‌آبادی، شیخ عباسعلی، ۳۰
 اراکی، شیخ محمدعلی، ۳۳
 اراکی، میرزا حبیب‌الله، ۲۸
 اردبیلی، شیخ محمدعلی (صاحب جامع الرواة)، ۳۰۵، ۳۱۱
 ارسطو، ۳۸۳، ۳۹۲، ۴۰۲
 استادی، رضا، ۶۹، ۱۳۲، ۱۳۴، ۳۰۴
 استرآبادی، محمدامین، ۴۹۰
 استرآبادی، ملا محمد، ۱۹۸
 اسحاق بن عمار، ۵۰۹
 اسماعیل بن ابی زیاد سکونی، ۲۴۰
 اسماعیلیان، اسدالله، ۶۵، ۱۳۴، ۳۰۵، ۴۸۶
 اشکوری ← حسینی اشکوری
 اصفهانی، شیخ محمدتقی ← رازی نجفی
 اصفهانی
 اصفهانی، شیخ محمدحسین (صاحب مجدالبیان)، ۲۷، ۲۸
 اصفهانی، ملا باقر، ۵۰۳
 اصفهانی، میرزا ابوالقاسم، ۵۲۹
 اعتمادالدوله، محمدخان، ۳۱۳، ۳۴۱، ۳۴۲
 ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۹۵
 اعتمادالدوله، میرزا مهدی، ۳۴۱، ۳۹۲
 ۳۸۹

افشار، ایرج، ۳۵۲، ۴۸۷، ۴۸۸	انصاری قمی، محمدرضا، ۳۰۶
افلاطون، ۴۱۹	انصاری، محمدعلی، ۱۳۲
افندی اصفهانی، میرزا عبدالله، ۳۰۸، ۴۸۶	انوار، سید عبدالله، ۴۸۷
الواتق بالله، خلیفه عباسی، ۵۱، ۵۲	انوری، حسن، ۱۶۱، ۱۹۵
امام خمینی، ۳۰، ۳۱، ۴۰، ۶۶، ۶۹، ۸۴	انوشیروان، ۴۱۱
۱۳۴، ۱۵۲، ۱۹۴	باقری بیدهندی، ناصر، ۱۳۳
امامی، محمدرضا، ۴۷۲	باقری سیانی، مهدی، ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۳۶
امیر بیک بن مرتضی، حسینی سلامی	۶۳، ۶۵، ۷۰، ۸۳، ۹۱
عریضی، ۳۴۶	بامداد، مهدی، ۴۹۰
امیر خسرو دهلوی، ۳۶۵، ۴۳۹	بتانی، محمد بن جابر بن سنان حرانی،
امیر عبدالباقی بن محمد حسین، ۵۱۱	۱۲۲، ۱۲۸
امیر محمد حسین بن عبدالباقی، ۵۱۰	بحرالعلوم، سید محمد مهدی نجفی، ۴۰
۵۱۱، ۵۲۴	۴۳، ۴۴، ۶۴، ۶۸، ۶۰۳، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۰
امیر محمدحسین بن محمد صالح بن	۵۱۲، ۵۱۴، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۴، ۵۲۹
عبدالواسع حسینی خاتون آبادی، ۵۱۰	بهرانی، سید ماجد، ۳۲۰، ۳۶۸
۵۱۱، ۵۲۴	بهرانی، شیخ احمد، ۳۶۶
امین، سید حسن، ۶۳، ۳۱۰، ۴۸۶	بهرانی، شیخ صالح، ۴۹۲
امین عاملی، سید محسن، ۶۳، ۳۱۰، ۴۸۶	بهرانی، شیخ یوسف، ۷۳، ۷۷، ۹۷، ۵۰۶
انس بن مالک، ۲۲۱	بخشی، یوسف، ۴۸۶
انصاری، شیخ اعظم مرتضی، ۲۶، ۲۷، ۳۱	برجیس، ۳۸۳
۴۰، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۷، ۵۱، ۵۴، ۶۶، ۵۱۳	بروجردی، آیت الله سید حسین طباطبائی،
۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۴، ۵۲۷، ۵۲۹	۱۴۳، ۱۹۸

- بروجردی اصفهانی، حاج آقا منیرالدین، تجلی، علی رضا، ۲۰۱، ۳۲۵، ۳۶۴
- ۶۳، ۵۵ تجلی، ملا غلامرضا، ۳۶۴
- بطلمیوس، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۸ ترابی، علی اکبر، ۶۸
- بغدادی، سید محسن، ۵۱۲ ترکی، قاسم، ۲۴
- بقال، عبدالحسین محمد علی، ۱۳۱ تفرشی، سید مصطفی، ۴۹۳
- بقراط، ۴۰۲ تنکابنی، سید محمد، ۱۹۹
- بکر بن حبیب، ۵۰، ۵۱ تنکابنی، محمدنصیر بن مولی حسن، ۲۰۰
- بکر بن محمد بن حبیب، ۵۱، ۵۲ تنکابنی، مولی محمد صادق (فرزند فاضل سراب)، ۵۰۱
- بلقیس، ۱۷۴ تونی، ملا عبدالله، ۲۰۱
- بهادرخان، ۴۱۲، ۴۷۱، ۴۷۲ ﴿ث، ج، ج، ح﴾
- بهادری، ابراهیم، ۶۳، ۱۳۰، ۱۳۱ تقی تهرانی، میرزا محمد، ۳۰
- ۳۰۶، ۳۰۵ جابلقی بروجردی، سید علی اصغر (صاحب طرائف المقال)، ۱۳۱
- بیات عبدالحسین، ۳۴۵، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۶۵ جابری، میرزا حسن خان، ۸۵، ۱۳۳
- بیرجندی، نظام الدین عبدالملی، ۱۲۴ جزائری، سید نعمت الله، ۷۳، ۱۲۲، ۳۲۷
- بیهقی کیدری، قطب الدین، ۱۳۰ جزائری، سید نورالدین، ۱۲۲، ۳۲۷
- پاشا، حسین، ۳۶۳، ۴۸۳ جزائری، فرج الله بن محمد بن درویش، ۴۹۲
- پاینده، ابوالقاسم، ۱۴۷ جعفری، بهزاد، ۱۳۲
- پورعصار، رضوان، ۱۳۳، ۱۴۳، ۱۹۵ جعفری زنجان، سیدحسین، ۶۶
- پهلوی، رضاخان - لعنه الله -، ۶۰ جلیلی، نعمت الله، ۶۵
- تبریزی، ملا رجب علی، ۱۹۷ جمشید خان (حاکم استرآباد)، ۳۶۲، ۴۷۹
- تبریزی، ملا علایک، ۴۵۲

- جناب، سید علی، ۱۳۳، ۱۴۳، ۱۹۵
 حزن علی، ۳۲۵
 جواهر الکلام، عبدالحسین، ۷۰
 حسن بن اخی الضبی، ۱۱۲
 چهارسوقی اصفهانی، میرزا محمد هاشم،
 حسن بن اسحاق تیمی، ۱۱۲
 ۴۸۹، ۴۹۱، ۵۱۴، ۵۱۷، ۵۱۹، ۵۲۰
 حسن بن زیاد ضعی، ۱۱۲
 ۵۲۵، ۵۲۷، ۵۳۰
 حسن بن زین الدین عاملی ← صاحب
 معالم
 چهارسوقی، میرزا محمد باقر، ۱۴۲
 حسن بن صالح شوری، ۴۸
 حائری، عبدالحسین، ۱۳۴، ۴۸۷
 حسن بن موسی الخشاب، ۱۱۱
 حائری یزدی، شیخ عبدالکریم، ۳۰
 حسن زاده آملی، حسن، ۱۳۱
 ۳۳، ۳۱
 حسون، شیخ محمد، ۶۴، ۱۳۰، ۱۳۳
 حاجی خلیفه، ۱۳۲
 حسین بن عبدالصمد، عاملی، ۵۰۲، ۵۱۶
 حاجی محمد خان، ۳۵۰
 ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹
 حافظ رجب برسی، ۱۴۵
 حسین پاشا، ۴۸۲
 حافظیان، ابوالفضل، ۳۴۰، ۴۸۸
 حسین علی خان، ۳۲۶
 حاکمی، اسماعیل، ۴۸۸
 حسینی ابیطحی سدهی اصفهانی، سید
 حبیب نجار، ۱۹۰
 محمد باقر بن محمد علی، ۵۲۶
 حجت نجف آبادی، سید ناصرالدین، ۲۳
 حسینی اشکوری، سید احمد، ۱۳۱، ۳۰۳
 ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۷
 ۳۰۵، ۳۰۸، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸
 حسینی اشکوری، سید جعفر، ۲۴، ۴۸۷
 ۴۹۳، ۴۸۸
 حجتی نجف آبادی، سید حسن، ۱۳۹
 ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۹۵
 حسینی اشکوری، سید صادق، ۶۳، ۴۸۸
 حاجی، آیت الله شیخ احمد، ۱۴۷
 حسینی اصفهانی، سید حسن بن سید علی،
 ۱۴۸، ۱۴۹
 ۵۱۳، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۴، ۵۲۹
 حاجی، آقا رضا، ۱۴۹

- حسینی تهرانی، سید محمدحسین، ۱۹۵، ۱۴۵
- حسینی زنجان، سید احمد (والد آیت الله سید موسی شیرازی زنجان) ← زنجان، سیداحمد، ۲۲
- حسینی، سید علی اکبر، ۲۴
- حسینی، سید محسن، ۳۰۴
- حسینی، سید محمدباقر، ۱۹۹
- حسینی، سید محمد صادق، ۱۹۹
- حسینی، ضیاء الدین، ۳۳۹، ۳۴۱، ۳۴۹
- حسینی، عبداللطیف، ۶۴
- حسینی، محمد بن ابی تراب، ۱۹۹
- حسینی نجف آبادی، آقا سید هاشم، ۱۴۱
- حسینی همدانی، سید محمد (صاحب انوار درخشان)، ۲۸
- حضرت خدیجه، ۴۸۵
- حضرت مریم، ۴۲۷، ۲۷۴، ۴۸۵
- حفص بن غیاث، ۲۴۰، ۲۴۸
- حکیم، سید محسن، ۶۷
- حکیم میرغیاث، ۳۴۳
- حلبی، ابوالصلاح، ۹۷، ۱۳۲
- حلی، سید جعفر، ۲۸
- حلی، یحیی بن سعید، ۱۳۰، ۳۰۳
- حمصی رازی، محمود بن علی بن حسن، ۲۷۰
- حمیری، عبدالله بن جعفر، ۶۶
- (خ، د، ذ، ر)
- خاتون آبادی، علی تقی، ۳۵۰، ۳۵۹
- خاتون آبادی، میرزا محمدصادق، ۳۳
- خاتون آبادی، میر محمدحسین، ۱۹۹
- خالصی، شیخ مهدی، ۴۰
- خالصی، محمدباقر، ۶۸
- خداوردی بن قاسم افشار، ۴۹۲
- خراسانی، سید علی، ۲۹، ۱۳۰
- خراسانی، ملا هاشم، ۳۱۱، ۴۸۸
- خلیل جز، ۱۹۵
- خمینی، شهید سید مصطفی، ۴۵، ۵۹، ۶۷
- خوئینی زنجان، شیخ عبدالکریم، ۳۳
- خواجویی، ملا اسماعیل، ۵۹، ۶۳، ۷۳
- خواجه نصیرالدین طوسی، ۴۹۹
- خوانساری، آقا جمال ← آقا جمال خوانساری
- خوانساری، آقا حسین ← آقا حسین خوانساری
- خوانساری اصفهانی، سید محمدباقر

- (صاحب روضات)، ۶۵، ۶۶، ۸۵، ۳۰۵، ذوالقرنین، ۳۹۴، ۴۲۰
- ۴۸۹، ۴۸۶، ۳۱۰ ذبی، محمد بن احمد بن عثمان، ۶۵
- خوانساری، حسین، ۳۶۶ رازی نجفی اصفهانی، شیخ محمد تقی، ۲۸
- خوانساری، زین الدین بن عین علی، ۳۹، ۴۳، ۴۹، ۶۳، ۷۰، ۷۱، ۸۵، ۸۶
- ۵۱۱، ۱۹۹ رافع، رفیع الدین، ۳۴۵، ۳۵۱، ۳۵۳
- خوانساری، محمد علی، ۳۶۷ رجایی، سید مهدی، ۶۳، ۶۸، ۶۹، ۱۳۱
- خوانساری، محمد هاشم بن زین العابدین ۱۳۳، ۳۰۳
- موسوی ← چهارسوقی اصفهانی رشتی، میرزا حبیب الله، ۱۴۲
- خوانساری، میرزا محمود، ۵۱۹ رضوی، محمدحسین، ۳۰۶
- خویی، آیت الله سید ابوالقاسم، ۲۳، ۶۸ رضوی مشهدی، محمد معصوم، ۵۱۰
- خیام، ۳۰۹، ۳۱۳ رضوی، مهدی، ۲۳، ۱۹۷، ۲۰۴
- داروین، ۲۹ رضوی، نصیرالدین محمد، ۳۳۸، ۳۳۹
- دانش پوره، محمدتقی، ۴۸۷، ۴۸۸ ۳۴۱، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷
- داود بن سرحان، ۴۹، ۵۰، ۵۳ ۳۵۰، ۳۵۳، ۳۵۷، ۳۵۹، ۳۶۰
- داودی، حاج آقا کاظم، ۴۸۴ رفیعی مهرآبادی، ابوالقاسم، ۱۴۱
- درب امامی، میرزا بدیع، ۸۵ روضاتی، سید محمد علی، ۱۳۴، ۳۳۷
- درچه‌ای، سید محمد باقر، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۹۵ ۴۸۹، ۳۴۹
- درویش، مهدی، ۳۶۴ ﴿ز، ژ، س، ش﴾
- دستگردی، وحید، ۴۸۶ زاهدی، مولی ابوطالب، ۳۲۵
- دشتی، محمد، ۳۷۹ زراره، ۵۹، ۱۲۰، ۲۵۷
- دیوان اشعار آیت الله سید ناصرالدین حجت زمانی نژاد، علی اکبر، ۲۳، ۳۰۷، ۳۷۰
- نجف آبادی، ۱۹۵ زمخشری، ابوالقاسم، محمد بن عمر، ۳۰۴

- زنجانی، سید احمد، ۲۵، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، سقراط، ۴۰۲
- ۳۵، ۳۶، ۴۱، ۴۲، ۴۵، ۴۶، ۴۸، ۵۳، سلار بن عبدالعزیز، ۷۸۱، ۷۸۱، ۲۹۱، ۲۹۳، ۳۰۴
- ۵۴، ۵۶ سلطان حسین میرزا بایقرا، ۴۹۱
- زنجانی، سید حسن، ۳۳ سلیمان، ۴۲۵
- زنجانی، سید عنایت‌الله، ۳۲ سلیمان بن جعفر مروزی، ۸۰
- زنجانی، شیخ زین‌العابدین، ۳۳ سماعة بن مهران، ۲۴۸، ۲۴۹
- زنجانی، ملا قربانعلی، ۳۲ سمرة بن جندب، ۲۴۲
- زنجانی، میرزا احمد، ۳۳ سهل بن زیاد، ۵۰۹
- زهرائی، محمد، ۴۸۴ سیویه، ۵۱
- زین‌الدین بن علی عاملی ← شهید ثانی سید ادریس عرب، ۳۳۷
- سامری، ۳۵۶ سید امیر عالم کرمانی، ۳۲۲
- ساوجبی نظام‌الدین، ۴۹۳ سید بحر‌العلوم ← بحر‌العلوم، سید
- سبزواری، حکیم حاج ملا هادی، محمد مهدی
- ۱۵۲، ۱۹۴ سید بن طاوس، ۱۲۱، ۱۳۰، ۱۳۱، ۲۷۰
- سبزواری، شیخ محمد، ۱۳۰ سید حسن بن سید جعفر (معاشر شهید
- سبزواری، ملا عبدالباقی، ۲۰۰ ثانی)، ۵۶
- سبزواری، ملا محمدباقر ← محقق سید رشید، ۳۲۱
- سبزواری سبزواری سبزواری
- سجادی، سید احمد، ۲۴ سید رضی‌الدین محمد، ۳۶۷
- سجادی، سید جعفر، ۱۶۴، ۱۹۵، ۴۱۶ سید عید بن هبة‌الله خان (والی هویزه)، ۳۲۳
- سخت‌سری سبزواری، ملا سلیمان، ۲۰۰ سید فرج‌الله خان (والی هویزه)، ۳۲۱، ۳۲۳
- سخت‌سری سبزواری، ملا شریف، ۲۰۰ سید ماجد قاضی القضاة، ۳۲۳
- سعد بن زید، ۳۲۱، ۳۲۳ سید محمد باقر بن محمد تقی رشتی (سید
- شفتی)، ۹۰، ۱۳۲، ۱۳۳، ۵۰۸، ۵۲۳

شکوهی، مسعود، ۶۳	سید محمد بن امیر محمد معصوم
شوشتری، شیخ جعفر، ۱۴۳	رضوی، ۵۱۰
شوشتری، عبدالله بن حسین، ۵۰۲	سید مرتضی بن علم الهدی، طالقانی، ۳۴۹
شهرستانی، هبةالدین، ۳۵۸	سید مرتضی، علم الهدی، ۴۰، ۴۱، ۱۳۱
شهشانی، میر سید محمد، ۸۵	۲۱۰، ۲۲۶، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲
شهید اول، ۵۱، ۶۴، ۶۶، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲	۲۳۳، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۷۲
۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۹۰	۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۲
۳۰۳، ۳۰۵	۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۷، ۲۹۸، ۳۰۰
شهید ثانی، ۴۶، ۵۶، ۶۵، ۱۱۹، ۱۵۸	۳۰۳، ۳۵۸
۱۹۵، ۲۰۱، ۳۰۰، ۳۰۶، ۳۶۰، ۵۱۶	شاه سلیمان، ۱۹۸، ۳۱۰، ۳۱۲، ۳۶۰
۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹	۳۶۷، ۳۶۸، ۴۵۲، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۶
شهید مطهری، ۴۸۸	شاه صفی، ۳۴۵، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۴، ۳۵۸
شهیدی، سید جعفر، ۴۸۶	۳۶۲، ۳۶۷، ۴۱۲، ۴۲۲
شیخ الشریعه اصفهانی، ۲۸	شاه عباس اول، ۳۶۴
شیخ بنی خالد، ۳۲۱	شاه عباس دوم، ۳۱۲، ۳۲۱، ۳۳۶، ۳۳۷
شیخ بهائی، ۳۱، ۳۶، ۳۹، ۴۴، ۵۲، ۶۱	۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۵۰، ۳۵۲، ۳۶۷
۶۳، ۹۰، ۱۱۳، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۳۰، ۳۶۰	۳۸۵، ۴۷۱
۳۷۸، ۵۰۲، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹	شهبازی زنجانی، آیت الله سید موسی، ۳۵
شیخ حر عاملی، ۶۹، ۳۰۸، ۴۲۵، ۴۸۶	۶۵، ۶۶
شیخ صدوق، ۶۸، ۱۱۱، ۱۳۱، ۲۴۴، ۲۸۴	شریف زید، ۳۴۱
۲۹۴، ۳۰۴، ۳۰۶، ۴۵۹، ۴۸۸، ۵۰۰	شریف سعد بن زید، ۳۲۱، ۳۲۳
شیخ طوسی، ۴۱، ۵۱، ۶۵، ۶۷، ۱۱۳	شریف مکه، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۴۰، ۳۴۱
۱۲۰، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۲۱۰	۳۶۱، ۳۶۷، ۳۸۵
۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۲، ۲۳۳	شرانی، میرزا ابوالحسن، ۱۱۹، ۱۵۲، ۱۹۴

- ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۸، ۲۵۵، ۲۳۴، ۲۵۶، ۲۶۰، ۲۶۳، ۲۶۶، ۲۷۰، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۸۷، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶
- شیخ عباس قمی ← محدث قمی
 شیخ کلینی، ۶۶، ۱۹۴، ۴۵۹
 شیخ محمدجعفر، ۷۸، ۳۲۱، ۳۲۳
 شیخ مفید، ۲۸۱، ۲۸۴، ۲۹۱، ۲۹۵، ۲۹۹، ۳۰۴
 شیخ منتجب الدین، علی بن بابویه
 رازی، ۳۰۴
 شیرازی، عبدالحسین، ۴۸۶
 شیرازی غروی، مولی فتح الله، ۴۰
 شیرازی، میرزا محمدحسن، ۲۶، ۶۹، ۸۵، ۱۴۲
 شیروانی، میرزا محمد، ۳۹۹، ۵۰۶، ۵۲۳
 شیرین، ۱۶۱، ۱۹۲، ۴۲۷
- ﴿ص. ض. ط. ظ﴾
 صاحب جواهر، شیخ محمد حسن نجفی، ۴۶، ۷۷، ۹۶
 صاحب معالم، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۳۰، ۲۳۲، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۲، صفی قلی بیک، صفوان بن یحیی، ۵۱، صفدی (صاحب الوافی بالوفیات)، ۱۳۳، صفای خوانساری، سید احمد، ۲۳، ۹۰، صفای خوانساری، سید مصطفی، ۹۰، صدوقی «شها»، منوچهر، ۱۴۳، ۱۹۴، صدری، لایلا، ۲۴، صدر کاظمی، سید حسن، ۳۱، صدر، سید صدرالدین، ۴۰، صدر، سید اسماعیل، ۲۸، ۱۴۳، صدرالمآلهین، ۸۹، ۱۴۳، صحتی سردودی، محمد، ۳۱۸، صانی، فخرالدین، ۶۸، صافی قلی بیک، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۲، ۵۰۵، ۵۲۳

- صیمری، شیخ مفلح، ۶۷
طالبی، حبیب‌الله، ۳۶۰
طباطبائی، سید علی (صاحب ریاض)، ۵۱۰، ۵۰۶، ۵۰۵
طباطبائی بروجردی، سید محمود، ۶۸
طیسی حائری، ۳۴۰، ۳۲۲
طیبیان، سید حمید، ۱۹۵
طیب، ملا مجید، ۳۲۲
طفرای مشهدی، ۳۵۶، ۳۵۵
طنطران، ابونصر، معین‌الدین، ۳۲۸
(ع، غ، ف، ق)
عادل احمد عبدالوجود، ۳۰۵
عاطفی، حسن، ۴۸۷، ۳۵۲
عاملی اصفهانی، سید مرتضی، ۳۲۰
عاملی، سید جواد، ۶۸
عاملی، سید محمد (صاحب مدارك الاحکام)، ۶۷، ۷۳
عاملی مشهدی، شیخ علی، ۳۲۰، ۳۲۱
۳۲۳
عاملی، میر محمد اشرف، ۱۹۹
عاملی، یوسف بن محمد حسین، ۴۹۱
عایشه، ۲۲۰
عبدالحسین محمدعلی بقال، ۳۰۶
عبدالرحمن بن عوف، ۲۲۰
عبدالله بن بکیر، ۲۴۸، ۲۴۹
عبدالله بن سنان، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴
عبدالله بن قدامه، ۳۰۴
عبدالله بن مفیره، ۵۹
عبدالنبی بن سعد، جزائری، ۴۹۲
عبرت نائینی، ۱۳۳
عثمان، ۲۲۳، ۲۴۲، ۲۴۹، ۲۵۰
عثمان بن عیسی، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۱
عجیل جاسم نمشی، ۳۰۳
عظیمی، حبیب‌الله، ۴۸۷
عقلی، میرزا رحیم، ۱۹۸
علامه امینی، ۱۴۵، ۱۹۴، ۴۲۵
علامه حلی، ۴۶، ۵۲، ۵۸، ۶۳، ۶۴، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۹۶، ۱۱۳، ۱۳۰، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۴، ۲۲۶، ۲۳۲، ۲۴۰، ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۷۵، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۳۰۰، ۳۰۳، ۳۰۵، ۳۰۶، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲
علامه، سید ضیاء‌الدین، ۱۳۲
علامه گزی، شیخ عبدالکریم، ۱۳۳، ۱۴۲
۱۹۵، ۱۹۴
علامه مجلسی، مولی محمدباقر، ۶۳، ۸۳

عمید، حسن، ۱۶۴، ۱۹۵	۹۰، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۵، ۱۰۷
غزالی، ابوحامد، ۳۰۴	۱۰۸، ۱۱۱، ۱۱۳، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۲۷
غزنوی، محمود، ۴۳۱	۱۳۰، ۱۹۴، ۱۹۸، ۲۰۰، ۳۰۵، ۳۱۲
غفاری، علی اکبر، ۶۶، ۶۸، ۱۳۱، ۱۳۲	۳۲۵، ۳۲۸، ۳۷۸، ۴۹۱، ۵۰۱، ۵۰۲
۴۸۸، ۳۰۶، ۱۹۴	۵۰۳، ۵۰۵، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۱۱، ۵۱۲
غیاث بن کلوب، ۲۴۰	۵۱۷، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۹
فارس حسن، ۱۳۰، ۳۰۳	علامی، ابوالفضل، ۳۶۶
فاضل آبی، ۱۳۲	علاء آل جعفر، ۱۳۰
فاضل اردکانی، ۸۵	علومی، شیخ محمود، ۵۱۴، ۵۲۰
فاضل اصفهانی، محمد بن تاج الدین حسن،	علوی، علی، ۶۹
۶۷، ۵۴	علی بن ابی حمزه، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۰، ۲۵۱
فاضل، جواد، ۱۳۴	علی بن جعفر، ۴۱، ۵۷
فاضل سراب، ۲۳، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۲	علی بن جعفر عریضی، ۶۷
۵۲۹، ۵۲۳، ۵۱۸، ۵۱۵، ۳۰۲، ۲۰۹، ۲۰۳	علی بن حسن بن فضال، ۲۴۹
فاضل سرابی محمد حسین بن	علی بن حیدر علی، منعل قمی، ۴۹۱
عبدالباقی، ۵۱۰	علی بن مهزیار، ۵۲۵
فاضل مقداد، ۶۴	علی بن یقطین، ۴۸
فاضل نراقی ← نراقی	علی تقی خاتون آبادی، ۳۳۸
فاضل هندی ← فاضل اصفهانی	عمار ساباطی، ۴۸
فاضلی خوانساری، ۳۱۶	عمر بن حزم، ۲۲۰
فاضلی خوانساری، محمد حسن،	عمر بن حنظل، ۵۱۲
۵۱۷، ۴۸۸	عمر بن خطاب، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۲۳
فخرالدین بن آقا جمال خوانساری، ۵۱۷	عمرو بن سعید، ۴۸

- فخر رازی، محمد بن عمر، ۱۶۸، ۳۰۴
 فرزانه، عقیل، ۳۷۰
 فرهاد، ۱۶۱، ۱۸۴، ۴۲۶
 فرهاد میرزا، ۷۰
 فسانی شیرازی، محمد مسیح، ۳۱۹، ۳۲۰
 ۳۲۱، ۳۲۳، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷
 فشارکی، سید محمد، ۲۸
 فضل بن سهل، ۳۸۳
 فقاہتی، میرزا عبدالرحیم، ۳۳
 فقیہ امامی، سید عطاء اللہ، ۳۰
 فقیہ قانتی، سید مهدی، ۵۳۰
 فلکی حکمی زنجانی، میرزا ابراہیم، ۳۳
 فیاض علوانی، طہ جابر، ۳۰۴
 فیاض فروشانی، شیخ احمد، ۳۰
 فیروزآبادی، مجدالدین، ۱۳۲
 فیض قمی، میرزا محمد، ۳۹، ۶۶
 فیض کاشانی، ملا محسن، ۴۰، ۶۸
 ۴۶۵، ۶۹
 فیضی، آصف بن علی اصغر، ۱۳۱
 قیومی (صاحب مصباح المنیر)، ۶۸
 قاسمی، رحیم، ۶۵، ۶۹، ۷۰، ۹۱، ۱۳۳
 ۱۴۳، ۱۹۴، ۲۰۴
 قاضی ابن براج ← ابن براج
 قاضی اصفهان، سید ماجد، ۳۲۱، ۳۲۳
 قاضی کمرہ‌ای، شیخ جعفر، ۱۹۸
 ۳۲۸، ۵۰۶
 قاضی نظاما، ۳۵۵، ۴۴۶، ۴۴۷
 قاضی نعمان مصری، ۱۳۱
 قزوینی، سید ابراہیم (صاحب ضوابط)، ۲۸
 ۷۳، ۵۰۷
 قزوینی، سید علی، ۵۵
 قزوینی، عبدالنہی، ۴۸۶
 قزوینی، ملا خلیل، ۳۴۲
 قشقای، جهانگیرخان، ۱۴۳
 قہپایی، مولی عنایت اللہ، ۱۳۲
 قیصریدہا، غلامحسین، ۶۵
 قیومی، جواد، ۶۴، ۶۵، ۱۳۰، ۳۰۳، ۳۰۵
 (ک، گ، ل، م)
 کاشانی، محمد مسیح، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴
 ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۴۰، ۳۵۷
 کاشانی، ملا حبیب اللہ، ۶۸
 کاشف الغطاء، شیخ جعفر، ۲۰، ۶۷، ۷۳، ۷۸
 ۵۰۹، ۵۱۲، ۵۱۶، ۵۱۹، ۵۲۴
 کاشف الغطاء، علی، ۲۹، ۷۳، ۵۱۶، ۵۱۹
 کاشف الغطاء، مهدی بن علی بن جعفر، ۷۳
 ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۴

- کاهلی، عبدالله بن یحیی، ۵۶
 کرباسی، شیخ محمد، ۷۱
 کرکی عاملی، سید حسین بن سید حیدر،
 ۵۰۲، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹
 کرمانشاهی، آقا محمدعلی، ۱۳۴
 کرمانی خراسانی، محمد جعفر، ۱۹۹
 کشفی، سید محمد تقی، ۳۰۴
 کشمیری، سید مرتضی، ۲۸
 کلاتر، سید محمد، ۶۵
 کلباسی، محمد ابراهیم، ۷۲، ۸۵
 کلباسی، میرزا ابوالمعالی، ۱۴۲
 کلینی، محمد بن یعقوب ← شیخ کلینی
 کمره‌ای، حاج میرزا خلیل، ۳۰
 کمره‌ای، شیخ محمدباقر، ۳۰
 کورانی، شیخ علی، ۱۳۲
 کوه کمره‌ای، سید حسین، ۱۴۲
 گرچی، ابوالقاسم، ۳۰۳
 گلپایگانی، سید محمدرضا، ۳۰
 گلستانه، امیر علاءالدین، ۱۹۸، ۳۱۲
 گلستانه، محمدباقر، ۲۰۰
 گیلانی، آقا حسین، ۵۰۱
 گیلانی، محمد بن حبیب، ۱۹۹
 گیلانی، مولی حسن (پدر صاحب
 قوانین)، ۵۰۱
 لاهیجی، قاضی عضدالدین، ۲۰۱
 لاهیجی، محمد شفیع، ۱۹۹
 لواسانی، محمدحسین، ۳۴۸
 لیلی، ۱۶۵، ۱۷۳، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۸۲، ۱۹۲،
 ۴۳۲، ۴۳۷، ۴۴۸
 مازندرانی امیرکلاهی، ملا محمد
 طالب، ۲۰۰
 مازندرانی، محمد صالح، ۱۵۲، ۱۹۵، ۵۰۵،
 ۵۱۱، ۵۳۱
 مازندرانی، میرزا محمد تقی
 علی آبادی، ۳۶۶
 مالک بن انس، ۵۹، ۳۰۴
 مالک بن حارث اشتر، ۲۷۰
 مامقانی، شیخ محی‌الدین، ۱۱۲، ۱۳۰
 مامقانی (صاحب تنقیح المقال)، ۱۳۰
 میرز، ۵۱، ۵۲
 مجاهد، سید محمد، ۸۵
 مجدد شیرازی ← شیرازی، میرزا
 محمدحسن
 مجلسی، ملا محمد تقی، ۷۳، ۱۹۷، ۵۰۲،
 ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۴
 مجنون، ۱۶۵، ۱۷۳، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۸۲،
 ۱۹۲، ۴۲۶
 محب علی بیگ بن کلب علی بیگ، ۴۷۰

- محدث ارموی، سید جلال‌الدین، ۳۰۴
- محدث قمی، شیخ عباس، ۲۷، ۲۹، ۵۱، ۶۷، ۳۱۱، ۴۶۳، ۴۸۶
- محدث کاشانی ← فیض کاشانی
- محقق اردبیلی ← مقدس اردبیلی
- محقق ثانی ← محقق کرکی
- محقق حلی، ۶۸، ۹۶، ۱۳۱، ۱۳۲، ۲۱۰، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۴، ۲۹۷، ۳۰۰، ۳۰۴
- محقق خراسانی، ۱۹۷
- محقق خواجویی ← خواجویی
- محقق سبزواری، ۳۹، ۵۵، ۶۴، ۶۷، ۷۳، ۱۹۸، ۲۰۱، ۳۱۱، ۳۲۸، ۵۰۲، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹
- محقق شوشتری، علامه شیخ محمدتقی، (صاحب قاموس الرجال)، ۵۱، ۵۹، ۶۶، ۶۸
- محقق، شیخ حیدرعلی، ۳۰
- محقق قمی ← میرزای قمی
- محقق کاظمی، سید محسن، ۴۳، ۶۹
- محقق کرکی، علی بن عبدالصالح، ۶۴، ۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۳۰۵، ۴۹۱
- محمد ابوالفضل ابراهیم، ۳۰۵
- محمد باقر بن محمد مؤمن، خراسانی ←
- محقق سبزواری
- محمد بن ابی زینب، ۲۵۰
- محمد بن اسماعیل، ۵۸
- محمد بن اسماعیل بن یزید، ۴۴، ۴۸
- محمد بن خاوند شاه، ۴۹۱
- محمد بن عبدالفتاح، تنکابنی ←
- فاضل سراب
- محمد بن عبدالوهاب، همدانی، ۷۲، ۴۹۷، ۴۹۸
- محمد بن علی تبینی عاملی، ۴۹۲
- محمد بن علی شریف، بغدادی (صاحب کتاب الرواة)، ۴۹۱
- محمد بن عمران اشعری، ۱۱۱
- محمد بن محمد بصروی، ابوالحسن، ۴۷
- محمد بن مسلم، ۵۹
- محمد بن مسلمة، ۲۲۳
- محمد تقی بن علی محمد، نوری
- طبرسی، ۷۲
- محمدتقی بن محمد مجید یزدی، ۳۲۸
- محمدتقی بن محمد هادی، مازندرانی، ۳۶۶
- محمد حسین بن خلف، تبریزی، ۱۹۴
- محمد رضا (فرزند فاضل سراب)، ۱۹۹
- محمد رفیع، بن جمال‌الدین محمد
- خوانساری، ۴۸۴

- محمد شاه غازی هندی، ۱۲۲، ۱۲۸
 محمد صادق بن محمد بن عبدالفتاح
 تنکابنی، ۱۹۹، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۹
 محمد عبدالسلام عبد شافی، ۳۰۴
 محمد فؤاد عبدالباقی، ۳۰۴
 محمد قاسم، ۳۵۴
 محمد هاشم بن زین العابدین، موسوی
 خوانساری اصفهانی ← چهارسوقی
 اصفهانی
 مختاری، رضا، ۶۶، ۸۷، ۱۳۱، ۱۵۸، ۳۳۶، ۱۹۵
 مدرسی، سید صالح، ۶۷
 مدرسی طباطبایی، سید حسین، ۶۹
 مدنی کاشانی، حاج آقازا، ۳۰
 مدیر شاندهچی، کاظم، ۶۵
 مرعشی، سید محمود، ۴۸۸
 مرعشی نجفی، سید شهاب الدین، ۳۰، ۱۹۴، ۱۴۲
 مستوفی میرزا محمد امین، ۳۲۵
 مسلم بن حجاج نیشابوری (صاحب صحیح مسلم)، ۳۰۵
 مشکوة سدهی، شیخ علی، ۳۰
 مصاحبی شهدادی نائینی، میرزا محمد، ۲۳، ۸۳، ۸۵، ۸۷، ۸۹، ۹۱، ۱۲۹
 مظاهری، جمشید، ۱۳۳
 معاویه بن عمار، ۵۹
 معتمدالدوله، ۳۴۲
 معصومه، ۳۴
 معلم حبیب آبادی، محمد علی، ۸۶، ۸۸
 ۸۹، ۱۳۴، ۵۲۶
 معینای اردوبادی، محمد، ۳۴۸، ۳۵۰
 معین، محمد، ۱۹۴
 مفتیه، محمد جواد، ۶۶
 مغیره بن شعبه، ۲۲۰، ۲۲۳
 مفتاح، دکتر حسین، ۳۶۵، ۳۶۶
 مقدس اردبیلی، ملا احمد، ۶۷، ۹۷، ۲۰۱، ۳۱۱
 مقدس غریفی، سید محمود، ۷۲
 مکی، سید عبدالمحسن، ۳۲۱، ۳۲۳
 مکی، شیخ یحیی، ۳۲۳
 ملا الفتی، ۳۵۵، ۳۵۶
 ملا صدرا ← صدر المتألهین
 ملا محمد اکمل اصفهانی (والد وحید بهبهانی)، ۲۰۰، ۵۰۳، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۹
 ملا مظفر گنابادی، ۱۲۴
 ملای رومی ← مولوی

- منزوی، احمد، ۶۸، ۴۸۷
 منزوی، علی تقی، ۳۰۶، ۴۸۷، ۴۸۸
 منصور بن حازم، ۵۱
 موسوی بجنوردی، کاظم، ۴۸۶
 موسوی خراسان، سید حسن، ۶۳، ۶۴
 موسوی خوانساری، سید ابوالقاسم، ۵۰۰
 ۵۱۸، ۵۲۲، ۵۲۹
 موسوی خوانساری، سید حسین (آقا حسین خوانساری)، ۵۰۰
 موسوی خوانساری، سید فخرالدین بن جمال‌الدین، ۵۱۷
 موسوی خوانساری، میرزا زین‌المابدین، ۴۹۹، ۵۱۵، ۵۱۷، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۵، ۵۲۷
 موسوی درچه‌ای، سید تقی، ۱۴۳، ۱۹۵
 موسوی زنجان، میرزا ابوالقاسم بن محمدباقر، ۵۲۷
 موسوی زنجان، میرزا محمدباقر، ۵۲۸
 موسوی، سید ابوالقاسم جعفر بن سید حسین، ۵۰۱، ۵۰۳
 موسوی، سید حسن، ۳۰۳، ۳۰۵
 موسوی قزوینی، سید علی، ۶۹
 موسی بن بکر، ۱۲۰
 مولا خلیل‌الله، ۳۹۷، ۳۹۸
 مولوی، جلال‌الدین محمد، ۱۴۷، ۳۵۴
 مولوی، عبدالمجید، ۳۶۵
 مولی محمد حسن، ۵۲۱
 مهدوی، سید مصلح‌الدین، ۳۰، ۶۰، ۶۹
 ۱۲۳، ۱۴۳، ۱۵۰، ۱۹۴، ۱۹۵، ۵۲۶، ۵۲۷
 مهدوی هرستانی، سید مصطفی، ۳۰
 میر حسین بن شاه رضا سنگجاره پشتی، ۲۰۴
 میر خواند (مؤلف حبیب‌السر)، ۴۹۱
 میرداماد، ۶۵، ۱۲۷
 میرزا ابوالفتح، ۳۱۳، ۳۴۴، ۴۰۴
 میرزا اشرف حکیم، ۳۲۵
 میرزا تیمورخان، ۴۴۷
 میرزا جان باغنوی شهرازی، ۳۶۴
 میرزا ذوالفقار، ۳۴۳، ۳۴۴، ۴۰۳، ۴۰۴
 میرزا رضی، ۳۴۹، ۳۵۸، ۳۵۹، ۴۶۰
 میرزا رضیا ← میرزا رضی
 میرزا سعید حکیم، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵
 میرزا سید مرتضی، ۳۲۱، ۳۲۳
 میرزا شروانی، ۳۴۳، ۳۹۹
 میرزا شفیع، ۳۵۷، ۴۵۴

- میرزا صائب، ۳۱۴، ۳۳۸، ۳۷۵
 میرزا علی خان، ۳۶۵
 میرزا علی نقی بن محمد نقی
 علی آبادی، ۳۶۷
 میرزا محمد امین، ۳۲۵
 میرزا محمد بیک وزیر، ۳۲۵
 میرزا محمد سعید، ۳۱۵
 میرزا مهدی وزیر، ۳۲۵
 میرزا نظام، ۳۶۲، ۴۷۸
 میرزای قمی ابوالقاسم بن حسن (صاحب
 قوانین)، ۳۹، ۶۶، ۵۰۰، ۵۰۵، ۵۰۹
 ۵۲۳، ۵۲۹
 میرغیاث حکیم، ۳۴۳، ۴۰۲
 میر محمد صادقی، سید مجتبی، ۳۰
 میر نعمتی، سید محمدباقر، ۳۷۰
 ﴿ن، و، ه ی﴾
 نائینی، علامه شیخ محمدحسین، ۲۷
 نبیل زاده بهایی، ۱۴۴، ۱۴۸
 نجاشی، ۵۱، ۶۵، ۱۱۲، ۲۴۷، ۲۴۸، ۳۰۵
 نجفی اصفهانی، حاج آقا نورالله، ۶۰، ۶۱
 نجفی اصفهانی، شیخ محمدباقر، ۲۷، ۳۰
 نجفی اصفهانی، شیخ محمدرضا، ۲۲، ۲۵
 ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۱، ۳۳، ۳۶، ۶۵، ۶۹، ۷۰
 نجفی، شیخ محمدتقی ← رازی نجفی
 نجفی، شیخ هادی، ۲۲، ۳۵، ۳۶، ۷۰، ۹۱
 نجفی، میرزا محمد حسن، ۱۴۲
 نجمی، محمد صادق، ۱۳۴
 نراقی، احمد، ۴۵، ۵۵، ۶۲، ۶۷، ۹۷، ۵۱۳،
 ۵۱۴، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۴، ۵۲۹
 نراقی، ملا محمد مهدی، ۵۱۳، ۵۱۶، ۵۲۴
 نصرآبادی، میرزا محمدطاهر، ۳۱۰، ۳۵۵
 ۳۵۶، ۳۵۸، ۴۸۶
 نمرود، ۱۲۱
 نوح بن دؤاج، ۲۴۰
 نورالدین، محمد شفیق، ۲۰۳
 نور محمدی، محمدجواد، ۲۴، ۱۳۵، ۱۴۰
 ۱۴۷، ۱۹۴، ۳۷۰
 نوری، میرزا حسین (صاحب مستدرک
 الوسائل)، ۲۸، ۶۷، ۷۲
 نوری، میرزا محمدتقی، ۷۲
 نووی، محیی الدین، ۳۰۵
 نصیرزی، میرزا احمد، ۳۱۳، ۳۳۹، ۳۴۲
 ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۵
 نیشابوری، محمدباقر، ۲۰۰
 نیشابوری، محمد صادق، ۱۹۹

همای، ماهدخت، ۱۳۳	نیلفروشان، محمدرضا، ۱۳۳، ۱۴۳، ۱۹۴
همدانی، حاج آقا رضا، (صاحب مصباح	واحدی نیشابوری (صاحب اسباب النزول)،
الفقیه)، ۲۸، ۴۰، ۴۴، ۵۵، ۶۸	۳۰۳
همدانی، سید صدرالدین، ۵۰۲، ۵۰۵	واعظ زاده خراسانی، محمد، ۱۳۰
یحیی بن حسین یزدی، ۴۹۱	واعظی، شیخ مرتضی، ۶۷
یزدی، سید محمد کاظم (صاحب عروة	وحید بهبهانی، ۳۹، ۴۹، ۵۵، ۶۴، ۶۸،
الوقت)، ۲۸	۱۳۴، ۵۰۰، ۵۰۵، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۱۰،
یزدی، محمد حسن بن محمد باقر، ۵۲۰	۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۹
یزدی، ملا محمدباقر بن زین العابدین، ۳۴۵	ورام بن ابی فراس، ۲۷۰
۳۴۶، ۳۵۲، ۳۵۴، ۴۰۷، ۴۱۲، ۵۲۱	ولید بن عقبه، ۲۱۷، ۲۱۸
یزدی، میرزا علی اکبر، ۵۱۴، ۵۱۵	هادی زاده، مجید، ۲۲، ۶۵، ۷۱، ۷۳
یوسف بن احمد بن ابراهیم، بحرانی، ۵۰۶	هزارجریبی، محمد علی، ۷۳
یوسف بن محمد حسین، عاملی، ۴۹۱	هشام بن سالم، ۵۷
یوسف علی طویل، ۱۳۲	همای، جلال الدین، ۸۵، ۱۳۳، ۱۴۳

کتابها

- (الف، ب، پ، ت)
- آتشکده آذر، ۳۱۰، ۳۱۱، ۴۸۶
 آثار الصادقین، ۱۵۴، ۱۹۴
 آثار ملى اصفهان، ۱۴۱، ۱۹۴
 آداب الصلاة، ۱۵۲، ۱۵۶، ۱۹۴
 آشنائى با چند نسخه خطى، ۳۴، ۶۹
 آينه پژوهش (مجله)، ۷۰
 ابواب الجنان، ۳۵۵
 اثبات البارى، ۲۰۰
 اثنا عشرية، ۳۹
 اجازات خاندان روضائيان، ۲۴، ۴۸۹
 اجازات شهيد اول، ۴۹۲
 اجسام هندسى، ۲۰۰
 اجوبة المسائل (سيد حسين قزوینى)، ۵۰۸
 ۵۱۳ ۵۱۰
 اجوبة المسائل (ميرزا ابوالقاسم)، ۵۱۰
 احكام المتاجر، ۵۰۴
 احكام المياه، ۲۲، ۲۵
- احوال ملائكه، ۵۱۱
 اختيار معرفة الرجال، ۲۴۹، ۳۰۳
 اربعين حديث (امام خمينى)، ۳۱، ۶۹
 اربعين حديث (سيد احمد زنجانى)، ۳۴
 اربعين (شيخ بهائى)، ۵۰۳، ۵۱۶
 ارشاد الازدهان، ۹۶، ۱۳۰، ۲۸۰، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۰۳
 اسئلة و اجوبة الفقهية، ۵۵، ۶۳
 اساس الأحكام و العوائد، ۵۱۴
 اسباب النزول، ۲۱۷، ۲۶۱، ۳۰۳
 استبحار، ۴۱، ۴۴، ۵۱، ۶۳، ۲۷۹، ۲۸۰
 ۳۰۳، ۴۹۹، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۲
 اسرارالحكم، ۱۵۲، ۱۹۴
 اسرار النجوم، ۱۲۱
 اشارات الاصول، ۸۵
 اصباح الشيعة بمصباح الشريعة، ۹۶، ۹۷، ۱۳۰، ۲۹۲
 اصلاح ذاتالبين، ۸۸

اصول آل الرسول، ٥٢٤، ٥٢٦، ٥٢٨	التراث العربی، ٣٤٠
اصول الدین والعقائد، ٢٠٠	التعلیقہ علی الرسالة الصومیة، ٧٣
اصول کافی، ١٥٨، ١٦٩، ١٩٤، ٢٩٩	التنقیح الرائع، ٤١، ٦٤
اعیان الشیعة، ٣١٠، ٣٦٧، ٤٨٦، ٤٩٠	الجامع للشرايع، ٩٦، ١٣٠، ٢٩٣، ٣٠٣
افواه الرجال (سید احمد زنجانی)، ٣٣،	الجمعه والقول بوجوبها العینی، ٢٠١
٣٥، ٣٤	الجمال و العقود، ٩٦، ١٣٠
اقبال الاعمال، ٨٤، ١٣٠	الحبل المتین، ٤٤، ٥٢، ٦١، ٦٤، ١١٣
الاتنا عشریات الخمس، ٦٣	الحجة البالغة فی تنبیہ القلوب الزائغة، ١٤٨
الاریعون حدیثاً (خواجوی)، ٥٩، ٦٣	الحدیقة الهلالية، ١٢١، ١٣٠
الاصول الاصلیه، ١٤٦	الحركة فی المعقولات (فاضل سراب)، ٢٠١
الاعتقادات، ٨٣، ١٣٠	الحق المبین، ٥٠٩
الاقتصاد الهادی الی طریق الرشاد، ٣٧٨	الخصال، ١١١، ١١٢، ١٣١
الاقطاب الفقهيّة، ٧٨	الخلاف، ٢٧٥، ٢٧٩، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٨٧
الانتصار، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٨٨، ٢٨٩، ٢٩٠،	٢٨٨، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٤، ٢٩٥،
٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٧، ٢٩٨، ٣٠٣	٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨، ٣٠٠، ٣٠٣
الأثوار النعمانية، ٧٣	الدّر الثمین (حافظ رجب برسی)، ١٤٥
البداية و النهاية، ٥١، ٦٣	الدروس الشرعیة، ٩٧، ١٣١، ٢٩٤، ٢٩٦،
البهجة لثمره المهجّة، ٢٧٠	٣٠٣
البيان، ٩٦، ٩٧، ١٣٠	الدرة الحمراء، ٨٨، ٩٠
التحرير الطائوسي، ٢٩٢	الدرة النجفية، ٤٠، ٤٤، ٦٤، ٥٠٣، ٥٢٤
التحفة السليمانية، ٣٢٧	الذخيرة (سبزواری) ← ذخيرة المعاد
التدخين و الصيام، ٧٢	الذريعة الی تصانیف الشیعة، ٢٦، ٣١، ٣٣،

- ۶۴، ۱۲۲، ۱۲۴، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۳۱، ۳۰۳،
 الصحاح، ۳۲۰، ۳۲۱،
 ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۴۵، ۳۴۹، ۳۵۱،
 الطهارة (امام خمینی)، ۴۰، ۶۶،
 ۳۵۷، ۳۶۴، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۰، ۴۸۶،
 الطهارة (سید مصطفیٰ خمینی)، ۴۵، ۶۰، ۶۷،
 الذریعة فی اعمال السنة، ۵۱۱،
 الذکری فی تفسیر آیه الخمر، ۴۴، ۹۶،
 ۲۶۹، ۲۷۸، ۳۵۱،
 الرسائل العشر، ۱۳۱، ۲۹۵، ۳۰۳،
 الرسالة الخلافية، ۵۰۲،
 الرسالة الکریة، ۸۸،
 الرسالة الهلالية، ۸۷، ۹۰،
 الرعاية، ۴۴، ۶۵، ۲۶۹،
 الرواشح السماوية، ۴۴، ۶۵،
 الروضة البهیة، ۴۴، ۴۷، ۶۵، ۹۶،
 الروضة العباسية، ۵۰۲،
 الرياض، ۵۰۵، ۵۰۷، ۵۱۰، ۵۲۴،
 الزهرة البارقة (فی المجاز والحقیقة)، ۵۰۸،
 السرائر، ۴۰، ۴۷، ۶۵، ۹۶، ۲۷۹، ۲۸۱،
 ۲۸۷، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵،
 ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۳، ۳۱۰،
 السیف الصنیع، ۲۹، ۳۱، ۶۵،
 الشجرة المورقة والمشيخة المونقة، ۲۹۷،
 الشرح الكبير، ۵۹،
 الفهرست، ۲۴۸،
 الفهرست (شیخ طوسی)، ۲۱۰، ۲۵۰، ۳۰۳،
 الفهرست (شیخ منتجب الدین)، ۲۷۰، ۳۰۴،
 الفهرست لابن ندیم، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۳۲،
 الفهرست لمشاهیر و علماء زنجان، ۳۴، ۶۶،
 الفیض، ۳۹، ۶۶،
 القاموس المحيط، ۱۲۱، ۱۳۲،

المحصول، ٢٢٠، ٢٢٣، ٣٠٤	القسطاس المستقيم في الأصول، ٥١٣
المختصر النافع، ١٣٢، ٢٧٩، ٢٨١، ٢٩١	القوانين، ٥١٠، ٥٢٤
٣٠٤	الكافي، ٣٢، ٤١، ٤٨، ٥٠، ٥١، ٥٦، ٥٨
المراسم، ٢٨١، ٢٩١، ٢٩٣، ٣٠٤	٥٩، ٦٦، ٨٣، ٩٧، ١١٥، ١١٨، ٥٢٢
المسائل الناصريات، ٤٠، ٦٧	الكافي في الفقه (حلي)، ٩٧، ١٣٢، ٢٩٣
المستصفى، ٢٢٠، ٢٢١، ٣٠٤	٢٩٤، ٢٩٨، ٣٠٤
المسطرفات، ٥١٢، ٥١٣	الكامل في التاريخ، ٨٤، ١٣٢
المستند في الفقه، ٥١٤	الكشاف عن حقائق التنزيل، ٢١٧، ٣٠٤
المعتبر في شرح المختصر، ٢١، ٢٤، ٢٧	الكفاية، ٩٦، ٥٠٢، ٥١٤، ٥٢٣
٦٨، ٩٦، ٢٧٥، ٢٨٣، ٣٠٤	الكلام بجرا الكلام، ٣٤
المعتمد، ٩٧	الكنى واللقاب، ٥١، ٦٧، ٨٤
المعجم الوسيط، ١٢٢	الكواكب المنتشرة، ٣٢٥، ٣٢٧
المغنى، ٥٩، ٦٨، ٢٢٣، ٣٠٤	اللمعات النيرة، ٤٠، ٦٧
المفتاح، ٩٦	اللمعة المشقية، ٩٦، ١٣٢، ٢٩١، ٢٩٢
المقنع، ٢٩٦، ٣٠٤	اللوامع في الفقه، ٥١٤
المقنعة، ٢٨١، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٦	اللولؤ المكنون في وقت فضيلة الظهرين، ٢٢
٣٠٤	٨٨، ٩٥، ١٢٩، ٢٣٥
المكاتب المكية، ٣١٨، ٣٢٠، ٣٢١، ٣٢٢	المآثر والآثار، ٢٩٠
٣٢٣، ٣٢٤	المبسوط، ٤٢، ٦٧، ٩٦، ٩٧، ٢٧٩، ٢٨١
الملاحم، ١١٢	٢٨٢، ٢٨٦، ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٩٠، ٢٩١
المناهج، ٥١٠، ٥١٤	٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨
المنتهى، ٩٦	٢٩٩، ٣٠٤

انوارالریاض، ۸۵	المتقذ من التقليد و المرشد الى التوحيد،
انوارالفقاهة، ۷۳	۲۷۰
انوار درخشان، ۲۸	المنهاج، ۵۱۰
انيس التجار، ۵۱۲	المواهب السنية، ۳۵، ۴۴، ۶۸
انيس المجتهدين، ۵۱۴	الموطأ، ۲۲۲، ۳۰۴
انيس الموحدين في الكلام، ۵۱۴	المسهد، ۹۶، ۱۳۳، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱
ايجازالمقال في معرفة الرجال، ۴۹۲	۲۸۷، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵، ۲۹۶، ۳۰۲
ايضاح الاشتباه، ۴۹۱	المؤتلف والمختلف، ۲۹۳
ايضاح القوائد، ۲۷۹، ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۶	النافع، ۹۶
۳۰۵، ۲۹۷	النجمة في شرح اللمعة، ۵۹، ۶۸
ايمان و رجعت، ۳۴	النحو على السيوطي، ۵۰۹
بحارالانوار، ۶۳، ۹۰، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۵	النهاية، ۴۸، ۹۶، ۱۳۳، ۲۳۲، ۲۷۹، ۲۸۰
۱۰۸، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۲۷، ۱۲۸	۲۸۱، ۲۸۵، ۲۹۰، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۵
۱۵۴، ۱۹۴، ۲۰۰، ۳۰۵، ۳۷۸، ۳۶۵	۲۹۶، ۳۰۴، ۵۰۶
۴۷۲، ۴۹۲، ۴۹۹، ۵۰۳، ۵۰۷، ۵۱۵	الوافي، ۵۶، ۶۹، ۱۱۴، ۱۱۹، ۱۳۳، ۴۹۹
۵۱۶، ۵۱۸	۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۲
بحر الفريب، ۳۲۱	الوافية، ۵۰۲، ۵۰۵
بداية المجتهد، ۵۹	الوسائل، ۲۹۵، ۵۱۶، ۵۱۸، ۵۲۳
برهان قاطع، ۱۶۴، ۱۶۶، ۱۹۴	الوسيلة الى نيل الفضيلة، ۹۶، ۱۳۳، ۲۹۲
بقية الطالب، ۵۰۹	امل الآمل، ۲۷۰، ۳۰۸، ۴۸۶
بيان المفاخر، ۹۰، ۱۳۳	انديشة سياسي و تاريخ نهضت بيدارگرانه
بيت الشرف، ۸۹	حاج آقا نورالله اصفهاني، ۶۰

- پاسخ به شبهه قائلین به وحدت وجود، ۲۰۱
- تذکره شعرای خوانسار، ۴۸۶
- تاریخ ادبیات در ایران، ۳۱۵، ۳۱۷، ۳۱۸
- تذکره شعرای معاصر اصفهان، ۱۵۰، ۱۹۴
- تذکره مشایخ قم، ۴۹۱
- تاریخ اصفهان (جابری)، ۸۵، ۱۳۳
- تذکره نصرآبادی، ۳۱۰، ۳۲۷، ۴۸۶
- تاریخ اصفهان (همایی)، ۸۵، ۱۳۳
- تذکره الفقهاء، ۴۶، ۶۳، ۹۶، ۲۸۲، ۲۸۴
- تاریخچه اوقاف اصفهان، ۳۶۸، ۳۷۰، ۴۸۶
- تذکره القبور، ۸۵، ۱۳۳، ۱۴۲، ۱۹۴، ۴۸۶
- تاریخ حکما و عرفای متأخر بر صدر
- تذکره القبور مهدوی، ۳۶۸، ۳۷۰
- المتألهین، ۱۴۳، ۱۹۴
- تربیت پاکان، ۳۲، ۷۰
- تاریخ علمی اجتماعی اصفهان در دو قرن
- ترجمه صحیفه سجاده (آقا حسین
- آخر، ۳۰، ۶۰، ۶۹
- خوانساری)، ۳۱۲
- تبصرة الفقهاء، ۴۳، ۴۹، ۵۵، ۶۳
- ترجمه قرآن (آقا حسین خوانساری)، ۳۱۲
- تجريد الاصول، ۵۱۳، ۵۱۴
- تعلیقات الرجالیه، ۵۰۴
- تحریرات فی الفقه (شهید حاج آقا مصطفی
- تعلیقہ الكبير علی شرح العضدی، ۵۰۵
- خمینی)، ۵۶۰
- تعلیقہ شرح عضدی، ۵۰۵
- تحریر الاحکام، ۴۰، ۶۳، ۲۸۰، ۲۸۳، ۲۹۰
- تعلیقہ امل الآمل، ۳۰۸، ۴۸۶، ۴۹۳
- ۲۹۱، ۲۹۴، ۲۹۶، ۳۰۵
- تفسیر آیة الكرسي، ۲۰۱
- تحریر التوحید، ۲۰۱
- تفسیر سورة تین، ۱۴۹
- تحفة الابرار، ۹۵، ۱۳۳، ۵۰۸
- تلامذة العلامة المجلسي، ۱۹۹، ۳۰۵، ۴۹۱
- تحفة العراقيين، ۴۳۰، ۴۳۵
- تلخیص المقال، ۴۹۰
- تذکره شعرای خوانسار، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹
- تنبيه الخواطر و نزهة التواظر، ۲۷۰
- تتقیع المقال، ۱۳۰
- ۳۷۰، ۴۹۳

- توضیح‌المقال، ۴۹۰
 حاشیه بر ذخیره المعاد محقق سبزواری،
 ۲۰۱
- تهذیب‌الاحکام، ۴۸، ۵۰، ۵۱، ۵۹، ۶۴، ۹۶،
 حاشیه بر زیادةالبیان (فاضل سراب)، ۲۰۱،
 ۱۱۳، ۱۲۰، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۵، ۳۰۵
- ۴۹۹، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۲
 حاشیه بر زیادةالبیان مرحوم اردبیلی، ۲۰۱
 تهذیب‌المقال، ۵۱، ۶۴
- حاشیه بر شرح لمعه شهید ثانی، ۲۰۱
 حاشیه بر شرح مطالع (فاضل سراب)، ۲۰۱
 حاشیه بر متاجر (آیت‌الله درچه‌ای)، ۱۴۳
- جام جهان نما، ۳۵۱
 حاشیه بر معالم‌الاصول، ۲۰۱
 جامع‌الاجاب، ۸۳، ۸۴، ۱۳۰
- جامع‌الاقوال فی علم الرجال، ۴۹۱، ۴۹۲
 حاشیه بر مناسک (آیت‌الله درچه‌ای)، ۱۴۳
 جامع‌الرواة، ۱۹۸، ۳۱۱، ۳۰۵
- جامع‌المقاصد، ۴۰، ۶۴، ۷۷، ۹۶، ۲۸۸،
 حاشیه اصول المعالم، ۵۰۲
 ۲۹۰، ۲۹۷، ۲۹۸، ۳۰۵
- جامعة‌الاصول، ۵۱۴
 حاشیه دررالاصول، ۳۴
 جوامع‌الاصول، ۵۱۳
- جواهر الفقه، ۲۹۸، ۳۰۵
 حاشیه شرح للমে، ۲۰۱، ۵۰۱، ۵۱۱
 حاشیه عروة‌الوقتى (زنجانی)، ۳۴
- جواهر‌الکلام، ۳۳، ۴۶، ۵۰، ۶۴، ۷۷، ۹۵،
 حاشیه فرائد‌الاصول (زنجانی)، ۳۲
 ۱۱۴، ۹۷
- حاج آقا نورالله اصفهانی، ستاره اصفهان، ۶۰
 حاشیه کفاية‌الاصول (زنجانی)، ۳۴
 حاشیه بر آداب البحث قاضی عضدالدین
 حاشیه مجمع‌الفائدة والبرهان، ۵۰۴
 حاشیه مدارک‌الاحکام، ۵۰۴
- لاهیجی، ۲۰۱
 حاشیه مدارک‌الاحکام (وحید بهبهانی)،
 ۶۲، ۶۴
- حاشیه بر اصول دین شیخ جعفر
 حاشیه وسیلة‌النجاة (زنجانی)، ۳۴
 حاشیه ارشادالاذهان، ۶۴، ۹۶
- شوستری، ۱۴۳

- حاشیه الروضة البهیة (شیخ جعفر قاضی)،
 ۵۰۶
 حلیة الآداب و حلیة الکتاب، ۳۲۵، ۳۲۶،
 ۳۲۷
 حاشیة المعالم، ۵۰۰، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۱۰
 حاشیة ذخیرة المعاد، ۲۰۱، ۵۰۳
 حارّی الاقوال فی معرفة الرجال، ۴۹۲
 حبیب السیر، ۴۹۱
 حجة البالغ، ۱۴۴
 حجة الاجماع و خیر الواحد، ۲۰۱
 حجة الاخبار و الاجماع، ۲۳، ۱۹۷، ۲۰۱
 ۵۰۲، ۲۰۳
 حجة الظن، ۵۱۳
 حدائق الناضرة (بحرانی)، ۵۶، ۶۲، ۷۳
 ۵۰۷، ۱۱۴، ۹۷
 حدیقة سنائی، ۴۳۵، ۴۳۰
 حرکت و زمان در فلسفه، ۲۰۲
 حق الیقین، ۵۰۲
 حکایت پارسایی، ۱۴۷، ۱۹۴
 حکم الشرط فی ضمن العقد، ۵۱۴
 حکم رؤیت هلال قبل از زوال، ۲۰۱
 حکمة العین، ۴۵۵
 حل شبهة الجذر الأصم، ۲۰۲
 حلّی الذهر العاطل، ۲۹
 حلیة الآداب و حلیة الکتاب، ۳۲۵، ۳۲۶،
 ۳۲۷
 حلیة الکتاب، ۳۲۷
 حمله عرش، ۴۵۳
 حوزة (مجله)، ۲۷، ۳۱، ۷۰
 حیاة المحقق الکرکی و آثاره، ۶۴
 (خ، د، ذ، ر)
 خلاصة الاقوال، ۵۱، ۵۲، ۶۴، ۴۹۰، ۴۹۱
 خلاصة الحساب، ۳۶، ۹۰
 خلیجة المقال فی علم الرجال، ۱۴۱، ۱۴۹
 خمسة نظامی، ۴۳۰، ۴۳۵
 دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۳۵۱، ۳۵۴
 ۳۵۴، ۳۵۷، ۴۸۶، ۴۹۳
 دانشمندان خوانسار، ۳۰۷
 دانشمندان و بزرگان اصفهان، ۸۵، ۱۳۳
 ۱۵۰، ۱۹۴
 دُررالأصول، ۳۴
 دروس فی معرفة الوقت و القبلة، ۱۲۲،
 ۱۳۱، ۱۴۳
 درة الاسلاک، ۷۲
 درة المنظومة، ۵۰۳
 دعائم الاسلام، ۸۳، ۱۳۱

- دفتر نسخه‌های خطی، ۳۲۵، ۳۴۷، ۳۲۸
 دفتر نشریه‌های دانشگاه، ۳۵۳
 دیوان آقا حسین خوانساری، ۳۶۴، ۳۶۷
 دیوان اشعار آیت‌الله سید ناصرالدین حجت
 نجف‌آبادی، ۱۴۴، ۱۴۸، ۱۹۵
 دیوان صاحب کاشانی، ۳۲۶، ۳۲۸
 دیوان قدریه، ۲۳، ۱۳۵، ۱۳۹
 دیوان قصائد، ۱۴۸
 ذخائرالمجتهدین، ۲۹
 ذخیره‌المساعد، ۴۲، ۵۵، ۶۴، ۷۳، ۳۰۸
 ۳۱۱، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۱۶، ۵۲۳
 ذریعة، ۳۲۶، ۳۲۸
 ذکرى الشیعة فى احکام الشریعة، ۴۰، ۴۴
 ۵۱، ۶۴، ۹۶، ۲۶۸، ۲۷۵، ۳۰۵
 رجال ابراهیم بن خلیفه، ۴۹۲
 رجال ابن داود، ۲۱۱، ۲۵۰، ۳۰۵، ۴۹۰
 رجال ابن عذافه، ۴۹۲
 رجال ابن غضائری، ۴۹۰
 رجال اصفهان، ۸۵، ۱۹۵
 رجال الوسیط ← تلخیص المقال
 رجال امام صادق، ۵۱، ۴۹۰
 رجال ایران، ۴۹۰
 رجال برقی، ۴۹۰
 رجال شیخ طوسی، ۵۱، ۶۵، ۱۲۰، ۲۴۸
 ۲۵۰، ۳۰۵، ۴۹۰، ۴۹۱
 رجال صغیر ← توضیح المقال
 رجال قم، ۴۹۱
 رجال کبیر ← منهج المقال
 رجال کشی، ۲۴۹، ۴۹۱
 رجال و مشاهیر اصفهان، ۱۳۳، ۱۴۳، ۳۲۴
 رجال نجاشی، ۵۱، ۶۵، ۱۱۲، ۲۱۰، ۲۴۷
 ۲۴۸، ۳۰۵، ۴۹۰، ۴۹۱
 رسائل الرجالية، ۵۰۹
 رسائل المرتضی، ۱۳۱، ۲۳۱، ۲۷۲، ۳۰۳
 رسائل شهید ثانی، ۵۶، ۶۵، ۱۵۸، ۱۹۵
 رسائله الشریفه فی الاصول و الفقه، ۵۱۰
 رساله اجتهاد و اخبار، ۵۰۴
 رساله اجماع، ۵۰۴
 رساله استصحاب، ۵۰۴
 رساله اصل البرائة، ۵۰۴
 رساله‌ای در جبر و تفویض (آیت‌الله
 درچه‌ای)، ۱۴۳
 رساله‌ای در طهارت آب قلیل، ۱۴۹
 رساله‌ای در طهارت آب قلیل، ۱۴۹
 رساله‌ای در کلام (فاضل سراب)، ۲۰۲
 رساله‌ای در نذر و تصدق، ۲۰۲

- رسالة صلاته، ٢٨، ٧٠
- رسالة في تقديم اليد على الاستصحاب، ٥٠٩
- رسالة صوميه، ٧٣
- رسالة في عينيه وجوب صلاة الجمعة، ٥٠١
- رسالة في حكم اقامة الحدود في زمان
- الغيبه، ٥٠٩
- رسالة في حكم الشرط في ضمن العقد، ٥١٣
- رسالة اجماع والاخبار، ٥٠٢
- رسالة الرضاعية، ٥١٢
- رسالة الشهرة، ٥١٠
- رسالة القدريه في طهارة الدم، ٥٠٩
- رسالة حلية جمع بين فاطمتين، ٥٠٤
- رسالة صاحب المعالم و شرحها، ٩٦
- رسالة في احكام الفسالة، ٥٠٩
- رسالة في احكام الواردة عن الائمة، ٣٩٩
- رسالة في احكام خلل الصلاة، (ميرزا محمد شيرواني)، ٥٠٦
- رسالة في اشتراط التقبض في الوقف، ٥٠٩
- رسالة في اصاله البراءة و الاشتغال، ٥١٣
- رسالة في اصاله البراءة و الاشتغال، ٥١٣
- رسالة في التوحيد، ١٤٥
- رسالة في الزكاة، ٥٠٢
- رسالة في حكم الصلاة عن الميت، ٥٠٩
- رسالة في حكم ذبائح اهل الكتاب، ٥١٢
- رسالة في حكم رؤيت هلال قبل الزوال، ٥٠٢
- رسالة في حكم صلاة الجمعة، ٥٠٢، ٥٠٧
- رسالة في حكم صلاة العيدين (سيد حسين)، ٥٠٧
- رسالة في ساعات الليالي والايام، ٥١١
- رسالة في شرح مقبولة عمر بن حفظة، ٥١٢
- رسالة في عدم تنجيس المتنجس، ٦٥
- رسالة في قاعدة الضرر والضرار، ٥١٣
- رسالة في قولهم: الجمع مهما امكن اولى من الطرح، ٥٠٢
- رسالة كبيرة في احكام الطهارة و الصلاة، ٥١١

- ارسالة فی الصلوات علی النبی و آله ۱۴۵
روادع النفوس، ۵۱۱
روادع نفوس عملها فی تفصیل امر معاصی،
۵۱۲
روح مجرد، ۱۴۵، ۱۹۵
روضات الجنات، ۲۸، ۶۵، ۸۵، ۱۹۹، ۳۰۵،
۳۰۸، ۳۱۲، ۳۴۹، ۳۸۶، ۴۹۴
روض الجنان، ۴۶، ۵۶، ۶۵، ۹۶
روضة الصفا فی سیرة الانبیاء، ۴۹۱
روضة الطالبین، ۲۸۲، ۳۰۵
ریاض، ۵۰۶
ریاضی، ۴۵۵
ریحانة الادب، ۳۴۹، ۳۵۱
رؤوس المسائل موسومة بقوت لایموت،
۵۱۳
رؤوس مسائل الطهارة والصلاة، ۵۱۴
رؤیت هلال (مجموعه رسائل، رضا
مختاری)، ۸۷، ۱۳۱
(ز، ژ، س، ش)
زآن که شمشیر آشنایی می زند، (مقاله)، ۲۹
زیده الرجال، ۴۹۲
زندگانی چهارسوقی، ۴۸۹
زندگانی حکیم جهانگیرخان قشقای، ۱۴۳
زهرة البارقة، ۵۰۹
سبعة جامی، ۲۳۰، ۲۳۵
ستاره‌ای از شرق (سید تقی درچه‌ای)،
۱۴۳، ۱۹۵
سخنان حسین بن علی، ۸۴، ۱۳۴
سؤال‌الصلوة، ۸۴، ۱۳۴
سفینه نظم و نثر، ۳۴۵، ۳۶۵، ۳۶۸
سفينة البحار، ۴۶۳
سفينة النجاة (فاضل سراب)، ۲۰۱
سفينة النجاة فی کلام معروف، ۵۰۲
سلسلة الذهب، ۲۳۰، ۲۳۵
سلطنت علم و دولت فقر، ۳۲
سهل التناول فی مسئله التداخل، ۴۹۹
سیر اعلام النبلاء، ۵۱، ۶۵
سیف‌الامة، ۵۱۴
شبهة المیزان، ۲۰۲
شرائع الاسلام، ۹۶، ۱۳۱، ۵۰۹، ۵۲۱
شرب الغلیان فی شهر رمضان، ۲۲، ۷۱
شرح احوال محقق خوانساری، ۳۶۳، ۳۷۰
شرح اصول کافی، ۱۵۲، ۱۹۵، ۵۰۵، ۵۳۱
شرح الزبده، ۵۰۵
شرح الصغیر، ۵۱۰

- شرح الفیه (سید محمد تقی شفتی)، ۵۰۸
- شرح اللمعة، ۵۰۱، ۵۰۷، ۵۱۱، ۵۱۶
- شرح المبسوط علی الشرایع (سید حسین)، ۵۰۷
- شرح المفاتیح، ۵۰۴، ۵۱۰
- شرح الوافی، ۵۰۳
- شرح بیست باب، ۱۲۴
- شرح تجرید الاصول، ۵۱۳
- شرح تهذیب الاصول، ۵۱۰
- شرح جمل العلم و العمل، ۴۴، ۶۵
- شرح حال محقق خوانساری، ۳۴۷
- ۳۶۰، ۳۶۷، ۳۶۸
- شرح خلاصة الحساب، ۴۹۹
- شرح زبده، ۵۰۵
- شرح صغیر، ۵۱۰
- شرح علی النافع، ۵۱۳
- شرح کبیر معلق علی کافی، ۵۰۵
- شرح متاجر قواعد الاحکام، ۵۰۹
- شرح معالم (صاحب روضات)، ۴۹۹
- شرح معالم (عربی) میرزا محمد شیروانی، ۵۰۶
- شرح معالم (فارسی) میرزا محمد شیروانی، ۵۰۶
- شرح مقبولة عمر بن حنظلة، ۵۱۳
- شرح نهج البلاغه (ابن ابی الحديد)، ۳۰۵، ۲۴۲
- شرح وافی، ۵۰۳
- شرح هداية المسترشدين، ۲۷، ۶۱، ۶۵
- ﴿ص، ض، ط، ظ﴾
- صحیح مسلم، ۲۰۵، ۲۲۱
- صحیفه سجادی، ۳۲۴، ۴۹۹، ۵۰۱، ۵۰۲
- ۵۲۲، ۵۲۳
- صراط مستقیم در ردّ بهائیت، ۱۴۹
- ضوابط، ۷۳
- ضیاء الابصار، ۴۹۰
- ضیاء القلوب، ۲۰۱
- طبقات اعلام الشیعه، ۲۰۰، ۳۰۶، ۳۲۵
- ۳۲۶، ۳۲۸، ۴۸۷، ۴۹۴
- طرائف المقال، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۳۱
- ﴿ع، غ، ف، ق﴾
- عدة الاصول، ۲۲۶، ۲۳۶، ۲۴۰، ۲۴۸
- ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۶، ۲۵۸، ۳۰۶
- عدة الکافی، ۵۱۰
- عروة الوثقی (سید محمد کاظم یزدی)، ۳۴، ۲۸

- عروة الوثقی (شهشهانی)، ۸۵
 علماء الأسره، ۲۸، ۶۶
 عوالی اللثالی، ۸۳، ۱۳۱
 عیون اخبار الرضا، ۱۵۶
 عیون الاصول، ۵۱۴
 عیون الحساب، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸
 غایة المراد، ۴۷، ۶۶
 غنائم الايام، ۳۹، ۴۴، ۴۹، ۶۰، ۶۶، ۵۱۰
 غنیه النزع، ۴۴، ۹۶، ۹۷، ۱۳۱، ۲۱۰
 ۲۹۲، ۲۹۶، ۳۰۶، ۵۱۴
 فائق المقال فی علم الحديث والرجال، ۳۹۲
 فتوحات غیبیه، ۳۴۶
 فرائد الاصول، ۳۴، ۴۲، ۶۶
 فرازی از زندگی سیاسی حاج آقا نورالله
 اصفهانی به روایت استاد، ۶۰
 فرج المہوم، ۱۲۱، ۱۳۱
 فروق اللغات، ۳۲۷، ۳۲۸
 فروق اللغات، ۳۲۷
 فرهنگ ایران زمین، ۳۵۲، ۳۵۴، ۴۸۷
 فرهنگ یزرگ سخن، ۱۶۱، ۱۹۵
 فرهنگ عمید، ۱۶۴، ۱۹۵
 فرهنگ لاروس، ۱۶۳، ۱۹۵
 فرهنگ معارف اسلامی، ۱۶۴، ۱۹۵
 ۴۱۶، ۴۲۰
 فرهنگ معین، ۴۱۴، ۴۱۶، ۴۲۶، ۴۲۸
 ۴۳۱، ۴۴۰، ۴۴۲
 فضائل السادات، ۳۷۰
 فضل السادات، ۳۷۰
 فقه الامامیه، ۳۹، ۵۰، ۵۵، ۶۶
 فقه (مجله)، ۷۰
 فوائد الرضویه، ۲۷، ۳۱۱، ۳۱۲، ۴۸۶
 فوائد الریاض، ۵۰۷، ۵۰۸
 فوائد لطیفه فی ابطال الحركة، ۲۰۲
 فهرست دو کتابخانه آستان قدس رضوی،
 ۳۶۴، ۴۸۷
 فهرست طوسی، ۲۱۰، ۲۵۰
 فهرست کتابخانه آستان قدس رضوی،
 ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۱، ۳۴۳، ۳۴۷، ۳۵۲
 ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۶، ۴۸۷
 فهرست کتابخانه بیات، ۳۵۱، ۳۵۳
 فهرست کتابخانه سنا، ۳۶۶
 فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی،
 ۸۶، ۸۷، ۸۹، ۱۳۳، ۳۴۴، ۳۴۸، ۳۵۰
 ۳۵۳، ۳۶۰، ۳۶۶، ۳۶۸، ۴۸۷
 فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران،
 ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۸، ۳۲۷، ۳۳۸، ۳۳۹

۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶	۳۴۷، ۳۴۸
فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های	۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳
کلیایگان، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۴۰، ۳۸۷	۳۵۲، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰
فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملک،	۳۶۲، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸
۳۴۶، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۶۱، ۳۶۸، ۴۸۸	۳۷۱، ۴۷۴، ۴۸۷
فهرست نسخه‌های خطی مرکز احیاء میراث	فهرست کتابخانه مسجد گوهرشاد، ۸۹
اسلامی، ۳۴۵، ۳۵۴، ۴۸۸	۱۳۴
فهرست نسخه‌های عکسی مرکز احیاء	فهرست کتابخانه مشکوة، ۵۱۹
میراث اسلامی، ۳۴۳، ۴۸۸	فهرست میکروفیلم‌های دانشگاه تهران،
فهرست هزار و یانصد نسخه اهدایی مقام	۳۲۸، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۶۵، ۴۸۷
معظم رهبری، ۹۰، ۱۳۴	فهرست نسخه‌های خطی، ۳۴۹، ۳۵۱
فی احکام المالک، ۵۱۲	فهرست نسخه‌های خطی سه‌لار، ۳۳۸
فی تفسیر القرآن الاصفی، ۴۶۵	۳۴۷، ۳۵۰، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۴۸۸
قاعدة الضرر و الضرار، ۵۱۴	فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۳۴۵
قاموس الرجال، ۵۱، ۵۲، ۶۶، ۱۱۲	۳۴۷، ۳۴۸، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۶
قبالة نکاح، ۳۲۴	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیة‌الله
قبس الانوار (ابن زهره)، ۲۱۰	مرعشی، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۳۹
قبيله عالمان دین، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۷۰	۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۴۹
قرب الاسناد، ۵۷، ۶۶	۳۵۱، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹
قرءالمن فی النحو، ۵۱۲، ۵۱۳	۳۶۵، ۴۸۷
قسطاس المستقیم فی الاصول، ۵۱۲	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه
قصه‌های خواندنی از چهره‌ای ماندنی (سید	جعفریه قائن، ۳۶۷، ۳۶۹، ۴۸۷
تمی درچه‌ای)، ۱۴۳، ۱۹۵	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی،

- قناطر الوصول، ۸۷
- کتاب فی اصول الدین، ۵۰۲
- قواعد الاحکام، ۴۰، ۴۷، ۶۶، ۲۸۲، ۲۹۱
- کتاب فی الفقه (احکام الطهارة)، ۵۰۸
- ۲۹۲، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۰۶، ۵۱۹
- کتاب فی مناقب المعصومین، ۴۹۹
- قواعد اللغویه، ۴۹۹
- کتاب الاربعینیات، ۵۲۳
- قواعد شریعه، ۵۳۰
- کتبیه تعمیر عمارت، ۳۱۴
- قوانین، ۵۰۶
- کشف الالتباس، ۴۷، ۶۷
- کشف الاوهام، ۷۲
- (ک، گ، ل، م)
- کشف الرموز، ۹۶، ۱۳۲، ۲۹۶، ۳۰۶
- کافی، ۲۵۹، ۴۸۸، ۴۹۲، ۵۱۶
- کشف الظنون، ۱۲۱، ۱۳۲
- کامل الزیارات، ۸۴، ۱۳۲
- کشف النطاء، ۴۶، ۶۷، ۷۹
- کبیره فی احکام الطهارة والصلاة، ۵۱۲
- کشف اللثام، ۴۹، ۵۴، ۶۷، ۹۷، ۵۰۷
- کتاب الاربعین، ۵۰۳، ۵۲۵
- کشف النهایة، ۸۹
- کتاب الفین، ۱۴۵
- کشکول بهائی، ۴۳۰
- کتاب الامامة، ۱۱۲
- کفایة الاحکام، ۳۹، ۶۷، ۹۶، ۵۰۲
- کتاب الایمان و الکفر، ۱۶۸
- کتاب الحجة، ۱۵۸
- کتاب الرواة، ۴۹۱
- کتاب الزیج، ۱۲۲
- کتاب الطهارة، ۱۱۴
- کتاب فی اجوبة المسائل (سید حسین)، ۵۰۸
- کمال الدین و تمام النعمه، ۴۵۹، ۴۸۸
- کتاب فی احکام الملائكة، ۵۱۱
- کنز الحساب، ۷۰، ۱۲۶
- کتاب فی احکام الممالیک، ۵۱۱
- کنز العمال، ۲۲۲، ۳۰۶
- گلشن اهل سلوک، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲
- ۸۶، ۷۰

- گلشن نصرآبادی، ٣٦٤
 لسان المعجم، ١٥٠
 لسان العرب، ٤٨، ٦٧
 مبادئ الوصول، ٣٠٦
 مجدالبیان، ٢٧، ٢٨
 مجلة المشاعر، ٨٩
 مجمع الرجال، ١٣٢
 مجمع الزوائد، ٢٢٣
 مجمع الفائدة و البرهان، ٩٧، ٤٧، ٦٧
 مجموعه اجازات، ٥٢٦، ٥٢٧
 مجموعه مكاتیب و اشعار فارسی
 (محمد مسیح فسانی)، ٣٢٥
 معاسن الآداب، ٥٠٩
 محاضرات (راغب)، ٣٠٩
 محرق القلوب، ٥١٤
 معقق خوانساری، ٣١٦، ٣١٧، ٣١٨، ٣٣٧
 ٣٦٧، ٣٧٠، ٤٨٨
 مختصر در علم معانی و بیان، ٨٨
 مختلف الشیعه، ٤٧، ٥٨، ٦٧، ٢٧٩، ٢٨٢
 ٢٨٨، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٥، ٢٩٦
 ٢٩٧، ٢٩٨، ٢٩٩، ٣٠٦
 مخزن اسرار، ٤٣٠، ٤٣٥
 مدارك الاحكام، ٩٧، ٧٧، ٧٣، ٦٧، ٥١، ٤٤، ٤٣، ٤٨، ٥٠٣
- مدينة الادب، ٨٥، ١٣٣
 مرآت الاحوال، ٣٢٧، ٣٢٨
 مرشد العوام، ٥١٠
 مروج المذهب، ٥١٧
 مسائل علی بن جعفر، ٥٧، ٦٦
 مسالك الافهام، ٢٤، ٦٧، ٧٧، ٢٧٩، ٢٨٠
 ٢٨١، ٢٨٢، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥، ٢٨٦
 ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٨٩، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢
 ٢٩٣، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨
 ٢٩٩، ٣٠٠، ٣٠٦
 مسالك الفقهاء، ٥٢٣
 مسالك النهج، ٨٩
 مستنیاات الاحكام، ٣٤
 مستدرک الوسائل، ٦٧، ١٢٨
 مستدرک تنقیح المقال، ١١٢
 مستمسك العروة الوثقی، ٦٠، ٦٦
 مستند الشیعه، ٥٥، ٦٢، ٦٦، ٩٧
 مسند احمد، ٢٢٠، ٢٢٢، ٢٢٣، ٣٠٦
 مشارق انوار الیقین، ١٤٥، ١٤٦
 مشارق انوار الیقین فی اسرار امیر المؤمنین،
 ١٤٥
 مشایخ الشیعه، ٤٩١
 مصابیح الاحكام، ٤٣، ٤٨، ٥٠٣

مصاییح الظلام، ۳۹، ۳۹، ۵۵، ۶۸	معین الخواص فی رؤوس المسائل، ۵۱۰
مصباح الفقيه، ۲۸، ۴۰، ۴۲، ۴۷، ۵۵، ۶۸	مفاتیح الاصول، ۸۵
مصباح المجتهد، ۸۴، ۱۳۲	مفاتیح الشرايع، ۴۰، ۶۸، ۹۶، ۹۷
مصباح المنیر، ۴۸، ۶۸	مفاتیح النجاة، ۵۰۲
مصفی المقال، ۶۸	مفتاح الفلاح، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۷۸
مصنفات علامه مجلسی، ۵۱۲	مفتاح الکرامه، ۴۴، ۴۷، ۶۸، ۹۵، ۹۶، ۹۷
مطالع الانوار، ۹۰، ۱۰۰، ۱۳۲، ۵۰۸	مقالات للقواعد الشریة، ۵۲۸
مطالع الانوار فی الهیئة، ۱۰۰، ۱۰۵، ۱۰۶	مقام الفضل، ۱۲۱، ۱۳۲
۳۴۶، ۳۴۸، ۵۰۸	مکاتبات، ۳۰۸، ۳۱۶، ۳۲۱، ۳۲۲
مطلع الانوار، ۳۱۳، ۳۴۵، ۳۴۷، ۳۴۸	مکاتیب، ۳۱۲
۳۴۹، ۳۵۲، ۳۵۵، ۳۴۶، ۳۵۴، ۴۰۷	مکرم الآثار، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۱۳۲، ۴۹۰
۴۱۱، ۴۱۶، ۴۳۵	مکرم الاخلاق، ۵۰۹
معارج الاصول، ۲۱۰، ۲۲۰، ۲۳۳، ۳۰۶	مناسک حج (فاضل سراب)، ۲۰۲
معالم الاصول، ۵۱۸	مناسک منظومه، ۳۲۶
معالم الدین و ملاذ المجتهدین، ۲۱۰، ۲۲۷	مناب الفضلاء، ۵۱۱
۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۹، ۲۵۳، ۲۵۶	مناب مصومین، ۵۰۰
۲۶۳، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۶	منتخب التواریخ، ۳۱۱، ۴۸۸
۲۷۸، ۳۰۶، ۵۱۸	منتقى الجمان، ۱۱۹، ۱۲۱، ۱۳۲
معالم الطفاه (ابن شهر آشوب)، ۲۱۰، ۳۰۶	منتقد المنافع، ۴۹، ۶۸
معجم رجال الحديث، ۵۱، ۵۲، ۶۸، ۱۱۲	منتهی المطلب، ۶۸، ۹۶، ۱۱۳
معراج السعادة، ۵۱۴	منجزات مریض، ۵۱۱

- منشآت و مکاتبات، ۲۳، ۲۴، ۳۰۷، ۳۰۸، نظام الاقوال، ۲۹۲
- منطق الطیر عطار، ۴۳۰، ۴۳۵ منظومه، ۴۰، ۴۴ منظومه فی الفقه، ۵۰۲
- من لا یحضره الفقیه، ۵۸، ۶۸، ۲۹۴، ۲۹۵، نقد فلسفه داروین، ۲۹
- منهاج و عیون الاصول، ۵۱۰، ۵۱۳، نوادر الحکمة، ۱۱۲
- منهج المقال، ۴۹۰، ۵۰۴، نور علم (مجله)، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۷۰
- موسوعة الرجالیه المیسرة، ۵۱، ۶۸، ۱۱۲، نهاية الاحکام، ۴۶، ۶۹
- موسوعة مؤلفی الامامیه، ۶۸، نهاية القصوى، ۸۵
- مهج الدعوات، ۱۲۸، نهاية الوصول الى علم الاصول، ۲۲۱، ۲۲۶
- میراث حدیث شیعه، ۸۸، ۲۹۲، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۶، ۳۰۶
- میراث حوزه علمیه اصفهان، ۲۱، ۲۴، ۷۰، نهج البلاغه، ۳۷۹، ۵۲۳
- میراث ماندگار، ۳۱۸، ۳۲۰، ۲۸۸، وجوب الصلاة الجمعة (فارسی)، ۲۰۱
- نجمة المرتاد، ۲۹، ۳۱، ۶۹، وجوب عینی نماز جمعه، ۲۰۱
- نسخه پژوهشی، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۴۰، ۲۸۸، وسائل الشیعة، ۴۱، ۴۲، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰
- نشریه نسخه های خطی دانشگاه تهران، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۶۵، ۳۶۶، ۲۸۸، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۹، ۷۹، ۸۰، ۱۱۲
- وسيلة النجاة، ۳۴، وسائل الشیعة (سید محسن کاظمی بقدادی)، ۲۴۰، ۲۴۵، ۲۹۵، ۴۲۵، ۴۹۹، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۲

هدیه‌العارفین، ۳۴۹، ۳۵۱	وفیات‌الاعیان، ۵۱، ۶۹، ۱۲۲
یادگار (مجله)، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۳۹	وقایع‌الاذهان، ۲۹
۳۴۰، ۳۴۲، ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۵۳، ۳۵۷	وقوع حرکت در «آن» در فلسفه ۲۰۲
۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۸۸	هدایة‌المسترشدین، ۲۷، ۲۸، ۴۳
ینایع‌الاحکام، ۵۵، ۶۹	هدیه‌الاحباب، ۳۴۹، ۳۵۱
	هدیه‌الرازى، ۲۶، ۶۹

مکان‌ها

بهره، ۳۲۰، ۳۲۳، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۹۱	آتشکده فارس، ۲۶۳
بطحاء، ۳۸۵، ۳۷۲	آستان قدس رضوی، ۲۰، ۳۶۰، ۳۶۲
بفداد، ۳۰۸	۳۶۳، ۴۷۱
بیهان، ۵۰۳	احساء، ۳۲۰، ۳۲۱
بیابان حجاز، ۱۸۱	استرآباد، ۳۶۲، ۴۷۹
بیت‌الله الحرام، ۳۲۰، ۳۸۶، ۳۸۸، ۳۹۰	اشترجان (اشترگان)، ۱۴۱
۳۹۵	اصفهان، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۶، ۶۱، ۶۶، ۷۰
بیت‌المعمور، ۴۱۷	۷۳، ۸۵، ۱۰۲، ۱۰۷، ۱۱۶، ۱۲۱، ۱۲۴
بیت‌المقدس، ۱۷۰	۱۳۰، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۹، ۱۴۱
بیداء، ۳۸۵	۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۷، ۱۹۴، ۱۹۵
بیرجند، ۵۳۰	۱۹۷، ۱۹۹، ۲۰۲، ۳۰۲، ۳۰۹، ۳۱۱
بیروت، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۷، ۱۳۲، ۱۳۳	۳۱۹، ۳۲۳، ۳۲۷، ۳۳۹، ۳۴۹، ۳۵۱
۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۴۶۵، ۴۸۶	۳۶۸، ۳۷۰، ۳۷۰، ۴۷۱، ۴۸۳، ۴۸۶
بیرکران، ۱۴۱	۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۱۳
تخت فولاد اصفهان، ۸۶، ۲۰۲، ۳۱۲	اکبرآباد، ۳۶۶
۵۰۲، ۵۰۰	انتشارات دانشگاه تهران، ۳۰۶، ۳۲۵
تکیه آقا حسین خوانساری، ۳۱۲	۴۸۷، ۴۸۸
تهامه (ناحیه)، ۳۸۷، ۳۹۰، ۴۳۲	ایران، ۶۰، ۱۲۴، ۱۴۳، ۳۲۰، ۴۳۴، ۴۹۳
تهران، ۶۳، ۶۴، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰	بازار اصفهان، ۳۱۱

دریای سرخ، ۱۶۴	۱۲۰، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۴۲، ۱۹۳
دریای مغرب، ۲۰۷	۱۹۵، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۵۱
دفتر تبلیغات، ۱۹۵، ۲۶۵	۳۵۲، ۳۵۴، ۳۷۰، ۲۸۶، ۲۸۸، ۲۸۷
رامسر، ۱۹۷	جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۲۳
رشت، ۱۹۴	چین، ۴۴۱
رود نیل، ۱۶۴	حجاز، ۳۹۰، ۴۳۲، ۴۷۷
روم، ۱۲۲، ۳۱۳، ۳۹۲، ۳۹۷، ۴۲۰	حجر اسماعیل، ۴۱۷
زنجان، ۳۲، ۳۴	حرم نبوی، ۴۷۱
سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری	حسن آباد، ۲۸۳
اصفهان، ۱۹۴، ۱۹۵	جله، ۲۱۱
صدرالمتنهی، ۳۸۵، ۲۵۹	حمام نقش جهان، ۳۱۲
سراب، ۱۹۷	حوزه علمیه اصفهان، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۷، ۳۰
سمرقند، ۵۰۱	حوزه علمیه قم، ۲۵، ۳۰
سومنات (بیتخانه‌ای در هند)، ۴۳۱	حوزه علمیه نجف، ۱۴۲
شام، ۱۱۳	خراسان، ۳۰۹، ۵۳۱
شیراز، ۳۵۴، ۳۵۸	خوانسار، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۷۰، ۳۷۲، ۵۰۰
عتبات عالیات، ۵۰۱	۵۰۱
عراق، ۱۱۳، ۱۱۴، ۴۲۲، ۴۷۷، ۴۹۷	خوزستان، ۴۲۴
فردوس، ۱۶۰	دارابگرد شیراز، ۳۴۲، ۳۵۲، ۳۵۸، ۳۶۴
قائن، ۳۶۷	دارالسلطنة اصفهان، ۴۷۰
قائنات، ۵۳۰	دانشگاه اصفهان، ۳۱۲
قاهره، ۳۰۳	درجه (اصفهان)، ۱۴۳
قبرستان شش‌جویه (نجف آباد)، ۱۵۰	دروازه حسن آباد اصفهان، ۴۸۳

۳۶۸، ۳۶۵	قطیف، ۳۲۰
کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۴۸۷.	قلمز ← دریای سرخ
۴۸۸	قم، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۶۰، ۶۳، ۶۴، ۶۵
کتابخانه مدرسه جعفریه قائن، ۳۶۷	۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲
کتابخانه مدرسه علمیه آیت الله خوئی	۱۳۳، ۱۳۴، ۱۴۳، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵
(مشهد)، ۲۳	۳۰۶، ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۷۰، ۳۷۲، ۳۷۳
کتابخانه حوزه حسن آباد اصفهان، ۴۸۴	۴۸۷، ۴۸۸، ۴۹۱، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵
کتابخانه مرتضویه، ۳۰۴	قودجان، ۵۰۲
کتابخانه مصطفی بایی مصر، ۳۰۴	کازرون، ۳۴۶
کتابخانه ملی تهران، ۲۳، ۳۳۸	کتابخانه آیت الله حاج شیخ احمد حجبی،
کتابخانه ملی و دانشگاهی اورشلیم، ۳۴۸	۱۴۲، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰
۳۴۹	کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ۳۰۴، ۳۰۵
کتابخانه های گلپایگان، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۴۰	۳۲۲، ۳۴۰، ۳۵۷، ۳۵۹، ۴۸۶، ۴۸۷
کتابخانه آستان قدس رضوی، ۹۰، ۳۳۷	۴۸۸، ۴۹۷
۳۴۳، ۳۶۳، ۳۶۴	کتابخانه امیرالمؤمنین (اصفهان)، ۳۰۴
کتابخانه آیه الله گلپایگانی (قم)، ۳۲۲، ۳۴۰	کتابخانه جامع چهل ستون تهران، ۳۷۸
کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی	کتابخانه حضرت آیه الله سید محمدعلی
(گلپایگان)، ۳۲۴، ۳۴۰	روضاتی (اصفهان)، ۳۲۹، ۳۳۷
کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۳۶۷، ۳۷۴	کتابخانه دانشگاه تهران، ۳۲۵، ۳۶۴، ۳۶۶
کتابخانه مشکوة، ۵۱۹	۳۶۷، ۴۷۴
کرمان، ۳۹۲	کتابخانه دکتر حسین مفتاح، ۳۶۵، ۳۶۶
کعبه، ۱۷۰، ۳۱۳، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۱۷، ۴۲۸	کتابخانه طبسی حائری (قم)، ۳۲۲، ۳۴۰
۴۳۱، ۴۳۲، ۴۶۹، ۴۷۲	کتابخانه عبدالحسین بیات، ۳۵۱

کوفه، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۲۵۴	منی، ۳۸۸، ۲۷۲
کوه طور، ۱۸۰، ۱۸۶	مؤسسه امام صادق علیه السلام ، ۶۳، ۶۸، ۱۳۰
گلپایگان، ۳۲۲	۳۰۶
لنجان، ۱۴۱	مؤسسه نشر اسلامی، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸
مازندران، ۳۶۶	۶۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۳۰۳
مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، ۲۱	۳۰۶، ۳۰۵
محمديه (از توابع نایین)، ۸۵	مؤسسه نشر آثار امام خمینی، ۶۶، ۶۷، ۶۹
مدرسه سهسالار، ۲۸۸	۱۹۴، ۱۵۲
مدرسه علمیه قرچقای (اصفهان)، ۳۶۸	نجد، ۳۹۰
مدرسه مریم بیگم (اصفهان)، ۳۶۸	نجف آباد، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶
مدرسه جده کوچک (اصفهان)، ۳۶	۱۴۵، ۱۴۷، ۱۴۹، ۱۵۰
مدینه، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۳۲۰، ۳۲۱	نجف اشرف، ۲۲، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۶۰، ۷۱
مرکز تحقیقات رایانه‌ای اصفهان، ۲۱	۷۲، ۱۳۱، ۱۴۲، ۱۴۴، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲
۲۴، ۲۲	۳۵۸، ۳۹۹، ۴۵۶، ۴۸۶، ۴۹۰، ۵۱۴
مسجد الحرام، ۲۸۵	وادی السلام، ۲۵۴
مسجد خیف، ۲۷۲	همدان، ۳۶۱، ۲۹۸
مسجد نصیر، ۱۴۷	هند، ۳۶۳، ۴۱۹، ۴۲۴، ۴۳۱، ۴۳۴، ۴۳۶
مشهد، ۳۳، ۳۴، ۶۲، ۶۵، ۶۷، ۶۸، ۶۹	۴۸۲، ۴۴۳
۱۳۴، ۱۴۳، ۳۱۳، ۳۴۳، ۳۶۰، ۳۷۰	هویزه، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳
۳۷۲، ۴۸۷، ۴۹۴	یرب، ۴۶۷
مصر، ۱۳۱	یزد، ۵۱۴، ۵۲۰
مکه، ۱۱۲، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۸۵، ۳۸۸، ۴۴۶	یمامه، ۳۹۰
۴۶۷، ۴۹۰	

فرق، مذاهب، سلسله‌ها

پهلوی، ۶۰	آل ابراهیم، ۳۸۰
ترسا، ۳۹۵، ۳۱۵	آل العلامة، ۳۱
حنفیه، ۲۶۱، ۳۸۹	آل جعفر، ۱۳۰
صفویه، ۳۱۳، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۹	آل داود، ۲۵۴
۳۲۲، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۶۵، ۳۷۷، ۳۷۹	آل عمران، ۳۸۰
۳۸۷، ۳۸۸	اخباریین، ۲۲۶، ۵۰۷
طاطریون، ۲۲۸	اصولیون، ۲۵۳
غالین، ۵۲۱	اسامیه، ۱۴۵، ۲۱۰، ۲۲۶، ۲۳۸، ۲۵۲
قطحیه، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰	۲۵۵، ۲۶۱، ۲۶۸، ۳۷۸، ۴۸۳
قاجاریه، ۱۵۰	اهل اجتهاد، ۲۱۶، ۵۰۷
گیر(آتش پرست)، ۳۹۵، ۳۱۵	اهل ذمه، ۵۱
مجوس، ۲۲۰، ۲۹۸	اهل سنت، ۲۲۳
معتزله، ۲۱۰	اهل ظاهر، ۲۶۱
ناووسیه، ۲۴۳، ۲۴۸	اهل کتاب، ۲۲۰، ۵۱۲
نصاری، ۳۹۵	بنو فضل، ۲۴۸، ۲۴۹
واقفیه، ۲۳۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۷	بنی العباس، ۴۲۲
یهود، ۳۹۵، ۴۱۵	بنی سماعه، ۲۴۹